

AGENDA

Bestuurscommissie Veiligheid

Datum	:	19 november 2020
Tijdstip	:	16.00 – 17.00 uur
Locatie	:	Raadszaal gemeente Heerenveen

Onderwerp	Bijlage	Doel
1. Opening en vaststellen van de agenda	1	Vaststellen
2. Besluitenlijst 30 september 2020	1	Vaststellen
3. Ingekomen stukken en mededelingen <u>Ingekomen stukken</u> <u>Mededelingen</u>		Informerend
4. Gelden omgevingsveiligheid en omgevingswettaken	4	Vaststellen en mee in kaderbrief
5. Kaderbrief 2022 – 2025 a. Programma Veiligheid b. Programma Organisatie (ter informatie) c. Programma Gezondheid (ter informatie)	2	Vaststellen en adviseren aan DB
6. Koppeling overhead – primair proces	1	Vaststellen en adviseren aan DB
7. Verlengen looptijd RBP Vliegbasis Leeuwarden	1	Vaststellen en adviseren aan AB
8. Generiek RBP BRZO inrichtingen Fryslân	4	Vaststellen en adviseren aan AB
9. Incident Risicoprofiel Brandweer	3	Vaststellen
10. Rondvraag en sluiting		

Besluitenlijst Bestuurscommissie veiligheid

Datum : 30 september 2020
Locatie : Raadszaal, gemeente Heerenveen

Aanwezig:

S. van Haersma Buma (voorzitter)
J.A. de Vries (plv voorzitter) – vanaf punt 3c
W.R. Sluiter (pfh brandweer)
L.J. Gebben (lid agendacommissie)
J. Rijpstra (pfh crisisbeheersing en GHOR)
N.I. Agricola
O. Brouwer
W. van Gent (digitaal via Teams)
N.A. van de Nadort
H. Oosterman

E. van Selm
L.P. Stoel
F. Veenstra
M.C.M. Waanders
T.J. van der Zwan (pfh Zorg & Veiligheid) – vanaf punt 3c
J. de Schepper (Politie Noord-Nederland)
P.H.S. van Rest (Openbaar Ministerie)
L.M.B.C. Kroon (Wetterskip Fryslân) (digitaal via Teams)
D.P. de Vries (Provincie Fryslân)

W. K. Kleinhuis (algemeen directeur/commandant brandweer Fryslân)
J.H. Oostinga (directeur bedrijfsvoering)

M.I. de Graaf (directeur Publieke Gezondheid)
I.L. Rozemeijer (secretaris)

Afwezig:

J. Hermans-Vloedveld
J.G. Kramer
C. Schokker- Strampel

1. Opening en vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering om 15.47 uur, na afloop van het RBT.

- *De agenda wordt gewijzigd vastgesteld: het voorstel onder punt 5 is onvolledig; zal worden aangevuld en komt dan terug in de volgende vergadering van de bestuurscommissie.*

2. Besluitenlijst 11 juni 2020

- *De bestuurscommissie stelt de besluitenlijst ongewijzigd vast.*

3. Mededelingen en ingekomen stukken

Ingekomen stukken

- a) Inspectierapport onbereikbaarheid 112, incl kamerbrief
Uit het inspectierapport komt een aantal verbeterpunten. Het verbeterpunt voor VRF ging over NL-alert en is inmiddels ingevoerd.
Dhr Rijpstra vraagt naar het tijdpad voor de verbeteringen. Dhr Kleinhuis geeft aan dat de regie bij het ministerie ligt; VRF heeft de aanbeveling overgenomen; bij de volgende inspectie zal dit worden getoetst.
- b) Periodiek beeld rampenbestrijding en crisisbeheersing 2016-2018, incl brief minister
Dhr Van de Nadort stelt voor de raden over deze goede prestatie te informeren Afgesproken wordt om dit te doen via een digitale nieuwsbrief voor de raden.

Mededelingen

- c) Stand van zaken taakdifferentiatie Brandweer
Dhr Sluiter memoreert wat voorafging: er is een denktank opgezet omdat het huidige systeem van vrijwilligheid (Europees) niet meer houdbaar is. De denktank heeft een inventarisatie gedaan over de eerste denkrichting; de verschillen per regio blijken groot te zijn. Aandacht is er ook voor de specifieke situatie van de Waddeneilanden.
Dhr Kleinhuis vult aan: de impactanalyse laat zien dat de implicaties voor VRF relatief klein zijn. Dit komt omdat ons dekkingsplan gebaseerd is op een netwerk waarin weinig posten

meerdere specialismen hebben. Verder wordt een enquête onder vrijwilligers gehouden bij wijze van belevingsonderzoek. Het Veiligheidsberaad zal in december een richting geven; besluitvorming en implementatie volgen in 2021.

- d) Leerevaluatie Covid-19 besmettingen AZC Sneek 2020
Deze evaluatie is eerder al in het RBT besproken. Omdat het RBT formeel geen opdracht tot evaluatie kan geven, is deze hier geagendeerd. Formeel daarmee nu gekoppeld aan de bestuurscommissie.
- e) VRF wint zilveren rookmelder
Afgelopen dinsdag is de zilveren rookmelder toegekend aan VRF voor het project 'Piep in de bieb'. Het betreft een landelijke prijs voor het beste regionale project. Het project is een uitvloeisel van de popup-store in Drachten in het kader van brandpreventie.
Dhr Sluiter feliciteert dhr Kleinhuis met deze mooie prestatie.
Dit item zal ook meegenomen worden in de digitale nieuwsbrief aan de raden.
De pitch is te bekijken via [deze link](#).

4. Tweede bestuursrapportage

Dhr Oostinga geeft een presentatie over vier onderdelen uit de bestuursrapportage:

- De afspraken rond meer- en minderkosten Corona
- De prognose van het VRF resultaat 2020 in samenhang met de Corona-kosten
- Een toelichting op het resultaat van de programma's Crisis en Brandweer
- Een toelichting op de declaratie aan het ministerie VWS

Mw Waanders en dhr Agricola vragen naar de besteding van de IOV-gelden. Dhr Kleinhuis refereert aan de vaststelling van de agenda, waarbij punt 5 is verplaatst naar een volgende bijeenkomst. VRF moet in overleg over de verdeling van deze IOV-gelden met de FUMO. Duidelijk is dat het werk (bij VRF en FUMO) gedaan moet worden; de vraag is of de IOV-gelden hiervoor voldoende dekking bieden.

- De bestuurscommissie stelt de teksten voor de programma's Brandweer en Crisisbeheersing vast.

5. ~~Gelden omgevingswet en omgevingsveiligheidstaken~~

Dit voorstel wordt aangepast en geagendeerd voor de volgende bestuurscommissievergadering

6. Stand van zaken brandweerkamer, tweede loopbaanbeleid en werkgeversvereniging

Dhr Sluiter informeert de vergadering:

Tweede loopbaanbeleid: er is een gezamenlijke commissie die gaat adviseren over zwaar werk en gezond richting pensioen. In het eerste kwartaal van 2021 moet dit zijn afgerond.

Werkgeversvereniging: dit is eerder aan de orde geweest. Er ligt nu een principebesluit voor oprichting van een eigen werkgeversvereniging voor alle 25 veiligheidsregio's. Uitgangspunt is om zo dicht mogelijk bij de gemeentelijke cao te blijven.

7. Aanspraken na dienstongeval brandweer (memo RCDV)

Dhr Sluiter informeert de vergadering:

Dit betreft een verzekeringskwestie en een kwestie van goed werkgeverschap; het overleg met de bonden is gestart.

Dhr Kleinhuis vult aan: landelijk is afgesproken om deze notitie te delen met het bestuur, ook al is deze niet heel bestuurlijk van aard. Het is belangrijk dat het bestuur kennisneemt van de richting om gezamenlijk te komen tot eenduidigheid van de aansprakelijkheid.

8. Stand van zaken sociale veiligheid

Dhr Van der Zwan informeert de vergadering:

Voortgang Wvggz: de GGD bekijkt momenteel hoe de zorgaanvraag kan worden opgesteld om het proces soepeler te laten verlopen. Het onderdeel 'horen' is nog een knelpunt.
Mw de Graaf vult aan dat dit knelpunt is meegegeven aan het land, om de wet hierop aan te passen.

Mw Waanders vraagt of de nieuwe wet nu voorziet in de behoefte.

Dhr Van der Zwan geeft aan dat vooraf duidelijk was dat verplichte opname een moeilijke zaak is en blijft.

Dhr Buma vraagt wanneer de eerste evaluatie plaatsvindt. Mw. de Graaf geeft aan dat een voorstel voor besluitvorming komt in de volgende bestuurscommissie(s).

Mw. Van Selm vraagt aandacht voor het inwilligen van een wens om te horen.

Dhr Van der Zwan geeft aan dat dit in onze regio goed geregeld is; iedereen die dit wenst wordt gehoord.

Dhr Stoel vraagt of er al enig zicht is op de reparatiewetgeving

Dhr Buma vermoedt dat dit onderdeel mogelijk is overschaduwd door corona-drukke.

9. Rondvraag en sluiting

Voorzitter sluit de vergadering om 16.35 uur

Vastgesteld in de vergadering van de bestuurscommissie Veiligheid van 18 november 2020.

Voorzitter

Secretaris

S. van Haersma Buma

W.K. Kleinhuis

OPLEGNOTITIE BESLUITVORMEND

Onderwerp	Gelden omgevingsveiligheid
Voorstel ter behandeling in	de vergadering van de Bestuurscommissie Veiligheid
Status	☒ Openbaar ☐ Niet openbaar
Portefeuillehouder	Sybrand Buma
Auteur	Wim Kleinhuis
Bijlagen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wettelijke taakuitvoering 2. Rapportage Cebeon inzake verdeelsleutel externe veiligheid 3. Toelichting raden en colleges
Vergaderdatum	19 november 2020
Agendapunt	04
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	
OR/GO	☐ OR instemming ☐ OR advies ☐ OR informatie ☐ GO

Conceptbesluit

1. In de kaderbrief op te nemen om per 1 januari 2022 de via het gemeentefonds toegekende IOV-gelden beschikbaar te stellen aan Veiligheidsregio Fryslân en FUMO in het kader van de wettelijke taken omgevingsveiligheid conform het landelijk onderzoek Cebeon.
2. Voor het (reeds vastgestelde) begrotingsjaar 2021 de dekking van de taken omgevingsveiligheid incidenteel te financieren uit de egalisatiereserve via de reguliere begrotingswijziging medio juli 2021

Inleiding

Het jaar 2020 is het laatste jaar waarin Rijksmiddelen via programmafinanciering omgevingsveiligheid beschikbaar worden gesteld aan decentrale overheden. Met ingang van 2021 worden deze gelden via een andere route, namelijk via het gemeentefonds, beschikbaar gesteld. Dit gebeurt op basis van een landelijk vastgestelde verdeelsleutel. Daarbij is duidelijk dat het Rijk een korting inboekt op de huidige gelden.

Beoogd effect

Mogelijk maken dat FUMO en Brandweer Fryslân ook vanaf 2021 in staat blijven om de wettelijk verankerde lokale EV-taken te kunnen blijven uitvoeren.

Argumenten

1.1. Zonder middelen kunnen VRF en FUMO de taken omgevingsveiligheid niet uitvoeren. De taken die Brandweer Fryslân en FUMO uitvoeren in het kader van omgevingsveiligheid zijn tot nu toe niet structureel bekostigd en betaald. Tot op heden zijn deze taken gefinancierd uit subsidies waardoor gemeenten 'gratis' gebruik konden maken van expertise van de brandweer en FUMO. Nu de

projectfinanciering stopt en wordt omgezet naar middelen via het gemeentefonds is het van belang dat deze middelen worden ingezet voor deze taken.

2.1 VRF probeert tussentijdse begrotingswijzigingen zoveel mogelijk te voorkomen. De begroting VRF 2021 is in juli 2020 vastgesteld. Tussentijdse wijziging van de begroting geeft enerzijds administratieve drukte (zienswijzeprocedure) en betekent anderzijds dat gemeenten tussentijds met (extra) kosten worden geconfronteerd. Daarom is het voorstel om de financiering in 2021 eenmalig via de egaliseringsreserve te laten verlopen en vanaf 2022 aan gemeente te vragen de ontvangen middelen door te zetten naar FUMO en VRF.

Kanttekeningen/risico's

- 1.1. Zonder financiering van de taken op het gebied van Omgevingsveiligheid kunnen Brandweer Fryslân en FUMO enkele (voor brandweer bij wet verankerde) taken niet meer uitvoeren, waaronder het adviseren op omgevingsplannen en – vergunningen
- 1.2. Gemeenten bepalen zelf hoe zij middelen uit het gemeentefonds besteden. De route van financieren wordt in het geval van taken Omgevingsveiligheid veranderd door het Rijk. Hiermee worden FUMO en VRF afhankelijk van gemeenten voor het verkrijgen van financiering van de door hen in dit kader uit te voeren taken. Bij het Rijksvaccinatieprogramma hebben we eerder een soortgelijke verlegging van financieringsroute gezien. Ook toen is aan gemeenten gevraagd om de middelen beschikbaar te stellen voor werkzaamheden die al jaren bij VRF lagen.

Financiële consequenties

In de begrotingswijziging 2021 die in juni naar het bestuur gaat, zal worden voorgesteld om de benodigde middelen voor 2021 te financieren uit de egaliseringsreserve. Aangenomen dat deze egaliseringsreserve hiervoor toereikend zal zijn. Dit betekent dat gemeenten in 2021 de ontvangen (extra) middelen niet hoeven door te sluisen. Via een zienswijze op de begroting/jaarstukken/begrotingswijziging in het voorjaar kunnen de Friese gemeenten zich hierover uitspreken.

In de kaderbrief 2022 e.v. wordt opgenomen dat de gelden voortaan via het gemeentefonds aan VRF/FUMO zullen worden doorgegeven. Via een zienswijze op de kaderbrief in het najaar kunnen de Friese gemeenten zich hierover uitspreken.

Vervolgaanpak/uitvoering

Na besluitvorming door het bestuur nemen we e.e.a. op in de begrotingswijziging 2021 (voorjaar 2021) en in de kaderbrief 2022 (najaar 2020). Beide documenten komen voor zienswijze langs de gemeenteraden.

Communicatie

Besluit:

- niet vastgesteld
- ongewijzigd vastgesteld

**Paraaf
secretaris:**

☐ gewijzigd vastgesteld als volgt:	
Kopie naar auteur	

Bijlage 1 Wettelijke taakuitvoering op gebied van externe veiligheid

1. Externe veiligheid in het kader van Ruimtelijke ordening

Advisering op het gebied van ruimtelijke ordening vindt plaats ten aanzien van de in de Wet ruimtelijke ordening genoemde ruimtelijke plannen zoals bestemmingsplannen, visies en inpassingsplannen.

De Veiligheidsregio heeft hier ten aanzien van externe veiligheid een aantal specifiek benoemde adviestaken in het kader van plaatsgebonden risico, groepsrisico en andere aspecten in het kader van externe veiligheid en de basis brandweezorg. Een en ander is onder andere geborgd in wetgeving zoals het Bevi, Bevt en het Bevb¹.

2. Externe veiligheid in het kader van Inrichtingen, waaronder BRZO

Advisering op het gebied van inrichtingen en omgevingsvergunningen vindt plaats in het kader van onder andere het activiteitenbesluit, het Bevi en het BRZO.

Het gaat hierbij om veiligheidsaspecten die aan de kant van de inrichting geborgd kunnen worden en die volgen uit bijvoorbeeld PGS reeksen².

De Veiligheidsregio adviseert over het beperken en voorkomen van risico's als het gaat om het gebruik van gevaarlijke stoffen en de daarvoor op te nemen voorschriften in omgevingsvergunningen.

3. Wet Veiligheidsregio's

Op basis van artikel 10 van de Wet veiligheidsregio's adviseert de Veiligheidsregio het bevoegd gezag ten aanzien van branden, rampen en crises. Daarnaast adviseert de Veiligheidsregio over het voorkomen, beperken en bestrijden van brand. Het beperken van brandgevaar en het beperken van ongevallen bij brand en al hetgeen daarmee verband houdt.

FUMO

Bij het vaststellen van ruimtelijke plannen of om omgevingsvergunningen– in relatie tot externe veiligheid - bestaat voor het bevoegd gezag de wettelijke verantwoordingsplicht. De verantwoordingsplicht is van toepassing voor ruimtelijke plannen en omgevingsvergunningen binnen/met een invloedsgebied in de gevallen dat het Besluit externe veiligheid (hierna: Bevi) of het Besluit externe veiligheid buisleidingen (hierna: Bevb) of het Besluit externe veiligheid transportroutes (hierna: Bevt) dat voorschrijft.

In artikel 12 en 13, lid 1 van het Bevi, artikel 12, lid 1 van het Bevb en artikel 8 van het Bevt staat dat als het bevoegd gezag een besluit vaststelt, in de motivering van het desbetreffende besluit onder andere het volgende wordt vermeld:

- a. de aanwezige dichtheid van personen in het invloedsgebied van de desbetreffende inrichting;
- b. het berekende groepsrisico van de inrichting waarop dat besluit betrekking heeft;

Dit is een rol die de FUMO op zich neemt.

Door de FUMO wordt de IOV subsidie besteed aan de taak ruimtelijke ordening.

¹ Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi), Besluit externe veiligheid transport (Bevt) en het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb)

² Publicatierreeks Gevaarlijke Stoffen (PGS).

Verdeelsleutel externe veiligheid

concept rapportage

Rien Bruins

20808

18 mei 2020

1 Inleiding

aanleiding

In 2018 heeft Cebeon in opdracht van de provincie Zuid-Holland, als landelijk coördinator Impuls Omgevingsveiligheid, onderzoek verricht naar de uitgaven van externe veiligheid (EV) bij gemeenten, provincies, omgevingsdiensten en veiligheidsregio's. De uitkomsten van dit onderzoek bieden aanknopingspunten voor een objectieve verdeling van de middelen voor externe veiligheid.

doel onderzoek

Het onderhavige onderzoek heeft als doel het ontwikkelen van een verdeelsleutel voor een verdeling van middelen voor gemeentelijke taken inzake externe veiligheid, gebaseerd op risicobronnen in combinatie met structuurkenmerken vergelijkbaar met de verdeling in het gemeentefonds. Daarbij dient de verdeling afgestemd te worden op het relevante deel¹ van de uitgavenpatronen voor lokaal EV-beleid in 2016, zoals die in beeld zijn gebracht in het eerdere onderzoek uit 2018. Het betreffende takenpakket sluit aan bij de Impuls omgevingsveiligheid (IOV), cluster c.q. deelprogramma 4.

begeleiding onderzoek

Voor het onderzoek is een begeleidingscommissie ingesteld, met daarin vertegenwoordigers van de provincie Zuid-Holland, de VNG, het IPO en het ministerie van Infrastructuur en milieu.

inhoud rapportage

In voorliggende rapportage wordt verslag gedaan van de werkzaamheden die hebben geleid tot een verdeelsleutel voor de middelen ten behoeve van lokaal EV-beleid. Achtereenvolgens komen de volgende onderwerpen aan de orde:

- hoofdstuk 2: ontwikkeling verdeelsleutel;
- hoofdstuk 3: uitkomsten verdeelsleutel;
- hoofdstuk 4: vervolg.

¹ Het gaat om de uitgaven voor vergunningverlening en RO-advisering door omgevingsdiensten en veiligheidsregio's.

2 Ontwikkeling verdeelsleutel

objectivering uitgaven EV-taken in verdeelsleutel

Uit eerder onderzoek² is gebleken dat de kosten van EV-taken kunnen worden geobjectiveerd, doordat er sprake is van een relatie tussen deze kosten en (objectieve) structuurkenmerken van geografische gebieden zoals inwonertal, bebouwingsdichtheid en aanwezigheid van bronnen van gevaarlijke stoffen (inrichtingen, transportroutes en buisleidingen). Deze objectieve kenmerken bieden daarmee een goede basis voor een sleutel om de middelen voor EV-taken te verdelen.

gevolgde werkwijze

De werking van de verdeelsleutel is afgestemd op de eerder bij uitvoerende diensten geïnventariseerde uitgaven aan EV-taken in 2016.³ Hierbij wordt een onderscheid gemaakt naar VTH-taken en RO-taken. Tijdens het onderzoek is afgesproken deze uitgavenpatronen globaal te toetsen bij provincies, waarbij met een is geïnventariseerd hoe de uitgaven zich in de periode 2016-2019 globaal hebben ontwikkeld volgens inschatting van de provincies.⁴

Aangezien het gaat om een gemeentelijke verdeelsleutel, zijn alle basisgegevens voor de verdeelsleutel verzameld op gemeentelijk niveau. Deze verdeelsleutel is vervolgens afgestemd op de feitelijke uitgavenpatronen per provincie.⁵ De uitkomsten van de verdeelsleutel zijn vervolgens globaal getoetst op actuele inventarisatie bij provincies van uitgaven aan EV-taken in de periode 2016-2019.

gebruikte basisgegevens

Ten behoeve van de ontwikkeling van de verdeelsleutel is gebruik gemaakt van basisgegevens omtrent regionale structuurkenmerken en financiële gegevens.

Het gaat om de volgende structuurkenmerken:

- actuele gegevens over de aanwezigheid van risicobronnen per gemeente:⁶
 - het aantal inrichtingen gevaarlijke stoffen, op basis van het Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen (RRGS). Daarbij wordt een onderscheid gemaakt naar typen inrichtingen (BRZO, BEVI categoriaal, BEVI niet-categoriaal) en ligging (binnen of buiten de bebouwde kom)⁷;
 - de invloedgebieden⁸ van transportroutes voor gevaarlijke stoffen, op basis van de Signaleringskaart externe veiligheid. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt naar modaliteiten (buisleidingen, spoor, wegen en water) en ligging (binnen of buiten de bebouwde kom);
- inwonertallen en omgevingsadressendichtheid⁹ per gemeente (bron: CBS). Deze structuurkenmerken worden o.a. gebruikt als verdeelmaatstaven in het gemeentefonds;

² Cebeon, *Kengetallen externe veiligheid, objectivering kosten lokale EV-taken*, 18 oktober 2018.

³ Destijds zijn ook aanvullende uitgaven aan EV-taken door bevoegd gezagen geïnventariseerd bij een aantal gemeenten en provincies. Door de beperkte respons biedt deze informatie onvoldoende houvast bij het ontwikkelen van een verdeelsleutel op gemeentelijkniveau.

⁴ Van 11 provincies is respons ontvangen. Voor de andere provincie is aangenomen dat de actuele inzichten ongewijzigd zijn ten opzichte van de eerdere opgave voor 2016.

⁵ Aangezien de regionale indeling van omgevingsdiensten en veiligheidsregio's niet gelijk is, is dit het laagste aggregatieniveau waarop uitgaven aan EV-taken beschikbaar zijn.

⁶ De informatie is aangereikt door de specialist externe veiligheid en geo-informatie van Omgevingsdienst Rivierenland.

⁷ De afbakening van de bebouwde kom sluit aan bij de werkwijze in het gemeentefonds. Daarbij wordt de bebouwde kom van gemeenten afgebakend op basis van rastervierkanten van 500x500 meter waarin 25 of meer adressen zijn gelegen.

⁸ Op basis van gegevens uit het basisnet (routes weg, spoor en water) zijn gebieden binnen 200 meter afstand van de betreffende transportroute gedefinieerd als invloedgebied. De invloedgebieden van buisleidingen zijn indicatief bepaald op basis van 1% letaafstanden en effectzones met een maximumafstand van 1500 meter voor enkele chloorleidingen.

⁹ Dit is een door het CBS ontwikkelde dichtheidsmaat, waarbij het aantal adressen binnen een cirkel met straal van één kilometer rond een adres wordt gedeeld door de oppervlakte van deze cirkel.

- informatie omtrent de geografische indeling van gemeenten naar regio's (provincies, omgevingsdiensten en veiligheidsregio's);

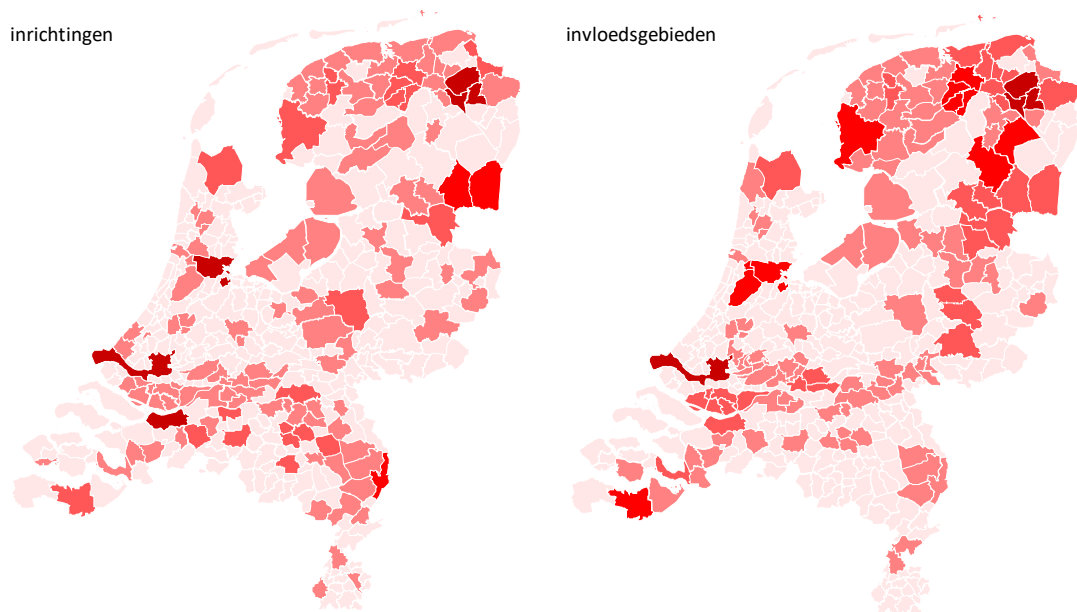
Daarnaast is gebruik gemaakt van de volgende financiële informatie:

- uitgaven en inkomsten in het kader van lokaal beleid externe veiligheid in 2016 op basis van een inventarisatie bij alle omgevingsdiensten en veiligheidsregio's, inclusief aanvullende uitgaven door bevoegd gezagen op basis van een steekproef van gemeenten en provincies;¹⁰
- een actuele inventarisatie bij provincies van de totale uitgaven aan lokaal EV-beleid door uitvoerende diensten en bevoegd gezagen per provincie in de periode 2016-2019;
- de beschikbare middelen in het kader van het IOV voor de jaren 2016-2019.

geografische spreiding risicobronnen

Een belangrijke factor die van invloed is op de lokale kosten voor EV-beleid is de aanwezigheid van risicobronnen: inrichtingen en transport van gevaarlijke stoffen. Met name de combinatie van deze bronnen met de aanwezigheid van mensen, is bepalend voor de kosten van lokaal EV-beleid.

Deze bronnen zijn verschillend over het land gespreid. In onderstaande kaartjes wordt dit geïllustreerd.

In het linker kaartje is de spreiding van inrichtingen (BRZO, (niet) categoriaal) voor gevaarlijke stoffen over gemeenten te zien. Hoe donkerder de kleur hoe meer inrichtingen in de betreffende gemeente gevestigd zijn. Daarbij is duidelijk de aanwezigheid van grote industriële complexen te zien (havengebieden Rotterdam en Amsterdam, Moerdijk, Dow Chemical Terneuzen, Chemelot Sittard-Geleen, Eemsdelta).

In het rechter kaartje is de spreiding van invloedsgebieden (transportroutes en buisleidingen) voor gevaarlijke stoffen over gemeenten te zien. Hoe donkerder de kleur hoe groter de invloedsgebieden zijn. Daarbij zijn duidelijk de grote transportroutes (Betuwelijn) en buisleidingen in verband met aardgaswinning te zien.

¹⁰ Zie: Cebeon, *Kengetallen externe veiligheid, objectivering kosten lokale EV-taken*, 18 oktober 2018.

inwoners en risicobronnen per provincie

Naast inwoners spelen risicobronnen een belangrijke rol in de verdeelsleutel. In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de relatieve verdeling van inwoners, inrichtingen en invloedsgebieden over provincies.

Tabel 2.1: Relatieve verdeling per provincie: inwoners, inrichtingen en invloedsgebieden, totaal en binnen de bebouwde kom.

	(1) <i>inwoners</i>	(2) <i>totaal inrichtingen</i>	(3) <i>inrichtingen in kom</i>	(4) <i>totaal invloeds gebieden</i>	(5) <i>invloeds gebieden in kom</i>
Groningen	3%	6%	4%	8%	5%
Friesland	4%	6%	5%	6%	4%
Drenthe	3%	5%	4%	8%	4%
Overijssel	7%	7%	9%	9%	7%
Gelderland	12%	12%	14%	15%	14%
Utrecht	8%	5%	7%	5%	7%
Noord-Holland	17%	9%	10%	8%	11%
Zuid-Holland	21%	16%	14%	13%	20%
Zeeland	2%	4%	3%	5%	2%
Noord-Brabant	15%	21%	20%	14%	15%
Limburg	6%	9%	8%	8%	10%
Flevoland	2%	2%	3%	2%	1%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

Bij de bovenstaande tabel wordt opgemerkt dat de inrichtingen (kolom 2) duidelijk anders over provincies verdeeld zijn dan de invloedsgebieden (kolom 4). Wanneer onderscheid wordt gemaakt naar de ligging, is te zien dat met name in de dichtbevolkte provincies een relatief groter deel van de risicobronnen binnen de bebouwde kom ligt.

3 Uitkomsten verdeelsleutel

ingrediënten sleutel

De gemeentelijke verdeelsleutel voor uitgaven lokaal EV-beleid bevat de volgende structuurkenmerken:

- het aantal inwoners per gemeente;
- het aantal inrichtingen gevaarlijke stoffen per gemeente;
- de oppervlakte van invloedsgebieden transport gevaarlijke stoffen per gemeente.

In verband met verschillende invloed op de caseload voor EV-taken is een globale weging aangebracht naar type bron, voor zover deze in de beschikbare basisgegevens te onderscheiden zijn. Zo zijn BRZO-inrichtingen bijna twee maal zwaarder gewogen dan overige inrichtingen en is de weging van transportroutes bijna de helft zwaarder dan van buisleidingen.

Binnen de verdeelsleutel is – in afstemming op de uitgavenpatronen – een onderscheid gemaakt naar VTH-taken en RO-taken.

In de onderstaande tabel wordt het aandeel van de verschillende structuurkenmerken in de verdeelsleutel gepresenteerd, waarbij een onderscheid wordt gemaakt naar VTH-taken en RO-taken.

Tabel 3.1: Ingrediënten verdeelsleutel externe veiligheid per provincie: aandelen verdeelmaatstaven in totaal.

<i>verdeelmaatstaf</i>	(1) <i>VTH</i>	(2) <i>RO</i>	(3) <i>Totaal EV</i>
<i>Inwoners</i>	28%	11%	18%
<i>inrichtingen gevaarlijke stoffen</i>	72%	18%	39%
<i>invloedsgebieden gevaarlijke stoffen</i>		71%	43%
<i>Totaal verdeling</i>	100%	100%	100%

toelichting tabel 3.1

In de bovenstaande tabel is het volgende te zien:

- VTH-taken (kolom 1): bij het VTH-deel van de verdeelsleutel speelt de aanwezigheid van inrichtingen – naast inwoners – een belangrijke rol. Daarbij wordt geen onderscheid gemaakt naar ligging van de inrichtingen (binnen c.q. buiten de bebouwde kom). Wel wordt de aanwezigheid van inrichtingen gewogen met de gemiddelde bebouwingsdichtheid van gemeenten, aangezien inrichtingen in dichtbebouwd gebied doorgaans meer VTH-kosten met zich meebrengen. De aanwezigheid van invloedsgebieden heeft weinig toegevoegde waarde voor uitvoering van de VTH taken en daarmee ook niet voor de verdeling van middelen voor VTH-taken;
- RO-taken (kolom 2): bij het RO-deel van de verdeelsleutel speelt de aanwezigheid van invloedsgebieden (gewogen met bebouwingsdichtheid) een belangrijke rol, in combinatie met inwoners en inrichtingen. Bij de risicobronnen is tevens rekening gehouden met de ligging, waarbij risicobronnen binnen de bebouwde kom een groter gewicht in de verdeelsleutel hebben.

uitkomsten verdeelsleutel

In de onderstaande tabel worden de uitkomsten gepresenteerd van de gemeentelijke verdeelsleutel voor EV-taken. Alle gegevens worden weergegeven per provincie als aandeel in het totaal. Dit ook het niveau waarop de huidige IOV-sleutel wordt toegepast. De nieuwe verdeelsleutel voor EV-taken werkt op gemeenteniveau.

De tabel bevat de volgende gegevens:

- kolom 1: eerder geïnventariseerde feitelijke uitgaven als basis voor verdeelsleutel;
- kolom 2: de uitkomsten van de gemeentelijke verdeelsleutel voor EV-taken;
- ter referentie voor uitkomsten zijn verschillende verdelingen opgenomen:
 - de huidige IOV-verdeling deelprogramma 4 (kolom 3);
 - een globale schatting van de provincies inzake de totale uitgaven aan EV-taken in 2016 (kolom 4) en 2019 (kolom 5).

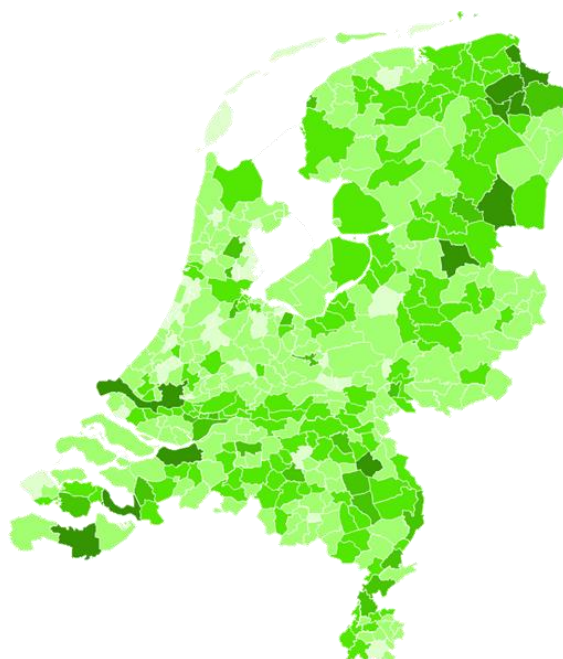
Tabel 3.2: Uitkomsten gemeentelijke verdeelsleutel externe veiligheid: aandelen per provincie.

	(1)	(2)	Referenties		
			(3)	(4)	(5)
	feitelijke uitgaven	nieuwe EV-sleutel	huidige sleutel IOV4	raming 2016	raming 2019
Groningen	4%	4,8%	4,5%	7%	5%
Friesland	4%	4,1%	3,9%	4%	3%
Drenthe	3%	3,6%	2,5%	2%	2%
Overijssel	7%	6,5%	6,3%	4%	5%
Gelderland	11%	11,1%	11,6%	10%	13%
Utrecht	8%	6,1%	4,8%	4%	5%
Noord-Holland	14%	14,2%	11,3%	11%	12%
Zuid-Holland	21%	21,9%	24,8%	24%	22%
Zeeland	4%	2,5%	4,5%	4%	5%
Noord-Brabant	14%	15,8%	16,9%	23%	20%
Limburg	7%	7,6%	7,4%	6%	7%
Flevoland	4%	1,9%	1,7%	1%	1%
Totaal	100%	100,0%	100,0%	100%	100%

toelichting tabel 3.2

Bij de bovenstaande tabel wordt opgemerkt dat de verdeelsleutel (kolom 2) in hoofdlijnen goed aansluit bij de feitelijke uitgavenpatronen in kolom 1. Bij een aantal provincies zijn kleine verschillen te zien tussen de uitkomst van de verdeelsleutel en de feitelijke uitgaven.

In onderstaand kaartje uitkomsten EV-sleutel per gemeente. Hoe donkerder de kleur hoe hoger de uitkomsten van de verdeelsleutel in euro's per inwoner.

De gemiddelde uitkomst van de EV-sleutel bedraagt 221 euro per 1.000 inwoners.¹¹ Voor individuele gemeenten loopt de uitkomst van de EV-sleutel in euro's per 1.000 inwoners uiteen van minder dan 100 (o.a. Waddengemeenten) tot 400 à 500 (Terneuzen, Rotterdam, Reimerswaal, Midden-Groningen) en in enkele gevallen meer dan 600 (Moerdijk, Delfzijl). In de bijlage is een compleet overzicht opgenomen van de uitkomsten van de EV-sleutel per gemeente.

In verdeling budget EV komt duidelijke relatie met aanwezigheid risicobronnen naar voren, al dan niet in combinatie met een hoge bebouwingsdichtheid. Opgemerkt wordt dat relatief dunbebouwde gemeenten in Zeeland en het noordoosten van het land door de aanwezigheid van risicobronnen relatief hoge bedragen *per 1.000 inwoners* uit de verdeelsleutel ontvangen.

¹¹ Uitgaande van een totaal budget van 4,5 miljoen euro, waarvan 85% voor gemeenten bestemd is en 15% voor provincies.

dynamische werking verdeelsleutel

Met de verdeelsleutel wordt een relatie gelegd tussen structuurkenmerken van gemeenten en uitgaven aan EV-taken. In principe zou de verdeelsleutel daarmee ook de relatieve ontwikkeling van de kosten aan EV-taken in de tijd moeten kunnen volgen. Wanneer bijvoorbeeld het aantal inrichtingen en de bebouwendichtheid in een bepaalde gemeente toeneemt, zou dit leiden tot een groter aandeel van deze gemeente in de verdeling.

Vanwege het ontbreken van voldoende cijfermateriaal kon deze dynamische werking echter niet worden getoetst. Aanbevolen wordt om dit aspect goed te monitoren indien de verdeelsleutel wordt ingevoerd.

4 Vervolg

nader toelichting verdeelsleutel EV-taken

Indien gewenst kan de ontwikkelde verdeelsleutel nader worden toegelicht bij belanghebbenden. In dit verband kan ook aandacht worden besteed aan mogelijkheden om de verdeelsleutel onder te brengen in het gemeentefonds.

andere toepassingsmogelijkheden verdeelsleutel

Daarnaast kan worden toegelicht hoe de verdeelsleutel kan worden gebruikt voor andere doeleinden, zoals bijvoorbeeld benchmarking.

De geobjectiverde kostenverdeling biedt goede aanknopingspunten om de uitgaven en prestaties van regio's en individuele organisaties (gemeenten, provincies, omgevingsdiensten en veiligheidsregio's) op zinvolle wijze spiegelen (*benchmarken*) aan externe referenties.

Dergelijke vergelijkingen kunnen inzicht bieden in de huidige situatie ('hoe doe ik het' als organisatie?) en houvast geven bij heroverweging van eerder gemaakte keuzes en/of nieuwe keuzes voor de toekomst.

A Bijlage: uitkomsten EV-sleutel per gemeente

gemeente	EV-sleutel in euro's per 1.000 inwoners	EV-sleutel afgerond op 1.000 euro's
Aa en Hunze	315	8
Aalsmeer	105	3
Aalten	190	5
Achtkarspelen	242	7
Alblasserdam	250	5
Albrandswaard	254	6
Alkmaar	175	19
Almelo	232	17
Almere	129	26
Alphen aan den Rijn	199	22
Alphen-Chaam	287	3
Altena	166	9
Ameland	123	1
Amersfoort	199	30
Amstelveen	159	14
Amsterdam	271	227
Apeldoorn	186	30
Appingedam	287	3
Arnhem	186	30
Assen	241	16
Asten	271	5
Baarle-Nassau	156	1
Baarn	277	7
Barendrecht	304	14
Barneveld	207	12
Beek	172	3
Beekdaelen	236	8
Beemster	315	3
Beesel	282	4
Berg en Dal	148	5
Bergeijk	179	4
Bergen L	240	4
Bergen NH	205	6
Bergen op Zoom	390	26
Berkelland	158	7
Bernheze	250	8
Best	267	8
Beuningen	291	7
Beverwijk	318	13
Bladel	202	5
Blaricum	40	0

Bloemendaal	40	1
Bodegraven-Reeuwijk	285	10
Boekel	117	1
Borger-Odoorn	150	4
Borne	187	4
Borsele	327	8
Boxmeer	179	5
Boxtel	349	10
Breda	200	36
Brielle	187	3
Bronckhorst	216	8
Brummen	198	4
Brunssum	121	3
Bunnik	199	3
Bunschoten	190	4
Buren	131	3
Capelle aan den IJssel	140	9
Castricum	121	4
Coevorden	467	18
Cranendonck	207	4
Cuijk	290	8
Culemborg	120	3
Dalfsen	176	5
Dantumadiel	87	2
De Bilt	208	9
De Fryske Marren	185	9
De Ronde Venen	178	8
De Wolden	283	7
Delft	124	13
Delfzijl	624	18
Den Helder	141	8
Deurne	309	11
Deventer	282	27
Diemen	314	9
Dinkelland	194	5
Doesburg	130	1
Doetinchem	138	8
Dongen	162	4
Dordrecht	356	41
Drechterland	115	2
Drimmelen	118	3
Dronten	274	11
Druten	174	3
Duiven	343	9
Echt-Susteren	362	11
Edam-Volendam	102	4
Ede	163	19
Eemnes	384	4

Eersel	191	4
Eijsden-Margraten	261	7
Eindhoven	164	37
Elburg	238	5
Emmen	223	25
Enkhuizen	131	3
Enschede	179	28
Epe	107	3
Ermelo	268	7
Etten-Leur	281	13
Geertruidenberg	288	7
Geldrop-Mierlo	184	7
Gemert-Bakel	341	12
Gennep	143	3
Gilze en Rijen	238	7
Goeree-Overflakkee	148	7
Goes	231	9
Goirle	187	4
Gooise Meren	196	11
Gorinchem	318	11
Gouda	139	10
Grave	141	2
Groningen	268	59
Gulpen-Wittem	98	1
Haaksbergen	167	4
Haaren	234	3
Haarlem	94	15
Haarlemmermeer	206	31
Halderberge	237	7
Hardenberg	273	17
Harderwijk	251	11
Hardinxveld-Giessendam	286	5
Harlingen	386	6
Hatterum	337	4
Heemskerk	212	8
Heemstede	71	2
Heerde	170	3
Heerenveen	324	16
Heerhugowaard	127	7
Heerlen	218	19
Heeze-Leende	178	3
Heiloo	165	4
Hellendoorn	170	6
Hellevoetsluis	82	3
Helmond	241	22
Hendrik-Ido-Ambacht	315	9
Hengelo	241	19
Het Hogeland	256	13

Heumen	255	4
Heusden	196	9
Hillegom	145	3
Hilvarenbeek	250	4
Hilversum	137	12
Hoeksche Waard	187	16
Hof van Twente	193	7
Hollands Kroon	284	14
Hoogeveen	384	21
Hoorn	93	7
Horst aan de Maas	229	10
Houten	181	9
Huizen	105	4
Hulst	171	5
IJsselstein	90	3
Kaag en Braassem	131	3
Kampen	237	13
Kapelle	345	4
Katwijk	137	9
Kerkrade	140	6
Koggenland	127	3
Krimpen aan den IJssel	106	3
Krimpenerwaard	176	9
Laarbeek	149	3
Landerd	316	6
Landgraaf	171	6
Landsmeer	95	1
Langedijk	86	2
Lansingerland	116	7
Laren	176	2
Leeuwarden	264	32
Leiden	96	12
Leiderdorp	172	5
Leidschendam-Voorburg	154	11
Lelystad	192	15
Leudal	202	8
Leusden	151	4
Lingewaard	172	8
Lisse	61	1
Lochem	299	10
Loon op Zand	181	5
Lopik	164	2
Loppersum	219	2
Losser	123	3
Maasdriel	182	5
Maasgouw	236	5
Maassluis	156	5
Maastricht	268	32

Medemblik	115	5
Meerssen	273	5
Meerijstad	211	18
Meppel	253	9
Middelburg	129	6
Midden Drenthe	337	11
Midden-Delfland	282	5
Midden-Groningen	559	35
Mill en Sint Hubert	261	3
Moerdijk	688	29
Molenlanden	281	12
Montferland	205	8
Montfoort	72	1
Mook en Middelaar	204	2
Neder-Betuwe	209	5
Nederweert	301	5
Nieuwegein	242	15
Nieuwkoop	79	2
Nijkerk	282	12
Nijmegen	198	34
Nissewaard	261	22
Noardeast-Fryslan	172	9
Noord-Beveland	152	1
Noordenveld	193	6
Noordoostpolder	238	12
Noordwijk	101	4
Nuenen, Gerwen en Nederwetten	129	3
Nunspeet	222	6
Oegstgeest	170	4
Oirschot	225	4
Oisterwijk	238	6
Oldambt	407	16
Oldebroek	303	7
Oldenzaal	162	5
Olst-Wijhe	282	5
Ommen	502	9
Oost Gelre	225	7
Oosterhout	222	13
Ooststellingwerf	164	5
Oostzaan	386	4
Opmeer	203	2
Opsterland	206	6
Oss	296	27
Oude IJsselstreek	121	5
Ouder-Amstel	360	5
Oudewater	173	2
Overbetuwe	265	13
Papendrecht	280	9

Peel en Maas	206	9
Pekela	153	2
Pijnacker-Nootdorp	93	5
Purmerend	117	9
Putten	311	8
Raalte	248	9
Reimerswaal	481	11
Renkum	126	4
Renswoude	78	0
Reusel-De Mierden	99	1
Rheden	276	11
Rhenen	98	2
Ridderkerk	300	13
Rijssen-Holten	254	9
Rijswijk	210	11
Roerdalen	210	4
Roermond	337	20
Roosendaal	324	24
Rotterdam	471	311
Rozendaal	40	0
Rucphen	194	5
Schagen	177	8
Scherpenzeel	106	1
Schiedam	148	11
Schiermonnikoog	40	0
Schouwen-Duiveland	174	6
's-Gravenhage	118	61
's-Hertogenbosch	234	35
Simpelveld	191	2
Sint Anthonis	435	7
Sint-Michiëlsgestel	93	3
Sittard-Geleen	338	31
Sliedrecht	350	8
Sluis	150	4
Smallingerland	255	15
Soest	117	5
Someren	283	6
Son en Breugel	253	4
Stadskanaal	207	7
Staphorst	239	4
Stede Broec	123	3
Steenbergen	192	5
Steenwijkerland	165	7
Stein	299	7
Stichtse Vecht	222	14
Sudwest Fryslan	259	23
Terneuzen	427	25
Terschelling	41	0

Texel	79	1
Teylingen	157	6
Tholen	116	3
Tiel	296	13
Tilburg	225	48
Tubbergen	150	3
Twenterand	183	6
Tynaarlo	244	8
Tytsjerksteradiel	262	9
Uden	231	10
Uitgeest	40	1
Uithoorn	98	3
Urk	175	4
Utrecht	179	61
Utrechtse Heuvelrug	169	8
Vaals	124	1
Valkenburg aan de Geul	204	3
Valkenswaard	113	4
Veendam	331	9
Veenendaal	163	11
Veere	84	2
Veldhoven	160	7
Velsen	338	22
Venlo	393	40
Venray	252	11
Vijfheerenlanden	154	9
Vlaardingen	320	23
Vlieland	40	0
Vlissingen	263	13
Voerendaal	164	2
Voorschoten	107	3
Voorst	283	7
Vught	275	7
Waadhoeke	194	9
Waalre	90	2
Waalwijk	346	17
Waddinxveen	153	4
Wageningen	89	3
Wassenaar	230	6
Waterland	65	1
Weert	279	14
Weesp	296	6
West Betuwe	295	15
West Maas en Waal	229	4
Westerkwartier	252	16
Westerveld	138	3
Westervoort	137	2
Westerwolde	123	3

Westland	157	17
Weststellingwerf	260	7
Westvoorne	150	2
Wierden	236	6
Wijchen	265	10
Wijdmeren	56	1
Wijk bij Duurstede	128	3
Winterswijk	152	5
Woensdrecht	257	6
Woerden	195	10
Wormerland	112	2
Woudenberg	322	5
Zaanstad	160	24
Zaltbommel	306	9
Zandvoort	163	3
Zeewolde	138	3
Zeist	121	8
Zevenaar	244	10
Zoetermeer	111	14
Zoeterwoude	315	3
Zuidplas	307	13
Zundert	118	3
Zutphen	226	10
Zwartewaterland	121	3
Zwijndrecht	383	17
Zwolle	211	26

Toelichting IOV gelden i.r.t gemeentefonds t.b.v. advies aan colleges van B&W

Het taakveld externe veiligheid richt zich op de risico's voor mens en milieu bij het gebruik, de opslag en het vervoer van gevaarlijke stoffen (i.c. omgevingsveiligheid). Hierbij valt te denken aan activiteiten die vallen onder de wetgeving uit:

- Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi)
- Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb)
- Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt)
- Besluit rampen en zware ongevallen (Brzo)

Tot en met het jaar 2020 krijgen provincies via het programma *Impuls Omgevingsveiligheid 2015-2020* van het Rijk een financiële bijdrage die bestemd is als kwaliteitsimpuls voor de uitvoering van externe veiligheidstaken (EV-taken). Deze financiële bijdrage heeft ook betrekking op het lokale externe veiligheidsbeleid, van waaruit Veiligheidsregio Fryslân en FUMO middelen ontvangen die bestemd zijn voor de externe veiligheidsadvisering over vergunningverlening, toezicht, handhaving (VTH) en ruimtelijke ordening.

Gemeenten ontvangen op basis van deze gelden hun wettelijke adviezen op het gebied van EV vanuit de Brandweer en bijvoorbeeld de uitgewerkte verantwoordingen van het groepsrisico van de FUMO.

Het jaar 2020 is het laatste jaar waarin Rijksmiddelen via voornoemde programmafinanciering beschikbaar worden gesteld aan decentrale overheden.

Met ingang van het jaar 2021 worden de middelen voor de uitvoering van externe veiligheidstaken via een landelijke verdeelsleutel structureel in het gemeentefonds gestort. Het gaat vanaf 2021 om een bedrag voor gemeenten van in totaal € 3.825.000,-. Deze Rijksbijdrage (voor dit deelprogramma) aan externe veiligheid bedroeg in 2015 nog zo'n € 9.000.000¹,-

Feitelijke komt het onder de streep neer op de volgende bedragen:

Brandweer Fryslân: € 51.615,-

FUMO: € 103.385,-

Per gemeente komt dit neer op een verdeling van 33,3% toekenning van gelden aan Brandweer Fryslân en 66,6% toekenning aan de FUMO. Wat dit per gemeente betekent is op te maken aan de hand van het door Cebeon vastgestelde bedrag per gemeente wat hieronder is weergegeven.

¹ Het totaalbedrag van de subsidies in 2015 was zelfs € 18.000.000,-

Overzicht beschikbare gelden per gemeente in Friesland

Gemeente	Bedrag Gemeentefonds
Achtkarspelen	€ 7.000
Ameland	€ 1.000
Dantumadiel	€ 2.000
de Fryske Marren	€ 9.000
Harlingen	€ 6.000
Heerenveen	€ 16.000
Leeuwarden	€ 32.000
Noardeast-Fryslân	€ 8.000
Ooststellingwerf	€ 5.000
Opsterland	€ 6.000
Schiermonnikoog	€ 0
Smallingerland	€ 15.000
Súdwest-Fryslân	€ 23.000
Terschelling	€ 0
Tytsjerksteradiel	€ 9.000
Vlieland	€ 0
Waadhoeke	€ 9.000
Weststellingwerf	€ 7.000
	€ 155.000

OPLEGNOTITIE BESLUITVORMEND

Onderwerp	Concept kaderbrief 2022-2025
Voorstel ter behandeling in	de vergadering van de bestuurscommissie veiligheid
Status	☒ Openbaar ☐ Niet openbaar
Portefeuillehouder	Dhr. Gebben
Auteur	Dhr. Oostinga
Bijlagen	1. Concept kaderbrief 2022-2025
Vergaderdatum	19 november 2020
Agendapunt	5

Conceptbesluit

1. De programma's Brandweer en Crisisbeheersing in de conceptkaderbrief 2022-2025 vast te stellen;
2. Kennis te nemen van de programma's Gezondheid en Organisatie

Inleiding

Voor het einde van 2020 dient het Dagelijks bestuur een concept kaderbrief aan te bieden aan de Friese gemeenten. Hierin worden de beleidsmatige en autonome ontwikkelingen voor de jaren 2022-2025 opgenomen. De gemeenten kunnen hier met een zienswijze op reageren. Daarna wordt de kaderbrief inclusief zienswijzen en concept reactienota aangeboden aan het Algemeen bestuur. Zoals gebruikelijk stelt de bestuurscommissie Veiligheid de inhoud van de programma's Brandweer en Crisisbeheersing vast.

Aandachtspunten bij Brandweer en Crisisbeheersing

In het kader van Toekomstbestendige Bedrijfsvoering is afgesproken dat VRF afzonderlijke investeringsvoorstellen in de verdergaande informatisering en automatisering van vooral het primair proces voorlegt aan het bestuur voor het maken van een (integrale) afweging. In de kaderbrief worden de onderwerpen van de investeringsvoorstellen aangekondigd; de uitwerking in afzonderlijke voorstellen volgt richting de bestuurscommissie van februari 2021. Besluitvorming vindt plaats, tegelijk met de vaststelling van de Kaderbrief door het Algemeen bestuur op 11 maart 2021.

Investeringsvoorstellen toekomstbestendige bedrijfsvoering

In de kaderbrief wordt voor de Brandweer op twee onderwerpen een investeringsvoorstel gedaan. Een daarvan betreft het optimaliseren van de huidige beschikbaarheidssystemen, in afwachting van de doorontwikkeling van de pagers. Het andere voorstel heeft betrekking op brandweer specifieke navigatie in combinatie met automatisch statussen.

Afzonderlijk voorstel IOV-gelden, mee in kaderbrief

In de vergadering van de bestuurscommissie ligt een afzonderlijk voorstel voor over de IOV gelden. Het voorstel is om de IOV-gelden die vanaf 2021 via het gemeentefonds worden toegekend aan de gemeenten, beschikbaar te stellen aan de Veiligheidsregio en de FUMO. Dit voorstel is alvast verwerkt in de kaderbrief, uitgaande van positieve besluitvorming van de bestuurscommissie. Aanvullend zal in de reguliere begrotingswijziging voor 2021 (meestal nodig voor autonome ontwikkelingen) de dekking van de

IOV-gelden voor 2021 worden meegenomen worden.

Beoogd effect

Inzicht in het financieel kader van Veiligheidsregio Fryslân voor de periode 2022-2025

Argumenten

1.1 Vaststelling van het financieel kader leidt tot een structurele borging van de voorziene financiële ontwikkelingen

In het financieel kader zijn de effecten opgenomen van beleidsontwikkelingen en autonome ontwikkelingen zoals de verwachte ontwikkelingen rondom loonkosten en inflatie.

1.2 De inhoudelijke vaststelling vindt elders plaats.

Voor een goed beeld van de gehele conceptkaderbrief sturen we ook de programma's Gezondheid en Organisatie mee. De bestuurscommissie Gezondheid resp. het Dagelijks bestuur stellen deze programma's vast.

Kanttekeningen/risico's

1.1 De ontwikkeling van de loonkosten is nog onzeker.

De huidige cao heeft een looptijd tot 1 januari 2021. In de kaderbrief is uitgegaan van de indexering voor de loonkosten van de macro-economische verkenning van het CPB. In de septembercirculaire van het gemeentefonds zijn deze cijfers vermeld. In het financieel kader is nog geen rekening gehouden met een eventuele wijziging van de pensioenpremies. Gelet op de financiële situatie bij de pensioenfondsen is de verwachting dat de pensioenpremies zullen stijgen.

1.2 De ontwikkeling van de overige inflatie is nog onzeker.

De indexering voor materiële kosten is gebaseerd op de consumentenprijsindex (CPI) over de maand november. De CPI over november 2020 is nog niet bekend. In deze versie van de kaderbrief is rekening gehouden met een CPI van 1,1%, dit is het meest recente cijfer van het CBS. Conform de septembercirculaire van het gemeentefonds is voor de jaren 2023 ev. uitgegaan van een indexering voor materiële kosten van 1,6% per jaar.

Financiële consequenties

De financiële consequenties zijn tevens uitgewerkt in dit kader. De daling in 2022 ten opzichte van het huidige geldende financieel kader (zoals opgenomen in de begroting '21) is totaal 0,93% (exclusief eventuele investeringsvoorstellen informatisering/automatisering), als volgt onderverdeeld:

Procentuele ontwikkeling 2022	
Beleid structureel	0 %
Beleid incidenteel	0 %
Autonome ontwikkeling	-0,93 %
Totaal	-0,93 %

Doordat de financiële impact van de beleidsmatige ontwikkelingen nog niet te bepalen zijn, kleuren de autonome ontwikkelingen het financieel kader. Totdat duidelijk is hoe groot die impact is, voegen we de middelen voorlopig toe aan de egalisereserve. Immers, de egalisereserve begeeft zich op dit moment ruim onder de bestuurlijk vastgestelde ondergrens, en meerdere gemeenten hebben via hun

zienswijze op de begroting 2021 hun zorgen hierover geuit.

Wanneer bekend is hoeveel middelen de beleidsmatige ontwikkelingen vragen, passen we dit overzicht aan. Mochten de voordelen op autonome ontwikkelingen hoger zijn dan de kosten voor de beleidsmatige ontwikkelingen dan voegen we het saldo toe aan de egalisereserve totdat deze op het minimumniveau is gebracht.

Zie voor de verdere uitwerking bijgevoegde kaderbrief.

Vervolgaanpak/uitvoering

19 november 2020	Behandeling bestuurscommissie Gezondheid, onderdeel Gezondheid
23 november 2020	Behandeling Auditcommissie
3 december 2020	Behandeling Dagelijks bestuur, gehele conceptkaderbrief
4 december 2020	Verzending kaderbrief voor zienswijze naar deelnemende gemeenten
4 februari 2021	Deadline voor indienen zienswijze door Friese gemeenten
11 februari 2021	Kaderbrief incl. zienswijzen in bestuurscommissies Veiligheid en Gezondheid
17 februari 2021	Kaderbrief incl. zienswijzen in Dagelijks Bestuur
11 maart 2021	Besluitvorming over kaderbrief 2022-2025 incl. zienwijzen in het Algemeen bestuur

Communicatie

Na de behandeling in het Dagelijks bestuur van 3 december ontvangen de gemeenten de conceptkaderbrief met het verzoek hun zienswijze hierop te geven.

Op 9 december wordt voor de financieel ambtenaren van de gemeenten een bijeenkomst georganiseerd voor extra toelichting en het stellen van vragen.

Besluit:	
☐ niet vastgesteld	Paraaf secretaris:
☐ ongewijzigd vastgesteld	
☐ gewijzigd vastgesteld als volgt:	
Kopie naar auteur	

Kaderbrief 2022-2025

Inleiding

Veiligheidsregio Fryslân staat voor veiligheid en gezondheid. En juist in de huidige tijd is merkbaar hoe belangrijk deze waarden zijn. De ervaren veiligheid en gezondheid van onze inwoners is dusdanig op orde dat we deze de afgelopen jaren als normaal zijn gaan beschouwen. Tot het moment dat de coronacrisis in zijn volle omvang losbarstte. Op het één na het andere terrein moesten we afschalen en bijzonder vervelende keuzes maken, zodat we de negatieve effecten voor de publieke gezondheid van onze inwoners zo beperkt mogelijk konden laten zijn.

Daarmee werd niet alleen het belang van veiligheid en gezondheid zichtbaar, maar ook de inspanningen van de veiligheidsregio. Normaliter vindt veel van ons werk achter de schermen plaats. Een positie die we graag innemen, want dat betekent dat het niveau van veiligheid en gezondheid op orde is. Hiermee voorkomen we schade, incidenten en slachtoffers.

De andere kant van onze organisatie is er juist op gericht om uit de schaduw te treden wanneer de nood het hoogst is. Doet een incident zich voor, dan proberen wij de schade en het aantal slachtoffers zoveel mogelijk te beperken. We handelen snel en adequaat om ons daarna weer in de luwte terug te trekken, ondertussen ons voorbereidend op een volgend incident.

Hoe anders is dat nu. Als organisatie zitten we al vanaf februari 2020 in het oog van de coronastorm. Hoe lang we ons in deze situatie gaan bevinden, is ook voor ons koffiedik kijken. Als de coronacrisis ons één ding leert, is dat het vrijwel ondoenlijk is om ver vooruit te kijken.

Toch doen we in deze kaderbrief een poging, en maken we een voorzichtig doorkijkje naar 2022. Met de nadruk op 'voorzichtig', want er zijn nog veel onzekerheden die van invloed zijn op onze toekomstige inspanningen. Welke taken komen er de komende maanden nog meer op ons af in het kader van de coronacrisis? Welke taken schuiven door naar een later moment? Wat is het effect van de crisis op de economie, inclusief de impact op de gemeentelijke financiën?

Daar komt bij dat de coronacrisis niet de enige ontwikkeling is die de toekomst troebel maakt. Er lopen meerdere, majeure trajecten die de organisatie raken. Denk aan de discussie rondom taakdifferentiatie bij de brandweer, de introductie van de Omgevingswet en de evaluatie van de Wet veiligheidsregio's.

De onzekerheid over de impact van deze ontwikkelingen op Veiligheidsregio Fryslân is door de hele kaderbrief terug te vinden. Zo is in deze kaderbrief geen nieuw beleid opgenomen, anders dan voortvloeiend uit eerdere afspraken. Ook valt te lezen dat we op meerdere thema's vertraging hebben opgelopen en dat daardoor resultaten doorschuiven van 2021 naar 2022.

Maar de belangrijkste ambitie is tussen de regels door te lezen. Namelijk dat we ons tot het uiterste inspannen om ervoor te zorgen dat 2022 een 'normaal' jaar gaat worden, waarin we ons geen zorgen hoeven te maken over de veiligheid en gezondheid van onze inwoners.

Hartelijke groet,

Dagelijks bestuur

Landelijke ontwikkelingen

Omgevingswet

Diverse landelijke ontwikkelingen en vertragingen op aanverwante dossiers (zoals DSO en Wkb) hebben ertoe geleid dat de invoering van de Omgevingswet met een jaar is vertraagd, naar 1 januari 2022. Dit geeft de Friese overheden meer tijd om ervoor te zorgen dat de voorbereidingen voor deze omvangrijke wetswijziging op tijd klaar zijn. Dit geldt ook voor Veiligheidsregio Fryslân, waarbij we ernaar streven om de meeste voorbereidingen dusdanig afgerond te hebben dat 2021 gebruikt kan worden als oefen- en leerjaar.

Het is nog onzeker hoe groot de structurele financiële gevolgen zijn van Omgevingswet, voor zowel Brandweer als GGD. Voor de brandweer is al duidelijk dat lokale overheden geacht worden meer gebruik te maken van de kennis en expertise van de brandweer in een vroegtijdig stadium, het zogenaamde vooroverleg. We zien dat de eerste gemeentelijke omgevingsvisies laten zien dat met name het thema gezondheid een prominente plek krijgt. GGD Fryslân is hierin voor de Friese gemeenten een belangrijke partner en het ligt in de lijn der verwachting dat er ook een toename komt aan adviesaanvragen. Een stijging die nu al merkbaar is, en die, wanneer deze lijn zich doortrekt, niet binnen de bestaande formatie te organiseren is. De bestuurscommissie Gezondheid heeft hiervoor 2020 en 2021 incidenteel geld beschikbaar gesteld. De structurele gevolgen zijn mede afhankelijk van de wijze waarop de gemeenten deze taken gaan organiseren, en welke taken zij bij de veiligheidsregio gaan beleggen. Dit geldt zowel voor gezondheid als veiligheid. De verwachting is dat deze taakverdeling pas in het najaar 2021 helder is. De financiële gevolgen hiervan worden dan voorgelegd aan beide bestuurscommissies.

Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra)

Voor het personeel van de veiligheidsregio's is de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren van 1 januari 2022 van kracht, een jaar later dan gepland. De voorbereidingen zijn daarmee ook met een jaar vertraagd. Om de interne voorbereidingen te organiseren zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld. Op landelijk niveau loopt er een traject om te komen tot een eigen werkgeversorganisatie, die samen met de vakbonden de invulling van de cao vanaf 1 januari 2022 kan vormgeven.

De financiële gevolgen voor 2022 van de inwerkingtreding van de wet zijn nu nog onbekend. De uitkomsten rondom het traject over de positionering van de brandweervrijwilliger spelen hierin een belangrijke rol, en kunnen leiden tot een verhoging van de salarislasten. We verwachten bij het opstellen van de begroting een duiding te kunnen geven van de financiële impact.

Evaluatie Wet veiligheidsregio's (Wvr) en wetswijziging Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)

Naar verwachting zal de evaluatie van de Wet veiligheidsregio's bestuurlijke, organisatorische en/of financiële gevolgen hebben voor Veiligheidsregio Fryslân. Op dit moment kan het evaluatieonderzoek met een aangepaste werkwijze in het verwachte tempo worden uitgevoerd (oplevering eind 2020). Maar het is de vraag of inzage en publicatie van het rapport opportuun zijn op het moment dat de coronacrisis nog voortduurt.

Daarnaast heeft de ministerraad begin 2020 ingestemd met een voorstel tot wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Doel van deze wijziging is versterking van de legitimiteit van gemeenschappelijke regelingen. Wanneer de wetswijziging een feit is, zal de gemeenschappelijke regeling VRF moeten worden aangepast.

Overkoepelende ontwikkelingen

Interactie Veiligheidsregio Fryslân met omgeving

Tot voorheen koos Veiligheidsregio Fryslân er bewust voor om alleen naar buiten toe te treden met de merken GGD Fryslân en Brandweer Fryslân. Dit om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de belevingswereld van de inwoners van Fryslân. De coronacrisis heeft hier verandering in gebracht,

want de veiligheidsregio is nu een bekende partij voor de inwoners. En dit scheidt verwachtingen, bijvoorbeeld over de wijze waarop de veiligheidsregio bereikbaar is.

Voor de coronacrisis is hiervoor een tijdelijk instrument georganiseerd, te weten het informatieknooppunt. De verandering in de bekendheid van de veiligheidsregio vraagt echter om een permanentere inrichting. Het heeft daarbij de voorkeur om andere informatiestromen ook te betrekken bij dit inrichtingsvraagstuk en zo de dienstverlening richting de inwoners van Fryslân, bestuurders en netwerkpartners fors te verbeteren.

In 2021 gaan we dit vraagstuk verkennen en de onderliggende businesscase hiervoor uitwerken. Welke investering brengt dit met zich mee, en welke terugverdieneffecten op zowel geld als inhoud gaan hiermee gepaard. De uitkomsten koppelen we terug via de bestuurscommissies medio 2021.

Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen – Gezondheid

Rijksvaccinatieprogramma

Zoals in de vorige kaderbrief gemeld spelen er diverse ontwikkelingen rondom de uitbreiding van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP). Voor de meningokokken ACWY-vaccinatie 14-jarigen geldt dat deze vanaf 1 januari 2021 wettelijk gezien onder de Wet Publieke Gezondheid valt en dit betekent dat de financiering van deze vaccinatie via het gemeentefonds gaat lopen. De omvang van de middelen die aan het gemeentefonds worden toegevoegd is nog niet bekend. Voor de overige uitbreidingen van het RVP, zoals maternale kinkhoesvaccinatie, rotavirusvaccinatie en HPV vaccinatie voor jongens, geldt dat deze voorlopig via het RIVM worden gefinancierd.

Bij de decentralisatie van het RVP (met ingang van 2019) heeft de bestuurscommissie gezondheid besloten om de middelen die aan het gemeentefonds worden toegevoegd beschikbaar te stellen aan de GGD (taakgerichte bekostiging). De VRF zal de gemeenten via de bestuurscommissie gezondheid informeren over de middelen die worden toegevoegd aan het gemeentefonds voor de meningokokken ACWY-vaccinatie.

Prenataal huisbezoek

Voor een gezonde ontwikkeling van het kind is het cruciaal dat een kind een goede start kan maken in de eerste 1000 dagen. Zorgwekkende omstandigheden voor kinderen kunnen al tijdens de zwangerschap optreden. Daarom is het belangrijk dat met name kwetsbare zwangere vrouwen en gezinnen passende ondersteuning krijgen, gericht op het wegnemen van onder andere stress en op het bevorderen van sensitief ouderschap zodat meer kinderen gezond en veilig opgroeien.

Per 1 januari 2021 is daarom in de Wet publieke gezondheid de verplichting voor gemeenten opgenomen om de JGZ een prenataal huisbezoek aan kwetsbare zwangeren en gezinnen aan te laten bieden. Dit voornemen komt voort uit het landelijke actieprogramma Kansrijke Start.

De financiële middelen voor het prenataal huisbezoek worden opgenomen in het gemeentefonds. Dit was nog niet verwerkt in de septembercirculaire. Concrete cijfers zijn daarom nog niet bekend. Voorstel is om deze middelen over te dragen naar de GGD, zoals we ook met de middelen voor het RVP hebben gedaan.

Ontwikkelingen Zorg & Veiligheid: Crisis beoordelingslocatie (CBL) en Rapid Responder (RR) naar GGD

De Rapid Responder en de Crisis Beoordelingslocatie (CBL) zijn momenteel belegd binnen het programma voor de sluitende aanpak rond personen met verward gedrag, dat is ondergebracht bij Sociaal Domein Fryslân (SDF). Dit programma zit in de afrondende fase, waardoor voor alle geslaagde pilots een bestendige borging moet worden gerealiseerd. Bovenstaande zaken passen goed binnen onze portefeuille Zorg & Veiligheid. Een voorstel waarmee deze zaken naar de GGD worden overgedragen is momenteel in ontwikkeling.

Noord Nederlandse samenwerking in het kader van forensisch

De GGD'en van Drenthe, Groningen en Friesland verzorgen op dit moment alle drie apart de forensische zorg in hun eigen regio. Op onderdelen wordt al samengewerkt en werkprocessen zijn gedeeltelijk op elkaar afgestemd. De drie GGD'en zien een aantal belangrijke redenen om de onderlinge samenwerking op het terrein van de Forensische Geneeskunde (FG) verder te versterken: Het vergroten van de kwaliteit en het verkleinen van de kwetsbaarheid van de huidige (afzonderlijke) organisaties; zoals het realiseren van voldoende bezetting en capaciteit en contracteren van FG door politie voor de politieregio Noord- Nederland. In 2021 wordt deze samenwerking verder ontwikkeld.

Investeringsvoorstellen vanuit Gezondheid

In het kader van Toekomstbestendige Bedrijfsvoering is afgesproken dat we afzonderlijke investeringsvoorstellen voorleggen aan het bestuur voor het maken van een (integrale) afweging. In deze kaderbrief worden de onderwerpen van de investeringsvoorstellen aangekondigd; de uitwerking

in afzonderlijke voorstellen volgt richting de bestuurscommissie van februari 2021. Voor Gezondheid willen wij voorstellen doen voor de volgende twee ontwikkelingen:

Zoeken en vinden (Contentintegratie)

Contentintegratie beschrijft het proces van het samenbrengen en toegankelijk maken van alle relevante (vak)informatie via één zoekstelsel. Informatie kan worden ontsloten via 1 zoekingang, via bijvoorbeeld intranet (intern) en waar mogelijk ook in een (toekomstige) KCS-module (extern).

Slimmer werken door digitale transformatie

Digitale technologie biedt ons veel mogelijkheden. Het verandert hoe we samenwerken, communiceren en kennisdelen. Een flexibele en schaalbare maar doelgerichte informatievoorziening is van een nog groter belang geworden sinds de COVID-19 crisis.

Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen – Brandweer

Taakdifferentiatie brandweer & toekomstbestendige inrichting brandweezorg

Het huidige systeem van een afzonderlijke rechtspositie voor vrijwilligers bij de brandweer is in strijd met de Europese wet- en regelgeving. De landelijke Denktank Taakdifferentiatie heeft een denkrichting uitgewerkt die brandweervrijwilligers nadrukkelijk en fundamenteel onderscheidt van de beroepskrachten en wel voldoet aan de wet- en regelgeving. Na enige vertraging vanwege de coronacrisis zijn de 25 veiligheidsregio's in september 2020 gevraagd de impact van de denkrichting in kaart te brengen. Daarnaast is het repressief brandweerpersoneel via een enquête door de Denktank naar hun mening gevraagd. De impactanalyses en de uitkomsten van de enquête vormen input voor het definitieve voorstel van de Denktank. Naar verwachting neemt de minister van Justitie en Veiligheid in afstemming met het Veiligheidsberaad eind 2020 een besluit. Dit besluit is bepalend voor de organisatorische en financiële impact op Brandweer Fryslân. Het is zeker dat er structureel extra kosten gemaakt moeten worden om het besluit over taakdifferentiatie door te voeren. Onduidelijk is nog wie deze kosten gaat dragen. Het bestuur wordt op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen.

Impuls Omgevingsveiligheid (IOV)

Het taakveld externe veiligheid richt zich op de risico's voor mens en milieu bij het gebruik, de opslag en het vervoer van gevaarlijke stoffen (i.c. omgevingsveiligheid). Tot en met het jaar 2020 krijgen provincies via het programma Impuls Omgevingsveiligheid 2015-2020 van het Rijk een financiële bijdrage die bestemd is als kwaliteitsimpuls voor de uitvoering van externe veiligheidstaken (EV-taken). Deze financiële bijdrage heeft ook betrekking op het lokale externe veiligheidsbeleid, van waaruit Veiligheidsregio Fryslân en FUMO middelen ontvangen die bestemd zijn voor de externe veiligheidsadviesing over vergunningverlening, toezicht, handhaving (VTH) en ruimtelijke ordening.

Het jaar 2020 is het laatste jaar waarin Rijksmiddelen via voornoemde programmafianciering beschikbaar worden gesteld aan decentrale overheden. Met ingang van het jaar 2021 worden de middelen voor de uitvoering van externe veiligheidstaken via een landelijke verdeelsleutel structureel in het gemeentefonds gestort. Voor Friesland gaat het om een totaalbedrag van zo'n €155.00,-, waarvan ongeveer een derde voor de Veiligheidsregio is bestemd en twee derde voor de FUMO. De verdeelsleutel is specifiek bedoeld voor het taakveld externe veiligheid, omdat de taken die in dit kader worden uitgevoerd nog niet eerder structureel financieel gedekt zijn. Het aan Brandweer Fryslân beschikbaar stellen van de gelden voor de taken op het gebied van externe veiligheid is voor gemeenten budgetneutraal.

Tweede loopbaanbeleid

Landelijk is het tweede loopbaanbeleid ontwikkeld als opvolger van het functioneel leeftijdsontslag van beroepsbrandweerlieden (FLO). Binnen Veiligheidsregio Fryslân wordt in 2020 voor het eerst aanspraak gemaakt op deze regeling met een stijgende lijn naar de komende jaren. Een speciaal hiervoor samengestelde werkgroep werkt momenteel aan een beleidslijn die recht doet aan de verplichting met een zo goed mogelijke verdeling van de verwachte kosten over de komende jaren. Naar verwachting is een voorziening nodig analoog aan de FLO, die ieder jaar geactualiseerd moet worden. Als de uitkomst bekend is, wordt dat zo spoedig mogelijk voorgelegd aan de bestuurscommissie Veiligheid.

Businesscases Informatiemanagement Brandweer uit Toekomstbestendige Bedrijfsvoering

Investeringsvoorstel slimme pagers & beschikbaarheidssysteem

Bij de vaststelling van het Dekkingsplan 2.0 heeft het bestuur de opdracht meegegeven om te onderzoeken of tweeweg-paging kan bijdragen aan het verhogen van de paraatheid van Brandweer Fryslân. Deze opdracht heeft geleid tot het project 'Slimmer Alarmeren' waarin pilots met 'slimme' pagers de meerwaarde van tweeweg-paging hebben aangetoond. Het project leverde echter ook kritische feedback op over de kwaliteit van de pagers. Doorontwikkeling van de pagers is noodzakelijk

en zal nog een paar jaar vergen. Tijdens het project bleek het gebruik van beschikbaarheidssystemen ook bij te dragen aan de paraatheid. Het inzicht in de beschikbaarheid van vrijwilligers maakt het mogelijk om tijdig te anticiperen op onderbezetting.

Op grond van bovenstaande is het nog te vroeg om nu te investeren in tweewegpaggers. De optimalisering van de huidige beschikbaarheidssystemen is op dit moment het meest realistisch, in afwachting van de doorontwikkeling van de paggers. De uitwerking hiervan zal in een afzonderlijk traject als investeringsvoorstel worden voorgelegd aan de bestuurscommissie Veiligheid in februari 2021.

Investeringsvoorstel brandweerspecifieke navigatie in combinatie met automatisch statussen

Onderdeel van de Digitale Operationele Informatie Voorziening 2.0 (DOIV 2.0) is het beschikbaar stellen van goed werkbaar navigatie op alle repressieve brandweervoertuigen. Inmiddels zijn alle voertuigen van de noodzakelijke apparatuur voorzien en wordt gebruikt gemaakt van de publiek beschikbare en gratis applicatie WAZE. WAZE werkt als basis goed en biedt een zekere mogelijkheid tot eigen beheer over stremmingen en omleidingen. Nadelen van WAZE zijn de aanwezigheid van verstorende reclames en het ontbreken van specifieke, op brandweervoertuigen afgestemde routes.

Uit oogpunt van veiligheid en effectiviteit is het nodig dat alle voertuigen de beschikking krijgen over betere, op de brandweerwerkzaamheden afgestemde navigatie. Met dank aan technologische ontwikkeling zijn er inmiddels adequate en verfijnde applicaties op de markt. Ook is het inmiddels mogelijk om brandweerspecifieke navigatie te combineren met automatisch statussen. Het handmatig statussen geeft een hoog risico op onzuivere en minder betrouwbare data en maakt verantwoording lastig. Mede gelet op de door het bestuur uitgesproken behoefte aan betere registratie van opkomsttijden is verbetering van de betrouwbaarheid van data over statustijden wenselijk.

Op grond van bovenstaande is het voorstel om de mogelijkheden eerst op pilotbasis te onderzoeken en bij positieve bevindingen brandweerbreed te implementeren. De uitwerking hiervan zal in een afzonderlijk traject als investeringsvoorstel worden voorgelegd aan de bestuurscommissie Veiligheid in februari 2021.

Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen - Crisisbeheersing

Een adaptieve Friese crisisorganisatie

A. Informatieknooppunt (IKP) en Backoffice Crisisbeheersing

Dankzij de coronacrisis hebben wij een aantal van de bovengenoemde ontwikkelingen, die ook passen binnen het stramien van de nieuwe Wet Veiligheidsregio's, versneld ingevoerd waaronder het Informatieknooppunt en de Backoffice Crisisbeheersing.

Wij willen zowel het IKP als de Backoffice graag door ontwikkelen omdat zij hun meerwaarde inmiddels hebben bewezen. In 2021 gaan we dit verder verkennen en de onderliggende businesscase hiervoor uitwerken. Korthedshalve verwijzen wij hierbij naar de op bladzijde 2 en 3 genoemde overkoepelende ontwikkelingen.

Toelichting

1) *Nieuwe ontwikkelingen*

De Friese crisisorganisatie anno 2020 zal zich de komende jaren moeten aanpassen aan een aantal nieuwe ontwikkelingen:

a) Complexere dreigingen

Nederland wordt geconfronteerd met dreigingen die *steeds complexer van aard* zijn

- Klimatologische dreigingen zoals droogte, hitte, overstromingen, wateroverlast
- Digitale dreigingen zoals cyberaanvallen (met ontwrichting samenleving als gevolg)
- Maatschappelijke dreigingen zoals de recente boerenprotesten
- Internationale dreigingen zoals terrorisme, (klimaat)vluchtelingen, infectieziekten (COVID-19), mondiale veiligheid

b) Schaal van de dreigingen wijzigt

Als zich een ramp of crisis voordoet, is het steeds waarschijnlijker dat deze gebeurtenis bovenregionale, landelijke of zelfs internationale/wereldwijde consequenties heeft

c) Evaluatie Wet Veiligheidsregio's

In de nieuwe wet zal de focus zich meer gaan richten op het "wat" (integrale crisisbeheersing) in plaats van op het "hoe" (de inrichting van de Veiligheidsregio). De evaluatiecommissie Wvr pleit voor flexibiliteit en maatwerk in de standaardstructuur van de crisisbeheersing. Veiligheidsregio's dienen naast de flitsincidenten ook voorbereid te zijn op langdurige crises ("crises met een aanloop en een afbouw").

2) *Onze uitdagingen*

a) Versterken van onze informatiepositie

- ✓ Permanent monitoren veiligheidssituatie in de regio
- ✓ Data ombuigen naar inzicht en in handelingsperspectieven voor gemeenten, crisispartners en burgers

b) Flexibiliteit en maatwerk in de standaardstructuur van onze crisisorganisatie

- ✓ Onze crisisorganisatie is voorbereid op nieuwe dreigingen ("de crisisorganisatie past zich aan het probleem aan en is adaptief")
- ✓ Ook tijdens langdurige crises kunnen wij de capaciteit en bezetting van onze crisisteams op peil houden
- ✓ Onze crisisfunctionarissen zijn vakbekwaam ("het vakbekwaamheidsprogramma wordt aangepast aan de anderhalvemetersamenleving; overdracht van kennis zal meer online gaan plaatsvinden")

- c) Onze crisisorganisatie is dienstbaar aan het bestuur/gemeenten, de crisispartners, de burgers (maatschappij) en de media
 - ✓ Wij willen maximaal inzetten op de behoeften van deze partijen

B. Invulling meldkamerfunctie in de Landelijke Meldkamer Samenwerking (LMS)

Met de inrichting van de Landelijke Meldkamer Samenwerking (LMS) en de overdracht van het beheer van de meldkamers naar de Politie (per 1 januari 2020) dienen de Veiligheidsregio's de "vraagarticulatie richting de LMS te organiseren". Deze vraagarticulatie heeft tot doel om de wensen voor aanpassing en vernieuwing van de meldkamerfuncties van de Veiligheidsregio's in de beleidscyclus van de LMS) in te brengen.

Voor de Meldkamer Noord-Nederland is van belang dat de connectie geborgd wordt tussen meldkamer-ICT en Veiligheidsregio-ICT-voorzieningen (waaronder Crisisbeheersing).

Ook hier hebben wij op dit moment nog geen concreet zicht op de hiervoor benodigde financiële middelen en komen hier – te zijner tijd – graag op terug.

Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen – Organisatie

Digitale dienstverlening

In 2018 toonde Berenschot aan dat de veiligheidsregio stappen heeft te zetten als het gaat om het op orde krijgen van informatiemanagement. Het algemeen bestuur heeft hierop incidentele middelen beschikbaar gesteld die in 2 jaar moeten leiden tot een concretisering van het informatiebeleidsplan. Eén van de resultaten is dat hier een aantal uitgewerkte beleidsvoorstellen uit voortvloeien, waarvan de eerste al zouden worden opgenomen in deze kaderbrief.

De coronacrisis heeft voor vertraging in dit proces gezorgd. Om toch in 2022 de eerste beleidsvoorstellen te kunnen implementeren, koersen we nu op een planning waarbij de uitwerking van de beleidsvoorstellen in de conceptbegroting 2022 worden meegenomen. Het betreft hier de beschreven investeringsvoorstellen bij de brandweer. Om daar te komen, vindt bespreking van de voorstellen plaats in de bestuurscommissie Veiligheid van februari 2021, waarna het algemeen bestuur besluit welke voorstellen aan de gemeenten wordt voorgelegd via de conceptbegroting.

Het investeringsvoorstel rond de interactie met de omgeving zoals omschreven als overkoepelende ontwikkeling op blz. 2 en 3 vraagt meer tijd. Dit vanwege de complexiteit en integraliteit vanuit zowel gezondheid als veiligheid. Als het voorstel gereed is, zal deze worden voorgelegd aan beide bestuurscommissies.

Duurzaamheid

De inspanningen op het gebied van duurzaamheid zijn als gevolg van de coronacrisis op een iets lager pitje gezet. Daar waar mogelijk vinden voorbereidende activiteiten plaats, mits ze geen beslag leggen op menskracht dat ingezet moet worden in de strijd tegen het coronavirus. Tegelijkertijd blijft duurzaamheid wel een speerpunt voor de organisatie, en vinden we het belangrijk om hier onze bijdrage in te leveren. Insteek blijft om dit zoveel mogelijk binnen de bestaande financiële middelen te organiseren. Mocht dit onmogelijk blijken te zijn, dan leidt dit tot een bestuurlijk voorstel.

Great Place to Work

Veiligheidsregio Fryslân blijft ernaar streven om een Great Place to Work te zijn. Dit vanuit de gedachte dat we ook in de toekomst over voldoende medewerkers beschikken, en zo zowel nieuwe als bestaande medewerkers aan onze organisatie kunnen binden. Voor 2022 is dit streven onveranderd.

Ondertussen is het merkbaar dat de coronacrisis impact heeft over de wijze waarop wij het werkgeverschap invullen. Thuiswerken heeft een vlucht genomen, inclusief de digitale ondersteuning, en het is waarschijnlijk dat dit een blijvende impact gaat hebben op de inrichting van de werkomgeving. Dit vraagt om na te denken over hoe deze ontwikkeling gefaciliteerd kan worden, zodat medewerkers nog beter plaatsonafhankelijk kunnen werken, en tegelijkertijd wel in verbinding blijven met elkaar en de organisatie.

Het eerste half jaar van 2021 gebruiken we om dit nader vorm te geven. We gaan ervan uit dat we deze ontwikkeling binnen de begroting kunnen vormgeven. Het bestuur wordt via de planning & control-cyclus hierover op de hoogte gehouden.

Financiën

Huidig financieel kader

Het op dit moment geldende financiële kader is vastgesteld in de kaderbrief 2020-2023 en werkt door in de meerjarenbegroting 2021-2024. De totale gemeentelijke bijdrage zoals vastgesteld in de begroting 2021-2024, inclusief 2025 is meerjarig als volgt:

	2022	2023	2024	2025*
Gemeentelijke bijdrage (begroting 2021)	68.398	68.398	68.398	68.398
Uitzetting kapitaallasten dekkingsplan 2.0	440	880	1.320	1.760
Nieuwbouw Oudega	75	75	75	75
Afbouw incidentele ruimte TBB	-152	-439	-506	-506
Afbouw informatie beleidsplan	-205	-205	-205	-205
<i>Totaal beleidsontwikkelingen 2021-2024</i>	<i>158</i>	<i>311</i>	<i>684</i>	<i>1.124</i>
Cao / ABP	1.227	2.379	3.558	4.763
CPI	405	821	1.251	1.695
<i>Totaal autonome ontwikkelingen 2021-2024</i>	<i>1.632</i>	<i>3.200</i>	<i>4.809</i>	<i>6.458</i>
<i>Totaal effecten 2021-2024</i>	<i>1.790</i>	<i>3.511</i>	<i>5.493</i>	<i>7.582</i>
Meerjarig beeld (vastgesteld begroting 2021)	70.188	71.909	73.891	75.980

* bijdrage 2025 is niet opgenomen in de begroting 2021, maar bepaald volgens dezelfde uitgangspunten

De totale begroting van de veiligheidsregio bestaat uit meer dan alleen de bijdragen van de Friese gemeenten. Voor 2022 ziet de begroting er in het huidige geldende kader 2021-2022 als volgt uit:

Totale lasten	85.102
Rijksbijdrage BDuR	7.298 -/-
Opbrengst maatwerk en diensten derden	7.616 -/-
Gemeentelijke bijdrage (zie tabel hierboven)	70.188

Nieuw financieel kader

De beleidsmatige en autonome financiële ontwikkelingen leiden tot een nieuw kader:

Kader 2022-2025	2022	2023	2024	2025
Gemeentelijke bijdrage 2021	70.188	71.909	73.891	75.980
<i>Structureel</i>				
Omgevingswet	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Wnra	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Tweede loopbaanbeleid	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Prenataal huisbezoek	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Zorg en veiligheid	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
<i>Totaal beleidsontwikkelingen 2022-2025</i>	<i>p.m.</i>	<i>p.m.</i>	<i>p.m.</i>	<i>p.m.</i>
Cao: loonontwikkeling incl. werkgeverslasten	-490	-699	-917	-989
Cpi: Structureel 1,6% (voorlopig '22 op 1,1%)	-118	-105	-85	-58
BDuR	-98	-98	-98	-98
Rijksvaccinatieprogramma	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Impuls Omgevingsveiligheid	52	52	52	52

Kader 2022-2025	2022	2023	2024	2025
<i>Totaal autonome ontwikkelingen 2022-2025</i>	-654	-850	-1.048	-1.093
Voorlopige toevoeging egalisereserve	654	850	1.048	1.093
<i>Totaal effecten 2022-2025</i>	0	0	0	0
<i>Procentuele ontwikkeling</i>	0%	0%	0%	0%
Gemeentelijke bijdrage	70.188	71.909	73.891	75.980

Doordat de financiële impact van de beleidsmatige ontwikkelingen nog niet te bepalen zijn, kleuren de autonome ontwikkelingen het financieel kader. Totdat duidelijk is hoe groot die impact is, voegen we de middelen voorlopig toe aan de egalisereserve. Immers, de egalisereserve begeeft zich op dit moment met 0,56% ruim onder de bestuurlijk vastgestelde ondergrens van 2%, en meerdere gemeenten hebben via hun zienswijze op de begroting 2021 hun zorgen hierover geuit.

Wanneer bekend is hoeveel middelen de beleidsmatige ontwikkelingen vragen, passen we dit overzicht aan. Mochten de voordelen op autonome ontwikkelingen hoger zijn dan de kosten voor de beleidsmatige ontwikkelingen dan voegen we het saldo toe aan de egalisereserve totdat deze op het minimumniveau is gebracht.

Autonome ontwikkelingen

Indexering loonkosten / ABP

Bij gelijkblijvende premies voor het ABP is meerjarig een voordeel te verwachten. Uitgangspunt voor de kaderbrief is de indexering voor de loonkosten die is aangegeven in de septembercirculaire van het gemeentefonds. Dit betreft de loonvoet sector overheid volgens de Macro Economische Verkenning (MEV2021) van het CPB. In de begroting 2021 zijn we uitgegaan van indexering van 2,5% voor 2022 en voor de jaren daarna 2,3%. Uit de MEV2021 blijkt een indexering van 1,5% voor 2022, gevolgd door 1,9% voor 2023 en 2024 en 2,2% voor 2025.

Indexering materiële kosten

De indexering voor de materiële kosten is gebaseerd op de consumentenprijsindex (CPI) over de maand november ruim een jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar. De CPI over november 2020 die de basis vormt voor de indexering van de materiële kosten van 2022, is nog niet bekend. Daarom hanteren we in de kaderbrief voor het jaar 2022 de laatst bekende CPI (september 2020): 1,1%. Conform de september circulaire van het gemeentefonds is voor de jaren 2023 en verder uitgegaan van een indexering voor materiële kosten van 1,6% per jaar. In de begroting 2021 was voor de jaren 2022 en verder een indexatie van 1,6% opgenomen, dit betekent een te verwachten voordeel voor 2022 die doorwerkt in de bijdrage van de jaren daarna.

BduR

De meest recente BduR-circulaire laat een structurele stijging zien van € 98.000 per jaar. Dit is ten opzichte van de meerjarenbegroting dan ook een structurele meevaller. Een eventuele aanvullende jaarlijkse compensatie voor loon-/prijsontwikkeling wordt conform bestuursbesluit toegevoegd aan de bestemmingsreserve FLO.

Rijksvaccinatieprogramma

Zoals in de paragraaf "Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen – Gezondheid" van deze kaderbrief vermeld zal de financiering van de meningokokken ACWY-vaccinatie voor 14-jarigen via het gemeentefonds gaan lopen. Hiermee komt te tijdelijke financiering van deze vaccinatie via het RIVM ten einde. De septembercirculaire van het gemeentefonds bevat nog geen informatie over de omvang van de middelen die worden toegevoegd aan het gemeentefonds. Zodra bekend is welke middelen worden toegevoegd aan het gemeentefonds, zal de VRF de gemeenten hierover via de bestuurscommissie gezondheid informeren.

Onzekerheden en risico's

Van de hiervoor genoemde beleidsmatige en autonome ontwikkelingen is bekend welk effect zij hebben op onze begroting. Om deze reden zijn de financiële gevolgen dan ook vertaald in het meerjarig financieel kader.

Daarnaast is er nog een aantal ontwikkelingen dat in de toekomst mogelijke impact kan hebben op het beleid en de begroting. Er is echter nog niet altijd bekend wanneer deze ontwikkelingen zich gaan voordoen. Deze zaken zijn om die reden nog niet vertaald in de begroting. De belangrijkste risico's zijn hieronder opgenomen.

Vrijwilligheid brandweer

Het huidige stelsel met brandweervrijwilligers is volgens de huidige wet- en regelgeving niet toekomstbestendig. Landelijk wordt nagedacht en gesproken over mogelijkheden om dit op te vangen. De denkrichtingen kunnen zorgen voor wijzigingen in de rechtspositie en de uitvoering van de brandweertaken met mogelijke financiële risico's voor de Veiligheidsregio. Het bestuur wordt hierover actief geïnformeerd.

Taakdifferentiatie brandweervrijwilligers

Het huidige systeem van een aparte rechtspositie voor brandweervrijwilligers is in strijd met de Europese wet- en regelgeving. Na deze uitspraak door het Europese Hof volgt de vraag welk systeem van brandweertzorg wel toekomstbestendig is. Binnen de gestelde juridische kaders kan de huidige vorm van vrijwilligheid bij de brandweer niet blijven bestaan. Daarom worden Veiligheidsregio's gedwongen om na te denken over de consequenties hiervan.

De landelijke Denktank Taakdifferentiatie heeft een denkrichting uitgewerkt. Naar verwachting neemt het Veiligheidsberaad en de minister van Justitie en Veiligheid in december 2020 een besluit. De uitkomst van dit besluit bepaalt hoe groot de organisatorische en financiële impact voor Brandweer Fryslân zal zijn.

Evaluatie Wet veiligheidsregio's

Eind 2020 brengt de evaluatiecommissie Wvr haar onderzoeksrapport uit naar de doeltreffendheid en de effecten van de Wet veiligheidsregio's en onderliggende regelgeving in de praktijk. Het is zeer waarschijnlijk dat deze evaluatie vanaf 2021 bestuurlijke, organisatorische en/of financiële gevolgen heeft voor VRF.

Rente

Op dit moment zijn de financieringslasten erg laag, door de huidige rentesystematiek levert dit een voordeel op voor de gemeenten. Echter bij een stijgende marktrente zal de rentelast hoger worden dan de beschikbare uitzetting van de kapitaalslasten, wat resulteert in een direct nadeel voor de gemeenten.

Effecten corona regulier werkpakket

Op dit moment zitten we nog midden in de coronacrisis. Een indirect gevolg van de coronacrisis is dat veel werkzaamheden vertraging opgelopen. Het bestuur wordt middels de reguliere P&C-cyclus op de hoogte gesteld wat de effecten hiervan zijn op het reguliere werkpakket.

OPLEGNOTITIE BESLUITVORMEND

Onderwerp	Verslag en conclusies heroverweging koppeling primair proces en bedrijfsvoering
Voorstel ter behandeling in	de vergadering van de bestuurscommissies Veiligheid
Status	☒ Openbaar ☐ Niet openbaar
Portefeuillehouder	Jeroen Gebben
Auteur	Johan Oostinga
Bijlagen	GEEN
Vergaderdatum	19 november 2020
Agendapunt	6

Conceptbesluit

Het dagelijks bestuur te adviseren om:

1. Inhoudelijke besluiten voortaan inclusief effecten voor de overhead voor te leggen;
2. De werking van het systeem te borgen middels de huidige methodiek van 4-jaarlijkse toetsing van de overhead;
3. Deze werkwijze na één jaar te evalueren.

Inleiding

Bij de VRF is de groei van het primair proces en bedrijfsvoering ontkoppeld. Zo wordt voorkomen dat er onnodig lucht in de begroting ontstaat. In plaats daarvan voert Veiligheidsregio Fryslân iedere vier jaar een benchmark uit om te kijken of de kwantiteit van de overhead enigszins in de pas loopt. De ervaring leert dat door dit proces eens per vier jaar te doorlopen er schoksgewijze aanpassingen en corresponderend effect op gemeentelijke bijdragen optreden.

Met de zienswijzen bij de laatste begroting is feedback gekomen op bovenstaande schoksgewijze effect. Ook de auditcommissie, de bestuurscommissie en het dagelijks bestuur hebben gevraagd te bekijken of en hoe dit effect voorkomen kan worden. Naar aanleiding hiervan is op 17 augustus een bijeenkomst geweest met een afvaardiging van financiële ambtenaren om hierover nader van gedachten te wisselen.

De belangrijkste uitkomsten hiervan zijn als volgt:

- Voor de financiering van overhead is (ook gemeentelijk) geen reguliere 'best way': iedere methode heeft voor- en nadelen
- Om een schokeffect deels te voorkomen, is het wenselijk dat bij inhoudelijke ontwikkelingen voor Veiligheid en Gezondheid ook de eventuele (des)investering in de overhead meegenomen wordt in de voorstellen aan het bestuur. Hiermee neemt ook de inhoudelijke overtuigingskracht verder toe.
- Daarnaast blijft het wenselijk om het systeem van overhead eens per vier jaar te toetsen.

Bij akkoord op deze werkwijze zal na 1 jaar een eerste evaluatie plaats vinden.

Beoogd effect

Gedragen methodiek rondom de bepaling van en eventuele heroverweging van de overhead van de VRF.

Argumenten**1.1 Dit helpt om grote schommelingen te beperken**

Door bij grote ontwikkelingen ook de (des)investering op het gebied van overhead mee te nemen, hoeft er iedere vier jaar een minder ingrijpende aanpassing plaats te vinden

1.2 Het helpt bestuurders om de gehele impact van een besluit te overzien

Door de kosten voor de overhead mee te nemen in beleidswijzigingen is het voor bestuurders beter inzichtelijk wat de effecten van het besluit zijn, zowel op de inhoud als ook voor de overhead.

1.3 Hiermee wijzigt de overhead alleen na een bestuurlijk besluit

Dit zorgt ervoor dat wijzigingen in de overhead alleen plaatsvinden na bestuurlijke besluiten over inhoudelijke voorstellen.

1.4 Het past goed bij het eerdere besluit om de voorstellen rond informatiemanagement bestuurlijk voor te leggen

Bij de noodzakelijke beleidsvoorstellen vanuit Toekomstbestendige Bedrijfsvoering heeft het bestuur al aangekondigd dat het wenselijk is om integrale besluiten uit te werken. Dit besluit trekt deze gedachtegang breder naar alle inhoudelijke voorstellen.

2.1 De huidige systematiek is bekend.

De benchmark is al twee keer uitgevoerd, en daarmee bekend bij het bestuur, gemeenten en de organisatie. Daar komt bij dat dit de mogelijkheid geeft om de resultaten te vergelijken met het verleden.

2.2 Dit helpt om te kijken of het systeem functioneert

Ondanks dat de schommelingen lager zullen zijn, is het nog steeds realistisch om te veronderstellen dat de overhead na een aantal jaar uit de pas loopt ten opzichte van het primair proces en vergelijkbare organisaties. Door toch één keer in de vier jaar dit door te lichten, weten we in welke mate het systeem werkt en welke aanpassing er mogelijk nodig is om primair proces en overhead weer bij elkaar te brengen.

3.1 Zo hebben we al snel een eerste indicatie of deze aanpassing werkt

Door niet te wachten op de eerstvolgende benchmark, maar door zelf een evaluatie toe te passen, kunnen we eerste conclusies trekken over of dit systeem werkt. Zo weten we tussentijds of er nog kleine aanpassingen nodig zijn, waardoor we de schommelingen die ontstaan door de benchmark nog meer kunnen beperken.

Kanttekeningen/risico's**1.1 Ook met dit systeem is het aannemelijk dat de ontwikkeling van de overhead afwijkt van die van het primair proces**

Overhead ontwikkelt zich vaak wat in schokjes. Een inhoudelijk voorstel leidt niet altijd direct tot bijvoorbeeld groei in P&O of ICT. Als dat op enig moment wel zo is, kunnen de kosten van de overhead onevenredig zwaar meetellen in het dan voorliggende integrale investeringsvoorstel vanuit de inhoud. Al te grote schokken worden echter 4 jaarlijks beoordeeld via de huidige systematiek.

Financiële consequenties

Vooralsnog geen.

Vervolgaanpak/uitvoering

- auditcommissie (23 november)
- dagelijks bestuur (3 december)
- algemeen bestuur voor definitieve besluitvorming (16 december)

Communicatie

Het voorstel is gedeeld met alle financiële ambtenaren van de gemeenten.

Besluit:

- niet vastgesteld
- ongewijzigd vastgesteld
- gewijzigd vastgesteld als volgt:

Kopie naar auteur

**Paraaf
secretaris:**

OPLEGGNOTITIE BESLUITVORMEND

Onderwerp	Verlengen looptijd Rampbestrijdingsplan Vliegbasis Leeuwarden
Voorstel ter behandeling in	de vergadering van Bestuurscommissie Veiligheid
Status	☐ Openbaar ☐ Niet openbaar
Portefeuillehouder	Dhr Rijpstra
Auteur	Dhr Kleinhuis
Bijlagen	Geen
Vergaderdatum	19 november 2020
Agendapunt	7
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	
OR/GO	☐ OR instemming ☐ OR advies ☐ OR informatie ☐ GO

Conceptbesluit

- Het Algemeen Bestuur te adviseren de looptijd van het rampbestrijdingsplan Vliegbasis Leeuwarden te verlengen tot 1 augustus 2021. En af te wijken van de wettelijke termijn van herziening.

Inleiding

Het rampbestrijdingsplan voor Vliegbasis Leeuwarden is op 1 december 2016 vastgesteld door de Bestuurscommissie Veiligheid. Op basis van artikel 6.2.3. lid 4 van het Besluit Veiligheidsregio's moet een rampbestrijdingsplan van een luchthaven/militaire basis één keer in de vier jaar worden herzien.

Oorspronkelijk zou het nieuwe rampbestrijdingsplan voor de Vliegbasis in september 2020 worden beproefd en beoefend en vervolgens in december 2020 worden vastgesteld. Gezien de coronacrisis en de werkzaamheden van de betrokken functionarissen in de crisisorganisatie is de ontwikkeling van nieuwe plan opgeschort. Daarnaast is in goed overleg met de vliegbasis afgesproken dat de oefening die in september 2020 zou plaatsvinden in 2021 georganiseerd gaat worden en dat dan ook het nieuwe rampbestrijdingsplan wordt beoefend.

Beoogd effect

Het huidige rampbestrijdingsplan vliegbasis Leeuwarden blijft van kracht.

Argumenten

1.1 Onze crisisorganisatie kan op basis van het huidige RBP functioneren.

Uitstel van het rampbestrijdingsplan met een half jaar leidt niet tot bestuurlijke- en operationele knelpunten omdat de relevante scenario's ook in het nieuwe plan worden opgenomen.

1.2 De leerpunten van de multidisciplinaire oefening worden meegenomen in de herziening.

Door de coronacrisis is de oefening van de vliegbasis uitgesteld van september 2020 naar de eerste helft van 2021. Het concept rampbestrijdingsplan wordt tijdens deze oefening beproefd.

1.3 De voorbereiding van het rampbestrijdingsplan is vertraagd vanwege de werkzaamheden van de betrokken functionarissen het afgelopen half jaar voor de coronacrisis.

Kanttelingen/risico's

- *De coronacrisis blijft de komende periode een onzekere factor.*
De oefening waarin het concept rampbestrijdingsplan wordt beproefd is uitgesteld naar 2021. Met de verwachting dat een dergelijke oefening dan weer mogelijk is. Mocht de oefening niet kunnen plaatsvinden dan gaat de actualisatie wel door.

Financiële consequenties

Geen

Vervolgaanpak/uitvoering

1. Het komende half jaar wordt het rampbestrijdingsplan verder afgerond en begin 2021 wordt er een leertraject ontwikkeld voor de crisisfunctionarissen.
2. Beoogde vaststelling van het rampbestrijdingsplan Vliegbasis is in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 8 juli 2021.

Communicatie

De VRF informeert de betrokken ketenpartners, waaronder de gemeenten.

Besluit:

- niet vastgesteld
- ongewijzigd vastgesteld
- gewijzigd vastgesteld als volgt:

Kopie naar auteur

Paraaf secretaris:

OPLEGNOTITIE BESLUITVORMEND

Onderwerp	Generiek Rampbestrijdingsplan Brzo inrichtingen Fryslân
Voorstel ter behandeling in	de vergadering van Bestuurscommissie Veiligheid
Status	☐ Openbaar ☐ Niet openbaar
Portefeuillehouder	Dhr. Rijpstra
Auteur	Dhr. Kleinhuis
Bijlagen	1. Definitief generiek Rampbestrijdingsplan Brzo-inrichtingen Fryslân 2. Generieke scenariokaarten 3. Multidisciplinaire scenariokaarten per Brzo-inrichting
Vergaderdatum	19 november 2020
Agendapunt	8
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	
OR/GO	☐ OR instemming ☐ OR advies ☐ OR informatie ☐ GO

Conceptbesluit

1. Vast te stellen dat er geen zienswijzen zijn binnengekomen.
2. Het Algemeen Bestuur te adviseren: het definitieve generieke rampbestrijdingsplan BRZO-inrichtingen Fryslân vast te stellen.
3. Het Algemeen Bestuur te adviseren: vigerende rampbestrijdingsplannen per bedrijf in te trekken per 1 januari 2021.

Inleiding

In Veiligheidsregio Fryslân zijn drie hoogdrempelige Brzo bedrijven waarvoor de Veiligheidsregio een RBP moet opstellen (artikel 6.1.1 Besluit Veiligheidsregio's):

- Motip Dupli te Wolvega
- Renewi te Drachten
- BASF te Heerenveen

In juni 2020 heeft de bestuurscommissie Veiligheid ingestemd met het concept generiek rampbestrijdingsplan BRZO-inrichtingen Fryslân.

Vervolgens heeft het rampbestrijdingsplan tot eind juli 2020 ter inzage gelegen bij de Veiligheidsregio Fryslân en gemeenten Smallingerland, Weststellingwerf en Heerenveen. Er zijn geen zienswijzen binnengekomen. Daarom wordt het concept rampbestrijdingsplan BRZO-inrichtingen Fryslân ongewijzigd ter vaststelling aangeboden.

Beoogd effect

Het ondersteunen van het operationele optreden bij een ramp of zwaar ongeval bij een hoogdrempelige BRZO-inrichting.

Argumenten

1.1. De inzageronde heeft geen zienswijze opgeleverd.

Het concept Rampbestrijdingsplan heeft zes weken ter inzage gelegen bij de VRF en bij de gemeenten waar de BRZO-inrichtingen zijn gevestigd.

2.1 Met het generieke Rampbestrijdingsplan Brzo inrichtingen Fryslân voldoet de Veiligheidsregio Fryslân aan de verplichting zoals deze is gesteld in artikel 6.1.1. Besluit Veiligheidsregio's.

Het bestuur van de veiligheidsregio moet een rampbestrijdingsplan vaststellen voor een ramp in een hogedrempelinrichting of categorie van hogedrempelinrichtingen zijnde Motip Dupli, Renewi en BASF.

2.2 Met het generieke Rampbestrijdingsplan is er een plan ontwikkelt dat in de praktijk beter aansluit bij de werkwijze van de crisisfunctionaris.

Het nieuwe RBP betreft een dynamisch plan. Administratieve wijzigingen en actuele ontwikkelingen die bijdragen aan de verbetering van de informatievoorziening voor de crisisfunctionarissen kunnen eenvoudig worden toegevoegd op de multiscenariokaarten van de Brzo inrichtingen. Hierdoor blijft het een actueel plan. De wettelijke termijn van de herziening van het plan wordt hierbij wel in acht gehouden.

3.1 Het generiek RBP met afzonderlijke informatiekaarten per bedrijf vervangt de drie RBP's.

Het generiek rampbestrijdingsplan Brzo inrichtingen veiligheidsregio Fryslân bestaat uit een algemeen deel dat geldt voor alle drie Brzo inrichtingen en een multidisciplinaire scenariokaart per Brzo inrichting. Daarmee zijn alle scenario's, risico's en maatregelen van de drie huidige RBP's geclusterd in het generiek rampbestrijdingsplan.

Kanttelingen/risico's

- nvt

Financiële consequenties

- nvt

Vervolgaanpak/uitvoering

Implementatie en vakbekwaamheid

- Het generieke rampbestrijdingsplan en de bijbehorende informatiekaarten zijn geïmplementeerd in de processen van de meldkamer en de crisisorganisatie. Daarnaast is er een vakbekwaamheid programma opgesteld voor de crisisfunctionarissen.

Administratieve wijzigingen van de informatiekaart

- De administratieve wijzigingen van de informatiekaart worden behandeld in de werkgroep multidisciplinaire planvorming (onder regie van de afdeling Crisisbeheersing). Administratieve wijzigingen van de informatiekaart worden zonder tussenkomst van het Algemeen Bestuur doorgevoerd.

Actualisatie van het generiek RBP

- De wettelijke termijn van de herziening van het plan wordt aangehouden en vaststelling is voorbehouden aan het Algemeen Bestuur. Wettelijke planvorming is een jaarlijks terugkerend agendapunt.

Communicatie

De Veiligheidsregio zorgt voor de verspreiding van het plan conform de lijst zoals deze in het plan staat vermeld en de communicatie richting de gemeenten en betrokken Brzo inrichtingen.
--

Besluit:	
-----------------	--

☐ niet vastgesteld
☐ ongewijzigd vastgesteld
☐ gewijzigd vastgesteld als volgt: | Paraaf
secretaris: |
|--|-------------------------------|

Kopie naar auteur	
-------------------	--

Generiek Rampbestrijdingsplan Brzo inrichtingen Fryslân

December 2020

Inhoud

1	Algemene informatie	2
1.1	Inleiding	2
1.2	Wettelijk kader	3
1.3	Uitvoeringsafspraken	3
1.4	Doel	4
1.5	Randvoorwaarden	4
1.6	Besluitvormingsproces & Beheer	4
1.7	Publicatie en verspreiding	5
2	Taken en bevoegdheden	6
2.1	Brzo inrichtingen	6
2.2	Bevoegd gezag & toezicht	6
2.3	Rol veiligheidsregio	6
3	Implementatie en evaluatie	7
3.1	Implementatieplan	7
3.2	Evalueren	7
4	Randvoorwaardelijke processen	8
4.1	Melding en alarmering	8
4.2	Leiding en coördinatie	8
4.3	Op- en afschalen	8
4.4	Informatiemanagement	8
4.5	Communicatie	8
5	Scenario overzicht	9
5.1	Generieke scenario's	9
5.2	Effectcriteria en interventiewaarden	9
5.3	Welke interventiewaarden zijn er?	9
	Bijlagen	11
	Bijlage 1	11
	Verantwoording 'Uitvoeringsafspraken regeling hoogdrempelige inrichtingen'	11
	Bijlage 2 Afkortingen	14
	Bijlage 3 Generieke scenariokaarten	15
	Bijlage 4 Multidisciplinaire scenariokaarten	15

1 Algemene informatie

1.1 Inleiding

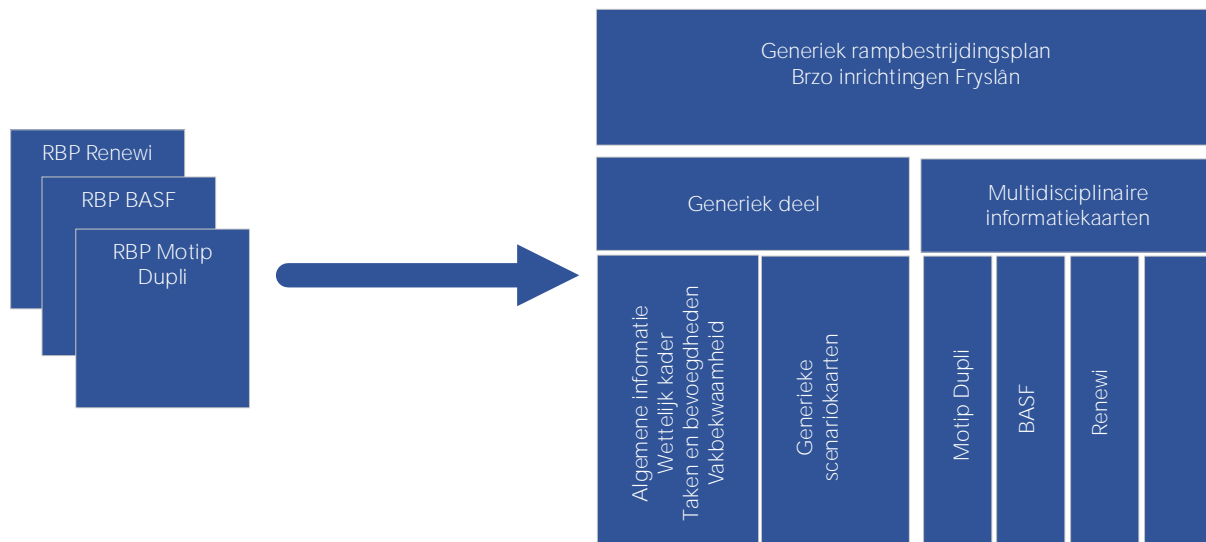
In Nederland vallen ruim 400 bedrijven onder het Besluit risico's zware ongevallen (Brzo), omdat zij met grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen werken. Deze bedrijven moeten specifieke maatregelen nemen om de risico's van zware ongevallen te beperken.

Brzo-inrichtingen vallen afhankelijk van de hoeveelheid en categorie indeling van gevaarlijke stoffen, onder hoog- of laagdrempelige inrichtingen. Hoogdrempelige inrichtingen zijn verplicht een veiligheidsrapport op te stellen en in te dienen. Daarin moeten bedrijven aantonen dat zij juiste maatregelen hebben genomen om zware ongevallen te voorkomen en de gevolgen ervan te beperken. Laagdrempelige inrichtingen moeten ook deze maatregelen nemen, maar hoeven hiervoor geen veiligheidsrapport op te stellen en in te dienen.

In Veiligheidsregio Fryslân zijn drie hoogdrempelige Brzo-bedrijven waarvoor de Veiligheidsregio een rampbestrijdingsplan (RBP) heeft opgesteld (conform artikel 6.1.1 Besluit Veiligheidsregio's):

- Motip Dupli te Wolvega
- Renewi te Drachten
- BASF te Heerenveen

Er is door de Veiligheidsregio gekozen voor een nieuwe opzet van een rampbestrijdingsplan. De drie rampbestrijdingsplannen worden geclusterd tot één generiek rampbestrijdingsplan met afzonderlijke informatiekaarten per bedrijf. Hiermee sluit Veiligheidsregio Fryslân aan bij de landelijke ontwikkelingen omtrent generieke planvorming en streven we naar een plan wat in de praktijk beter aansluit bij de werkwijze van de crisisfunctionarissen.

1.2 Wettelijk kader

De formele grondslag voor het rampbestrijdingsplan voor Brzo-inrichtingen is gelegen in:

- Artikel 8. Brzo-inrichtingen (Brzo), wetten.overheid.nl ;
- Artikel 17. Wet veiligheidsregio's (Wvr), wetten.overheid.nl;
- Artikel 6.1.1. Besluit veiligheidsregio's (Bvr) wetten.overheid.nl.

1.3 Uitvoeringsafspraken

Rampbestrijdingsplannen hebben veel inhoudelijk overeenkomsten en zijn naar ligging of **incidentscenario's te clusteren**. Ook verwijzen zij veelal naar dezelfde regionale procedures. Een aantal veiligheidsregio's heeft daarom het initiatief genomen om in samenwerking met de Inspectie Veiligheid en Justitie te komen tot een oplossing waarbij wellicht niet 'de letter' van de wet wordt gevolgd, maar wel in 'de geest' van de wet wordt gehandeld.

In 2016 is er door een werkgroep bestaande uit vertegenwoordigers van de veiligheidsregio's een document opgesteld waarin deze uitvoeringsafspraken zijn vastgelegd. Dit document bevat een gedragslijn hoe vorm te geven aan de planvorming en de oefenverplichting van hoogdrempelige inrichtingen. **Het staat veiligheidsregio's vrij om de in dit document beschreven gedragslijn te volgen; veiligheidsregio's zijn hiertoe niet verplicht. Het is aan de veiligheidsregio zelf of zij de wettelijke eisen óf de 'uitvoeringsafspraken regeling hoogdrempelige inrichtingen'** (hierna te noemen: uitvoeringsafspraken) volgen.

Met deze uitvoeringsafspraken wordt op onderdelen afgeweken van de formele wet- en regelgeving op het gebied van de hoogdrempelige inrichtingen. Om met deze gedragslijn binnen de geest van de wet- en regelgeving te blijven is het noodzakelijk de verschillende afspraken als een onlosmakelijk geheel te beschouwen. Kiest de veiligheidsregio dus voor het volgen van de uitvoeringsafspraken, zal zij aan *alle* in dit voorstel opgenomen afspraken moeten voldoen.

Uitvoeringsafspraken

Veiligheidsregio Fryslân heeft bij de uitwerking van het generieke rampbestrijdingsplan Brzo-inrichtingen Fryslân de keuze gemaakt dat aan alle in het voorstel "Uitvoeringsafspraken regelgeving hoogdrempelinrichtingen" **opgenomen afspraken** wordt voldaan.

In de bijlagen is een verantwoordingsdocument opgenomen waarin alle uitvoeringsafspraken staan beschreven en op welke wijze deze zijn toegepast in het generieke rampbestrijdingsplan Brzo-inrichtingen Fryslân.

1.4 Doel

Een rampbestrijdingsplan heeft tot doel om op een gestructureerde wijze ordening aan te brengen in de bestuurlijke en operationele taken, bevoegdheden en processen van de verschillende bij de rampbestrijding betrokken overheden, hulpdiensten en organisaties.

1.5 Randvoorwaarden

- Het generieke rampbestrijdingsplan en de oefencyclus voldoen aan de (wettelijke) eisen.
- Het generieke rampbestrijdingsplan voldoet aan de uitvoeringsafspraken zoals deze zijn opgenomen in **het document "Uitvoeringsafspraken regelgeving hoogdrempelige inrichting"**, 2016. (Zie bijlage 1)
- Het regionaal crisisplan 2016 en de daaronder vallende deelplannen en draaiboeken zijn leidend. Slechts aanvullingen hierop worden meegenomen bij het op te stellen generieke rampbestrijdingsplan en de multidisciplinaire informatiekaarten per bedrijf.
- Monodisciplinaire aspecten uit het generieke rampbestrijdingsplan worden binnen de disciplines uitgewerkt en beoefend.
- Er is voldoende capaciteit beschikbaar bij de disciplines voor het opstellen en actualiseren van het generieke rampbestrijdingsplan en de multidisciplinaire informatiekaarten.
- De coördinatie voor het opstellen en actualiseren van de rampbestrijdingsplannen ligt bij de afdeling Crisisbeheersing van Veiligheidsregio Fryslân.
- De rampbestrijdingsplannen worden digitaal beschikbaar gesteld op de website van de Veiligheidsregio Fryslân en via de app van crisisbeheersing.

1.6 Besluitvormingsproces & Beheer

Vaststelling

Het Generieke rampbestrijdingsplan Brzo inrichtingen Fryslân is, conform afdeling 3.2, afdeling 3:4 van de Algemene Wet Bestuursrecht (wetten.overheid.nl) - vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Fryslân op 16 december 2020 en treedt in werking per 17 december 2020.

Beheer

Het beheer van het generieke rampbestrijdingsplan ligt bij de afdeling Crisisbeheersing van Veiligheidsregio Fryslân. Het generieke rampbestrijdingsplan moet een actueel levend document zijn. Alle wijzigingen bij een Brzo-inrichting of wijzigingen die plaatsvinden binnen de crisisorganisatie moeten terug te vinden zijn in het generieke rampbestrijdingsplan en/of de multidisciplinaire scenariokaarten. Jaarlijks wordt het generieke rampbestrijdingsplan inclusief de multiscenariokaarten doorlopen. Wijzigingen worden doorgevoerd en herzieningen worden vastgesteld door de Bestuurscommissie Veiligheid van Veiligheidsregio Fryslân.

1.7 Publicatie en verspreiding

Na vaststelling wordt het generieke rampbestrijdingsplan digitaal gepubliceerd op de website van de Veiligheidsregio Fryslân en via de app van crisisbeheersing én wordt het rampbestrijdingsplan toegezonden aan:

- Directie van BASF Nederland B.V., locatie Heerenveen
- Directie van Motip Dupli B.V.
- Directie van Renewi Nederland B.V., locatie Drachten - De Lier
- Burgemeester gemeente Weststellingwerf
- Burgemeester gemeente Smallingerland
- Burgemeester gemeente Heerenveen
- Politie-eenheid Noord-Nederland / Bureau Conflict- en Crisisbeheersing
- De directeur van MkNN
- Directie van het Wetterskip
- Rijkswaterstaat
- Provincie Fryslân
- GGD Fryslân
- **De directeuren van naburige veiligheidsregio's**

De ontvangers van het rampbestrijdingsplan zijn verantwoordelijk voor het informeren van hun eigen organisatie.

2 Taken en bevoegdheden

2.1 Brzo inrichtingen

Brzo staat voor **Besluit risico's zware ongevallen** en is uitwerking van de Europese Seveso-richtlijn. In Nederland vallen ongeveer 400 bedrijven onder het Brzo (Brzoplus.nl). Deze zogenaamde Brzo-inrichtingen moeten veiligheidsmaatregelen treffen om de risico's van zware ongevallen met gevaarlijke stoffen te beheersen. Brzo-inrichtingen die boven de hoge drempelwaarde (hoogdrempelinrichtingen) komen, tonen met een veiligheidsrapport (VR) aan dat ze een goede veiligheidsaanpak hanteren. Verder moeten hoogdrempelinrichtingen een intern noodplan hebben en een actuele lijst van de in de inrichting aanwezige gevaarlijke stoffen.

2.2 Bevoegd gezag & toezicht

Provincie Fryslân is bij Brzo-inrichtingen het Wabo-bevoegd gezag (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht). De aangewezen 'Brzo-omgevingsdienst' voert de taken uit, zoals het voorbereiden van een vergunningverleningsbesluit, het toezicht en de handhaving. Voor de Brzo-inrichtingen in Fryslân is Omgevingsdienst Groningen de Brzo-omgevingsdienst.

Het Brzo wordt door verschillende toezichthouders gehandhaafd, namelijk de betrokken omgevingsdienst, de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), de betrokken veiligheidsregio en de waterbeheerder. Indien een toezichthouder een overtreding van het Brzo constateert, dan kan daarop bestuursrechtelijk een eis tot naleving, een last onder dwangsom of bestuursdwang, een bestuurlijke boete of (tijdelijke) stillegging van het bedrijf volgen. De bevoegdheden verschillen per toezichthouder.

2.3 Rol veiligheidsregio

De veiligheidsregio heeft een wettelijke (brandweer)taak om de bedrijven die onder het Besluit **risico's zware ongevallen (Brzo)** vallen te inspecteren. Inspecteurs van de veiligheidsregio/brandweer voeren samen met inspecteurs van Brzo-omgevingsdienst, Inspectie SZW en adviseurs waterkwaliteitsbeheerders inspecties uit bij deze bedrijven. Tijdens die inspecties inspecteren ze onder andere de stoffenlijst met gevaarlijke stoffen en de repressieve bestrijdingsmaatregelen die gebruikt worden tijdens een brand of incident.

Daarnaast heeft de veiligheidsregio taken in het beoordelen van veiligheidsrapporten en het adviseren van de omgevingsdienst op het verlenen van de omgevingsvergunning. Ook heeft de veiligheidsregio een taak in het aanwijzen van- en het toezicht houden op bedrijfsbrandweren.

3 Implementatie en evaluatie

3.1 Implementatieplan

Het generieke rampbestrijdingsplan geeft inzicht in de taken, bevoegdheden en processen die **spelen tijdens de bestrijding van rampscenario's bij Brzo-inrichtingen**. De doelgroep bestaat uit alle crisisfunctionarissen van het CoPI, ROT, (G)BT en MkNN.

Bij de herziening of actualisatie van het generieke rampbestrijdingsplan is het belangrijk dat het plan in de systemen en processen van de crisisorganisatie wordt opgenomen. Het gaat hierbij om bijvoorbeeld de meldkamersystemen, het Landelijk Crisismanagementsysteem (LCMS) en de app Crisisbeheersing, die door crisisfunctionarissen wordt gebruikt. Daarnaast moeten de crisisfunctionarissen vakbekwaam worden én blijven met het generieke rampbestrijdingsplan. Al deze onderdelen worden opgenomen in een implementatieplan. Het implementatieplan **beschrijft op welke wijze het scenario's uit het generieke rampbestrijdingsplan jaarlijks worden beoefend en op welk niveau**.

De afspraken uit de "uitvoeringsafspraken regeling hogedrempelinrichtingen" zijn leidend voor het implementatieplan. Het implementatieplan bevat de volgende onderdelen:

- Omschrijving in welke systemen en processen het plan wordt opgenomen
- Op welke wijze de crisisfunctionarissen worden opgeleid
- Op welke wijze de crisisfunctionarissen vakbekwaam blijven
- Aantoonbaarheid van vakbekwame crisisfunctionarissen
- Op welke wijze het plan wordt getoetst en bijgesteld naar de wensen van crisisfunctionarissen en de wettelijke vereisten

Het implementatieplan wordt uitgewerkt door de afdeling Crisisbeheersing.

3.2 Evalueren

Het is belangrijk dat crisisfunctionarissen het geleerde in de praktijk kunnen toepassen. In het implementatieplan worden de leerdoelen opgenomen en de evaluatiemethodiek. Op deze manier **wordt er getoetst of de generieke scenario's en/of de multidisciplinaire informatiekaarten (nog) voldoen op het gebied van bruikbaarheid en juistheid van de informatie**. Aan de hand van deze evaluaties worden **indien nodig de generieke scenario's en/of de multidisciplinaire informatiekaarten aangepast**.

4 Randvoorwaardelijke processen

4.1 Melding en alarmering

Het rampbestrijdingsplan treedt in werking wanneer bij één van de Brzo-inrichtingen sprake is van een incident waarop **één van de scenario's van toepassing is, bij twijfel hiervan, of wanneer de situatie hier in grote mate op lijkt** en de multidisciplinaire informatiekaarten uit het rampbestrijdingsplan als leidraad kunnen worden gebruikt.

In geval van andere/kleinschalige incidenten, zal in eerste instantie worden gehandeld conform de standaardprocedures (brand, Incidentbestrijding gevaarlijke stoffen (IBGS), hulpverlening). Indien het RBP in werking is getreden zal direct GRIP 2 afgekondigd worden.

4.2 Leiding en coördinatie

De operationele leiding in dit rampbestrijdingsplan wordt ingevuld op basis van de GRIP-structuur zoals deze is beschreven in het regionaal crisisplan. Op de multidisciplinaire informatiekaarten staat beschreven welke functionarissen van de betreffende Brzo inrichtingen aansluiten bij het CoPI, ROT en het Gemeentelijk Beleidsteam (GBT).

4.3 Op- en afschalen

De GRIP-structuur van het regionaal crisisplan is leidend. De afschaling vindt plaats zodra dat mogelijk is, na instemming van de hoogst leidinggevende functionarissen.

4.4 Informatiemanagement

Het proces informatiemanagement is de belangrijkste randvoorwaarde voor het proces leiding en coördinatie. De juiste informatie moet in de juiste vorm en op het juiste moment beschikbaar zijn voor degenen die deze nodig hebben. Het Landelijk Crisismanagementsysteem (LCMS) wordt gebruikt om tijdens een grootschalig incident de informatie die bij de verschillende partijen beschikbaar is op eenvoudige wijze te delen. De generieke scenariokaarten en de multidisciplinaire informatiekaarten worden in LCMS opgenomen.

4.5 Communicatie

Op de multidisciplinaire informatiekaarten per Brzo-inrichtingen staan de eerste acties voor crisiscommunicatie beschreven. Daarnaast wordt de bevolking bij het selecteren van één van de **scenario's meteen handelingsperspectief geboden middels** een NL-Alert (berichten zijn reeds voorbereid) en het activeren van de WAS-palen. De centralist/CaCo is bij het in werking treden van het RBP bevoegd deze acties zelfstandig uit te voeren. Het communicatieteam maakt, naast de multidisciplinaire informatiekaarten **gebruik van de themakaart "incidenten met gevaarlijke stoffen"**. Deze staat in de app Crisisbeheersing.

5 Scenario overzicht

5.1 Generieke scenario's

Voor de Brzo-inrichtingen in de Veiligheidsregio Fryslân zijn er overeenkomstige rampscenario's. Deze rampscenario's worden door de Brzo-inrichtingen bepaald aan de hand van een kwalitatieve risicoanalyse (QRA) en een milieurisicoanalyse (MRA) en beschreven in het veiligheidsrapport (VR). De volgende scenario's zijn uitgewerkt in het generieke Rampbestrijdingsplan:

Scenario	BASF	Renewi	Motip Dupli
Loodsbrand	X	X	X
BLEVE			X
Wolkbrand/ Gaswolkexplosie		X	X
Toxische wolk	X		
Plasbrand (plas-, tankputbrand)	X	X	

Per bedrijf is er voor ieder scenario een multidisciplinaire informatiekaart opgesteld. Daarop staan naast de algemene gegevens van de Brzo-inrichting ook de effecten, het handelingsperspectief en de multidisciplinaire aandachtspunten van het scenario, gericht op de lokale situatie.

5.2 Effectcriteria en interventiewaarden

Vanuit de brandweer wordt gewerkt met interventiewaarden, omdat bij overschrijding van deze waarden een 'actie' vanuit de hulpdiensten wordt verwacht. De interventiewaarden worden regelmatig geactualiseerd en vastgesteld door het RIVM en zijn opgenomen in Overzicht interventiewaarden (<https://rvs.rivm.nl/normen/rampen-en-incidenten/interventiewaarden>).

5.3 Welke interventiewaarden zijn er?

Interventiewaarden worden gebruikt om richting te geven aan de bescherming van de bevolking (waaronder alarmering) en de hulpverleners bij incidenten met gevaarlijke stoffen. De definities van de interventiewaarden zijn als volgt:

- Voorlichtingsrichtwaarde (VRW): bij dit concentratieniveau merken omstanders/bewoners de eerste effecten en is voorlichting nodig. Dit concentratieniveau wordt door het merendeel van de bevolking als hinderlijk ervaren (effecten zoals lichte prikkeling van de ogen en longen of stank), bij een blootstelling van één uur.
- Alarmeringsgrenswaarde (AGW): de concentratie van een stof waarboven onomkeerbare of andere gezondheidsschade kan optreden door directe toxische effecten bij een blootstelling van één uur. Bij dit concentratieniveau is ernstige gezondheidsschade mogelijk. Het is dan noodzakelijk de bevolking te waarschuwen en te adviseren om te schuilen of om een gebied te ontruimen.
- Levensbedreigende waarde (LBW): de concentratie van een stof waarboven mogelijk sterfte of een levensbedreigende aandoening door toxische effecten kan optreden binnen enkele dagen na blootstelling van één uur. Bij dit concentratieniveau is reddend optreden van de brandweer en geneeskundige hulpverlening van de ambulancedienst noodzakelijk.

Effectgebieden van rampscenario's

Met een rampscenario wordt inzicht verkregen in het grootste effect van een zwaar ongeval dat als gevolg van de activiteiten op het terrein van de inrichting kan optreden en waarbij er, ondanks het repressief optreden, schade aan gebouwen of personen in de omgeving van de inrichting kan ontstaan.

Bij het vaststellen van de rampscenario's wordt rekening gehouden met de 'worst case' scenario' en nog bestrijdbaar zijn voor de hulpverlening. Het bedrijf/ de inrichting moet deze scenario's selecteren met de grootste schade-effecten in de vorm van gewonden, doden, brandomvang en/of milieueffecten, direct volgend uit een scenario.

De effecten van de rampscenario's worden berekend aan de hand van landelijke rekenmethodieken en handleidingen. Zo zijn de effectafstanden voor de scenario's loodsbrand berekend op basis van de Handreiking risicoberekeningen Besluit externe veiligheid inrichtingen (Hari - <https://www.rivm.nl/documenten/handleiding-risicoberekeningen-bevi-v33>). Dit resulteert bij het scenario loodsbrand met weertype F1,5 voor twee bedrijven tot grote effectafstanden, zie onderstaande tabel:

weertype F1,5*	Levensbedreigende Waarde (LBW) (1% letaal**)	Alarmeringsgrenswaarde (AGW) (gewonden)
BASF	2.985 m	5.340 m
Renewi	3.254 m	4.881 m

* weertype F1,5: stabiele weer/nacht, met windsnelheden tot 1,5 m/s.

** 1% letaal: afstand waarin 1% van de mensen (die niet voldoende zijn beschermd) door het ongeval komt te overlijden

De effectafstanden zijn mede zo groot omdat er is gerekend met een modelstof (conform de Hari), omdat er een grote diversiteit aan gevaarlijke stoffen bij de bedrijven wordt opgeslagen.

In Nederland zijn er, door de Milieuongevallendienst (MOD) van het RIVM, in de afgelopen tien jaar gegevens verzameld in het effectgebied van een groot aantal branden. Op grond van deze ervaringen met grote branden waar gevaarlijke stoffen bij betrokken zijn heeft het RIVM een studie uitgevoerd naar de verspreiding van stoffen bij branden (RIVM, Rapport 609022031/2009 - <https://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/609022031.pdf>).

Samengevat stelt het RIVM:

Bij een brand waarbij de rookpluim niet of nauwelijks stijgt, zijn de concentraties schadelijke componenten in de lucht benedenwinds vrijwel altijd verhoogd, soms tot op honderden meters van de brandhaard. Echter, vanaf 1 km en verder zijn de concentraties zo ver gedaald dat er bij eventuele blootstelling geen sprake is van gezondheidsrisico's (uitgezonderd zeer grote branden of branden met bijzondere kenmerken). Binnen 1 km van een brand zal per geval onderzocht moeten worden welke stoffen een eventueel risico vormen, hoe hoog de blootstelling aan deze stoffen is en wat de eventuele effecten op milieu en gezondheid zijn.

Op grond van de studie van het RIVM en de kennis dat er is gerekend met een modelstof, is er voor gekozen om eerst in te zetten op een gebied van 1 km vanaf de incidentlocatie bij die bedrijven met een effectgebied van meer dan 1 km door rook van een brand. Het inzetgebied van de hulpdiensten wordt vergroot als de brandweer op 1 km verhoogde waarden meet of als de pluimvorming/ -stijging daar aanleiding tot geeft.

Bijlagen

Bijlage 1

Verantwoording 'Uitvoeringsafspraken regeling hoogdrempelige inrichtingen'

Afspraak 1 - Planvorming:

De wettelijk verplichte onderdelen van het rampbestrijdingsplan kunnen ook in andere planvorming worden uitgewerkt. Wel geldt dan de minimale eis dat in het RBP voor deze onderdelen wordt verwezen naar de betreffende planvorming.

In het generieke rampbestrijdingsplan wordt voor de operationele processen verwezen naar het regionaal crisisplan en daaronder vallende deelplannen.

Afspraak 2 - Planvorming:

De veiligheidsregio stelt vast welke basisscenario's ten minste door de veiligheidsregio worden uitgewerkt op basis van de aanwezige hogedrempelinrichtingen. Het eventueel opnemen van extra scenario's (naast de hierboven genoemde zeven of een selectie hiervan) valt onder de keuzevrijheid van de veiligheidsregio. De veiligheidsregio neemt de gekozen scenario's op in een programma van vakbekwaamheid. Aan de hand van het regionaal risicoprofiel en de veiligheidsrapporten toetst de Inspectie of de veiligheidsregio voldoende basisscenario's heeft uitgewerkt.

Op basis van de veiligheidsrapporten van *hoogdrempelige inrichtingen* heeft de veiligheidsregio bepaald welke basisscenario's van toepassing zijn. Deze zijn uitgewerkt in generieke scenario's.

Afspraak 3 - Planvorming:

Het basisscenario is bedoeld als 'handvat op hoofdlijnen'. Een basisscenario bevat minimaal:

- Een beschrijving van het scenario met specifieke kenmerken van het incident;
- Algemene aandachtspunten en gedragslijnen voor functionarissen van alle onderdelen van de hoofdstructuur gekoppeld aan de crisisprocessen;
- Algemene aandachtspunten en gedragslijnen voor algemene handelingsperspectieven voor de burger gekoppeld aan de crisisprocessen.

Per scenario is per bedrijf een multidisciplinaire informatiekaart opgesteld waarin bovenstaande informatie is opgenomen.

Afspraak 4 - Planvorming:

Het algemeen rampbestrijdingsplan bevat minimaal een overzicht waarin per hogedrempelinrichting staat aangegeven welke basisscenario's en welke omgevingsrisico's op deze inrichting van toepassing zijn.

In het hoofdstuk 'Scenario overzicht' staat beschreven welke scenario's van toepassing zijn per Brzo inrichting en welke interventiewaarden er zijn bepaald.

Afspraak 5 - Planvorming:

De veiligheidsregio stelt informatiekaarten op met algemene en wettelijk bepaalde bedrijfsspecifieke informatie per hogedrempelinrichting. In de informatiekaarten wordt ten minste de volgende informatie opgenomen:

- Bedrijfsnaam;
- Ligging van de inrichting (adres en coördinaten) met plattegrond van de directe omgeving van het bedrijf en de ingangen;
- Karakter van de inrichting (bijvoorbeeld een opslag of raffinaderij);
- **Welk(e) basisscenario('s) van toepassing is (zijn);**
- Aanwezigheid van personen (dag en nacht);
- Aanwezigheid van gevaarlijke stoffen (gevarenklassen);
- **Overige bedrijfsspecifieke gevaren/risico's;**
- Aanwezige voorzieningen (bouwkundig en installatietechnisch) die gebruikt kunnen worden bij de incidentbestrijding;
- Aanwezigheid van Bedrijfsbrandweer;
- Specifieke aandachtspunten die aanvulling geven op of afwijken van het basis scenario voor functionarissen van alle onderdelen van de hoofdstructuur;
- Overige relevante informatie gerelateerd aan de crisisprocessen;
- Koppeling van o.a. preventiegegevens / Intelligence, afhankelijk van de regionale digitale ontwikkelingen.

Voor elke Brzo-inrichting zijn er multidisciplinaire scenariokaarten opgesteld. De punten die in afspraak 5 staan benoemd staan op de kaarten vermeld.

Afspraak 6 – Vakbekwaam blijven:

De kennis van de basisscenario's wordt initieel overgedragen aan alle betrokken functionarissen van de hoofdstructuur. De veiligheidsregio bepaalt, in afstemming met de betrokken crisis- en ketenpartners, op welke wijze aangetoond wordt dat functionarissen vakbekwaam zijn geworden. De veiligheidsregio en de monodisciplinaire diensten werken dit zelf op basis van het eigen (M)OTO-beleid uit.

Er wordt een implementatieplan opgesteld door het team vakbekwaamheid van de afdeling Crisisbeheersing.

Afspraak 7 – Vakbekwaam blijven:

Alle relevante (de geselecteerde) basisscenario's uit het algemeen rampbestrijdingsplan voor hogedrempelinrichtingen van de betreffende veiligheidsregio worden tenminste éénmaal per jaar in elk geval op CoPI-niveau en met CaCo/eenhoofdige leiding beoefend (het CoPI op een locatie waar dit scenario kan voorkomen). Bij voorkeur wordt bij dergelijke oefeningen ook het ROT betrokken. Bij deze oefening is een deskundige van het bedrijf betrokken en aanwezig.

In het implementatieplan van het team vakbekwaamheid wordt de oefeningsverplichting opgenomen zoals in afspraak 7 staat beschreven.

Afspraak 8 – Vakbekwaam blijven:

De veiligheidsregio organiseert bijeenkomsten voor minimaal CoPI, ROT en Caco/eenhoofdige leiding van de meldkamer. Voor de invulling van deze bijeenkomsten valt te denken aan:

- Uitwisselen actuele informatie;
- (Aantal) scenariotrainingen samen met functionarissen van hogedrempelinrichtingen;
- Een bedrijfsbezoek;
- Een bedrijfspresentatie;
- **Betrokkenheid Ovd's;**
- Enzovoorts...

Afspraak 9 – Vakbekwaam blijven:

De veiligheidsregio zorgt ervoor dat de functionarissen jaarlijks vakbekwaam blijven. Hierbij wordt de 'Life-Long-Learning-Loop' als uitgangspunt gehanteerd. De veiligheidsregio werkt dit zelf op basis van het eigen MOTO-beleid uit.

Het team vakbekwaamheid werkt de bijeenkomsten in het implementatieplan, op basis van de eigen Multidisciplinaire Opleidings-, Trainings- en Oefenprocessen, uit en betreft hierbij objectspecifieke (bedrijfs)deskundigen.

Afspraak 10 - Evaluatie:

De veiligheidsregio maakt van elke oefening van een basisscenario bij een hogedrempelinrichting een evaluatieverslag, dat binnen de veiligheidsregio wordt geborgd. Als onderdeel van deze evaluatie toetst **de veiligheidsregio of de basisscenario's en/of de informatiekaarten (nog) voldoen op het gebied van juistheid, volledigheid en bruikbaarheid**. Indien nodig worden aan de hand van deze toetsing de **basisscenario's in het algemeen rampbestrijdingsplan en de informatie in de informatiekaarten** aangepast. Zo wordt de cyclus sluitend gemaakt.

Er wordt gewerkt met een evaluatiesystematiek waarin planvorming is opgenomen als toetsingsvraag. Deze evaluatiesystematiek wordt zowel na een GRIP incident als na een oefening ingezet.

Afspraak 11 - Basisinformatiestructuur:

De voor de veiligheidsregio geldende basisscenario's worden conform de Veiligheidsregio Referentiearchitectuur (VeRA) ontsloten via de informatiesystemen voor (operationeel) optreden van de veiligheidsregio. Dit betreft ten minste de informatiesystemen voor de meldkamer en het verdient **aanbeveling om de basisscenario's eveneens via LCMS te ontsluiten**.

De generieke scenario's en de multidisciplinaire informatiekaarten worden in LCMS opgenomen.

Bijlage 2 Afkortingen

AGS	Adviseur gevaarlijke stoffen
AGW	AlarmeringsGrensWaarde (interventiewaarde)
BLEVE	Boiling Liquid Expanding Vapour Explosion
BRZO	Besluit Risico's Zware Ongevallen
CaCo	Calamiteitencoördinator
CoPI	Commando Plaats Incident
D5	weertype D5: neutraal weer, windsnelheid 5 m/s
F1,5	weertype F1,5: stabiel weer met een windsnelheid van 1,5 m/s
GAGS	Gezondheidskundig Adviseur Gevaarlijke Stoffen
GBT	Gemeentelijk Beleidsteam
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
GOR	Gezondheidsonderzoek na rampen
IBGS	Incidentbestrijding gevaarlijke stoffen
LBW	Levensbedreigende waarde
MkNN	Meldkamer Noord-Nederland
MOD	Milieu ongevallen dienst
GRIP	Gecoördineerde Regionale Incidentenbestrijdings Procedure
OTO	Opleiden Trainen en Oefenen
OvD	Officier van Dienst
PD	Plaats delict, waar mogelijk, een misdrijf is gepleegd, sporen aanwezig zijn
PGS 15	Publicatiereeks gevaarlijkstoffen 15; richtlijnen voor opslag gevaarlijke stoffen
RBP	Rampbestrijdingsplan
RIVM	Rijks Instituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne
ROT	Regionaal Operationeel Team
RV	Redvoertuig brandweer
UGS	Uitganstelling (verzamelplaats t.b.v. grootschalig optreden)
VR	Veiligheidsrapport
VRW	Voorlichtingsrichtwaarde
Wvr	Wet Veiligheidsregio's

Bijlage 3 Generieke scenariokaarten

Bijlage 4 Multidisciplinaire scenariokaarten

Generiek Scenario BLEVE

Op de multidisciplinaire informatiekaarten van het bedrijf staan de specifieke details uitgewerkt die van toepassing zijn.

Een BLEVE ("boiling liquid expanding vapour explosion") is een explosie die voorkomt als een tank met een vloeistof onder druk opschiet ten gevolge van externe opwarming. Een BLEVE heeft de volgende effecten:

- Gaat gepaard met drukgolf en een gaswolkontbranding.
- Hittestraling, overdruk en scherfwerking.
- Kunnen slachtoffers, schade en brand in de omgeving veroorzaken.
- Het slachtofferbeeld wordt voornamelijk bepaald door de hittestraling en niet door de overdruk.
- Gebouwen kunnen bescherming bieden tegen de hittestraling, maar moeten dan wel bestand zijn tegen de overdruk.

Subscenario:

Dreigende BLEVE: interne druk en temperatuur lopen hoog op, omhulsel is verzwakt maar nog in tact en de daadwerkelijke BLEVE blijft nog uit. (omhulsel heeft het begeven, de stof is vrijgekomen).

Figuur: www.scenarioboek.nl

Effecten

De effectafstanden staan vermeld op de multidisciplinaire informatiekaarten

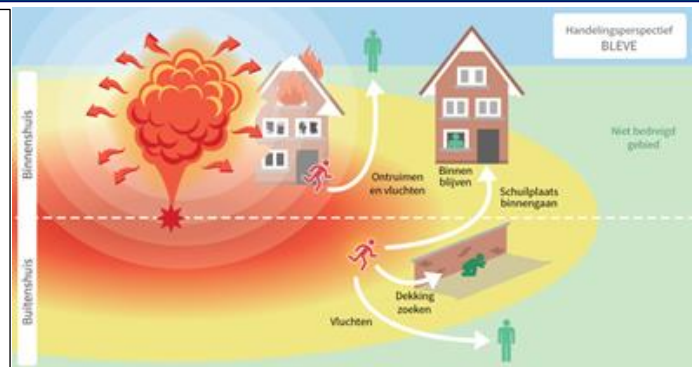
- 1e ring: De effecten van de drukgolf en de vuurbal zijn dusdanig groot dat alles onherstelbaar beschadigd is. Er zijn geen overlevenden binnen deze ring.
- 2e ring: Er zijn gebouwen met ernstige schade. Er zijn brandhaarden en de omgeving ligt bezaaid met puinbrokken. Er zijn veel slachtoffers; dodelijke slachtoffers en zwaargewonde slachtoffers. Veel straten zijn beperkt toegankelijk voor hulpdiensten.
- 3e ring: Het schadebeeld in deze cirkel is minder ernstig. Wel glasbreuk en lichtere constructies zijn ingestort. Slachtoffers kunnen lichte brandwonden hebben. De meeste straten zijn toegankelijk voor hulpdiensten.

Zelfredzaamheid en handelingsperspectief

Afhankelijk van de situatie en de inrichting van de omgeving kan het handelingsperspectief verschillen.

Mogelijk handelingsperspectief

- Voor personen buiten is het handelingsperspectief vluchten (uit het zicht van de brand, onder dekking van objecten zoals muren).
- Als er schuilmogelijkheden zijn, is voor personen dekking zoeken of een schuilplaats binnen gaan een goed handelingsperspectief.
- Voor personen binnen, dichtbij de bron (daar waar gebouwen ontbranden of instorten) is het handelingsperspectief ontruimen en vluchten.
- Voor personen binnen, op grotere afstand van de bron (daar waar gebouwen niet ontbranden of instorten) is het handelingsperspectief binnenblijven.

Figuur: www.scenarioboek.nl

Multidisciplinaire aandachtspunten

Brandweer

- Redden en verlenen van eerste hulp aan slachtoffers.
- Bepalen van het bron- en effectgebied.
- De situatie stabiliseren door middel van het afschermen van de omgeving en uitbreiding voorkomen.
- Ontstane branden in de omgeving blussen.
- Veiligstellen van het bron- en effectgebied.
- Stabiliseren ontworpen constructies door overdruk.

Politie

- Afzetten van het effectgebied.
- Aanwezige personen in het effectgebied laten schuilen of vluchten.
- Gidsen van brandweervoertuigen en ambulances.

Gemeente

- Opvang en verzorging van personen uit het effectgebied.
- Voorlichting/communicatie over het ongeval.
- Registreren van slachtoffers.

Acute gezondheidszorg

Triage

- Locatie(s) voor gewondenverzamelplaatsen.
- Patiëntenspreidingsplan Noord-Nederland met daarin de afspraken voor specifieke patiëntengroepen (CBRN-slachtoffers en patiënten van brandwonden).
- Verhoogde kans op slachtoffers uit de groep van ouderen en kinderen.
- Afstemming met bevolkingszorg over registratie slachtoffers.

Behandelen

- Verwacht letselbeeld: meer slachtoffers door hittestraling dan met mechanisch letsel door overdruk.
- Communicatie met slachtoffers kan moeizaam verlopen in verband met gehoorschade.

Transport

- Opstelplaats, aan- en afvoerroutes (verkeerscirculatie brongebied)
- Een deel van de slachtoffers gaat als zelfverwijzer richting huisartsenzorg (Dokterswacht) of ziekenhuis. Aandachtspunt is zo snel mogelijk te communiceren met zorginstellingen over handelingsperspectief (geneeskundig advies – CBRNe – advies decontaminatie slachtoffers).

Aandachtspunten publieke gezondheid

Medisch milieukunde

- Geneeskundig advies vanuit de GAGS voor geneeskundig advies burgers en zorginstellingen.
- Afstemming GAGS en MMK over de nafase (aandacht voor informeren burgers en zorginstellingen, afstemming communicatie).

Psychosociale hulpverlening

- Afweging inzet van het proces psychosociale hulpverlening in de acute en nafase.

Generiek Scenario Loodsbrand

Op de multidisciplinaire informatiekaarten van het bedrijf staan de specifieke details uitgewerkt die van toepassing zijn.

Brand in een loods voor de opslag van gevaarlijke stoffen. Als gevolg van de brand worden bijtende en toxische verbrandingsproducten gevormd, afhankelijk van de stoffen die bij de brand zijn betrokken.

Bij een beginnende- of zuurstof beperkte brand is er weinig hitte waardoor er geen pluïmstijging plaatsvindt. De rookwolk wordt door de wind meegevoerd. Het effect van een rookwolk is vergiftiging door onder andere stikstofdioxide. Het ontstaan van toxische verbrandingsproducten is sterk afhankelijk van de aard en hoeveelheid van de opgeslagen stoffen. De omvang van de giftige wolk is afhankelijk van de inrichting van de omgeving, de blootstellingsduur en de weersomstandigheden.

Figuur:www.scenarioboek.nl

Effecten

De effectafstanden staan vermeld op de multidisciplinaire informatiekaarten

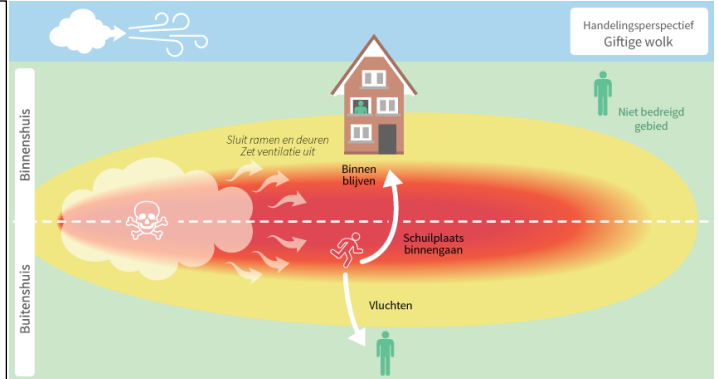
- 1e ring: Afhangelijk van de afstand tot het ongeval en de omstandigheden zullen er dodelijke slachtoffers zijn of zwaargewonden. Gebouwen bij de bron staan in brand.
- 2e & 3e ring: Er zijn slachtoffers; dit kunnen zowel dodelijke slachtoffers zijn als zwaargewonde slachtoffers. Dit is geheel afhankelijk van de omvang van de wolk en de weersomstandigheden.

Zelfredzaamheid en handelingsperspectief

Afhankelijk van de situatie en de inrichting van de omgeving kan het handelingsperspectief verschillen.

Mogelijk handelingsperspectief

- Voor personen buiten is het handelingsperspectief vluchten.
- Indien vluchten niet mogelijk is, is een schuilplaats binnen gaan zoeken een goed handelingsperspectief.
- Voor personen binnen is het handelingsperspectief binnen blijven, ramen en deuren sluiten en ventilatie uitzetten.

Figuur:www.scenarioboek.nl

Multidisciplinaire aandachtspunten

Brandweer

- Redden en verlenen eerste hulp aan slachtoffers.
- Bepalen van het bron- en effectgebied.
- Waarschuwen van de aanwezige personen in het effectgebied.
- Beperkt inzetten van brandweereenheden in het benedenwindse gebied.
- Afschermen van de omgeving.
- Veiligstellen van het getroffen gebied.

Politie

- Afzetten van het effectgebied
- Aanwezige personen in het effectgebied laten schuilen of vluchten
- Gidsen van brandweervoertuigen en ambulances

Gemeente

- Opvang en verzorging van personen uit het effectgebied
- Voorlichting/communicatie over het ongeval
- Registreren van slachtoffers

Acute gezondheidszorg

Triage

- Locatie(s) voor gewondenverzamelplaatsen.
- Patiëntenspreidingsplan Noord-Nederland met daarin de afspraken voor specifieke patiëntengroepen (CBRN-slachtoffers en patiënten van brandwonden).
- Verhoogde kans op slachtoffers uit de groep van ouderen en kinderen.
- Afstemming met bevolkingszorg over registratie slachtoffers.

Behandelen (handelingsperspectief)

- Stikstofdioxide kan zorgen voor irritatie van ogen, neus, keel en luchtwegen. Deze klachten verdwijnen vaak weer snel in de frisse lucht.
- Na klachtenvrije periode kunnen als gevolg van longoedeem, tot 24 uur na blootstelling, alsnog klachten ontstaan zoals benauwdheid, cyanose en verminderde longcapaciteit. Bij vermoedelijke blootstelling aan hoge concentraties is daarom observatie in het ziekenhuis gewenst. Bij blootstelling aan lagere concentraties kan aan betrokkenen worden geadviseerd om direct contact op te nemen met de huisarts (dokterswacht) bij een toename van klachten. Afstemming tussen communicatie en geneeskundige hulpverlening over informeren slachtoffers, burgers, etc.

Transport

- Opstelplaats, aan- en afvoerroutes (verkeerscirculatie brongebied)
- Een deel van de slachtoffers gaat als zelfverwijzer richting huisartsenzorg (Dokterswacht) of ziekenhuis. Aandachtspunt is zo snel mogelijk te communiceren met zorginstellingen over handelingsperspectief (geneeskundig advies – CBRNe – advies decontaminatie slachtoffers).

Aandachtspunten publieke gezondheid

Medisch milieukunde

- Geneeskundig advies vanuit de GAGS voor geneeskundig advies burgers en zorginstellingen.
- Afstemming GAGS en MMK over de nafase (aandacht voor informeren burgers en zorginstellingen, afstemming communicatie).

Psychosociale hulpverlening

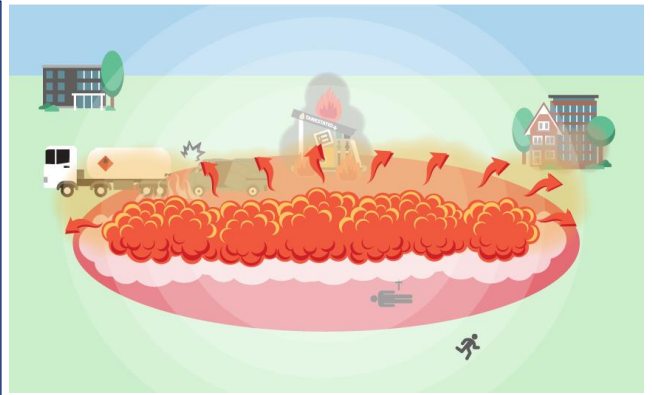
- Afweging inzet van het proces psychosociale hulpverlening in de acute en nafase.

Generiek Scenario Wolkbrand/Gaswolkexplosie

Op de multidisciplinaire informatiekaarten van het bedrijf staan de specifieke details uitgewerkt die van toepassing zijn.

Door het falen van een ondergrondse opslagtank onder druk stroomt vloeibaar brandbaar gas (propan) uit en er vormt een plas die uitdamp tot een brandbare gaswolk. Het effect van een wolkbrand is een kortdurende vlammenzee.

Wanneer de brandbare wolk ingesloten is en ontstoken raakt kan naast brand ook een drukeffect ontstaan: een gaswolkexplosie. Deze effecten kunnen slachtoffers en schade in de omgeving veroorzaken. Omdat een wolkbrand zeer kort duurt, blijven de effecten van hittestraling beperkt tot de omvang van de brandbare wolk. De omvang van deze wolk is afhankelijk van de inrichting van de omgeving en de weersomstandigheden.

Figuur:www.scenarioboek.nl

Effecten

De effectafstanden staan vermeld op de multidisciplinaire informatiekaarten

In de wolk

In de wolk zijn er geen overlevenden. Er zal een volledige instorting zijn van het gebouw. Meer dan 75% van alle buitenmuren zijn ingestort.

Buiten de wolk

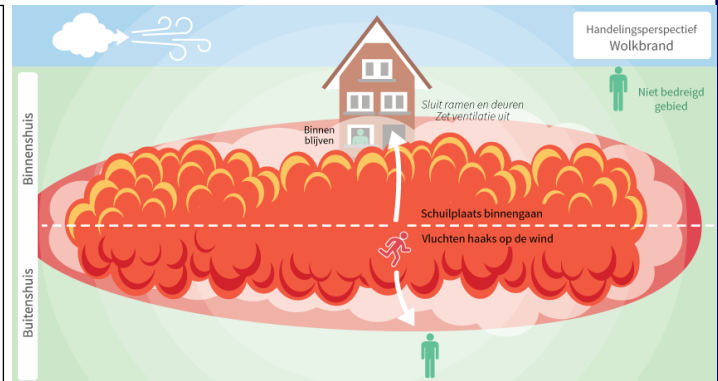
Geen dodelijke slachtoffers, wel gewonde slachtoffers. Er zal schade zijn aan gebouwen (ruitbreuk etc.) welke herstelbaar is.

Zelfredzaamheid en handelingsperspectief

Afhankelijk van de situatie en de inrichting van de omgeving kan het handelingsperspectief verschillen.

Mogelijk handelingsperspectief

- Voor personen buiten is het handelingsperspectief (haaks op de wind) vluchten. Vluchten tot (ruim) buiten de zichtbare wolk.
- Mochten er schuilmogelijkheden zijn, is een schuilplaats binnen gaan zoeken een goed handelingsperspectief.
- Voor personen binnen is het handelingsperspectief binnen blijven en schuilen achter een muur. Het sluiten van ramen en deuren kan soms (dichtbij de bron) helpen. Ramen en deuren wijd open zetten is zeer onverstandig.

Figuur:www.scenarioboek.nl

Multidisciplinaire aandachtspunten

Brandweer

- Redden en verlenen van eerste hulp aan slachtoffers.
- Bepalen van het bron- en effectgebied.
- De situatie stabiliseren door middel van het afschermen van de omgeving en uitbreiding voorkomen.
- Ontstane branden in de omgeving blussen.
- Veiligstellen van het bron- en effectgebied.
- Bepalen van mogelijke ontstekingsbronnen en deze elimineren.

Politie

- Afzetten van het effectgebied.
- Aanwezige personen in het effectgebied laten schuilen of vluchten.
- Gidsen van brandweervoertuigen en ambulances.

Gemeente

- Opvang en verzorging van personen uit het effectgebied.
- Voorlichting/communicatie over het ongeval.
- Registreren van slachtoffers.

Acute gezondheidszorg

Triage

- Locatie(s) voor gewondenverzamelplaatsen.
- Patiëntenspreidingsplan Noord-Nederland met daarin de afspraken voor specifieke patiëntengroepen (CBRN-slachtoffers en patiënten van brandwonden).
- Verhoogde kans op slachtoffers uit de groep van ouderen en kinderen.
- Afstemming met bevolkingszorg over registratie slachtoffers.

Behandelen

- Door hittestraling ontstaan uitwendige brandwonden. Bij inademing van hete gassen ontstaan een inhalatietrauma.

Transport

- Opstelplaats, aan- en afvoerroutes (verkeerscirculatie brongebied)
- Een deel van de slachtoffers gaat als zelfverwijzer richting huisartsenzorg (Dokterswacht) of ziekenhuis. Aandachtspunt is zo snel mogelijk te communiceren met zorginstellingen over handelingsperspectief (geneeskundig advies – CBRNe – advies decontaminatie slachtoffers).

Aandachtspunten publieke gezondheid

Medisch milieukunde

- Geneeskundig advies vanuit de GAGS voor geneeskundig advies burgers en zorginstellingen.
- Afstemming GAGS en MMK over de nafase (aandacht voor informeren burgers en zorginstellingen, afstemming communicatie).

Psychosociale hulpverlening

- Afweging inzet van het proces psychosociale hulpverlening in de acute en nafase.

Generiek Scenario Toxische wolk (Dispersie)

Op de multidisciplinaire informatiekaarten van het bedrijf staan de specifieke details uitgewerkt die van toepassing zijn.

Door het falen van een tank/ tankwagen komt de gehele toxische (giftige) inhoud vrij waardoor zich een vloeistofplas vormt. Door de plasverdamping vormt zich een toxische wolk.

De snelheid waarmee het scenario giftige wolk zich voltrekt is afhankelijk van de (weers)omstandigheden. Afhankelijk van de windsnelheid en windrichting zal de wolk zich verspreiden. Afhankelijk van de grootte van het gat en uitstroomsnelheid kan de toevoer van de giftige wolk verschillen.

Figuur: www.scenarioboek.nl

Effecten

De effectafstanden staan vermeld op de multidisciplinaire informatiekaarten

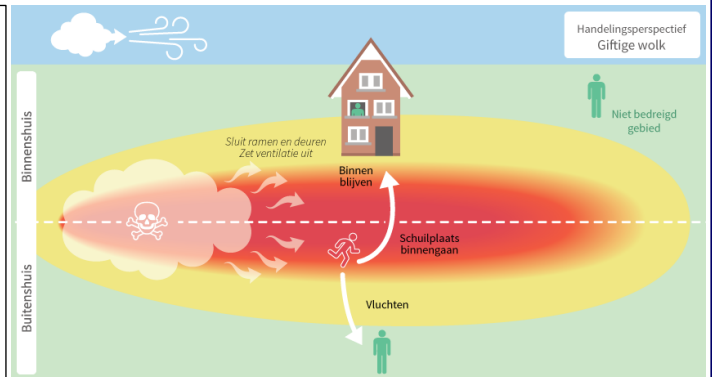
- 1e ring: In de eerste ring, in de directe omgeving van de bron, zullen er voornamelijk dodelijke slachtoffers zijn. Alleen toegang met geschikte persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM). Mogelijk neveneffecten zoals brand, BLEVE.
- 2e ring: In dit gebied zijn (zwaar)gewonde slachtoffers. Eerste levensreddende handelingen door hulpverleners met PBM. Milieuschade aan bodem, bomen/platen/gewassen, grond- en oppervlaktewater. In deze ring is het gebied niet toegankelijk voor burgers
- 3e ring: In deze ring is het gebied niet toegankelijk voor burgers. Hier staan de hulpverleners opgesteld (materieel en CoPI)

Zelfredzaamheid en handelingsperspectief

Afhankelijk van de situatie en de inrichting van de omgeving kan het handelingsperspectief verschillen.

Mogelijk handelingsperspectief

- Voor personen buiten is het handelingsperspectief vluchten (een natte doek om door te ademen vermindert de blootstelling).
- Indien vluchten niet mogelijk is, is een schuilplaats binnen gaan een goed handelingsperspectief.
- Voor personen binnen is het handelingsperspectief binnen blijven en naar hoogste bouwlaag met een vlak plafond gaan. Ramen en deuren sluiten en ventilatie uitzetten.

Figuur: www.scenarioboek.nl

Multidisciplinaire aandachtspunten

Brandweer

- Redden en verlenen eerste hulp aan slachtoffers.
- Bepalen van het bron- en effectgebied.
- Waarschuwen van de aanwezige personen in het effectgebied.
- Beperkt inzetten van brandweereenheden in het benedenwindse gebied.
- Afschermen van de omgeving.
- Veiligstellen van het getroffen gebied.

Politie

- Afzetten van het effectgebied.
- Aanwezige personen in het effectgebied laten schuilen of vluchten.
- Gidsen van brandweervoertuigen en ambulances.

Gemeente

- Opvang en verzorging van personen uit het effectgebied.
- Voorlichting/communicatie over het ongeval.
- Registreren van slachtoffers.

Acute gezondheidszorg

Triage

- Locatie(s) voor gewondenverzamelplaatsen.
- Patiëntenspreidingsplan Noord-Nederland met daarin de afspraken voor specifieke patiëntengroepen (CBRN-slachtoffers en patiënten van brandwonden).
- Verhoogde kans op slachtoffers uit de groep van ouderen en kinderen.
- Afstemming met bevolkingszorg over registratie slachtoffers.

Behandelen (letselbeeld)

- Acrylnitril is een zeer giftige stof. De belangrijke organen waar het invloed op heeft na inhalatie van de stof, zijn de luchtwegen, het centraal zenuwstelsel en het ademingsstelsel. De klachten die optreden worden gedeeltelijk veroorzaakt door het cyanide dat uit acrylnitril ontstaat en zijn o.a. irritatie van de luchtwegen, hoofdpijn, toevallen, bewustzijnsverlies en remming van de ademhaling. Ook zonder luchtwegirritatie kunnen systematische klachten optreden. De klachten kunnen met vertraging ontstaan.
- Voor acrylnitril zijn antidota beschikbaar. Het NVIC (Nederlandse vereniging voor IC) kan hierover verdere behandeling adviseren.
- Let op: cyanide verstoort de celademhaling, maar het zuurstoftransport in het bloed vindt wel gewoon plaats. Hierdoor geeft een pulsoximeter kort na blootstelling geen goed beeld van de mate van vergiftiging.

Transport

- Opstelplaats, aan- en afvoerroutes (verkeerscirculatie brongebied)
- Een deel van de slachtoffers gaat als zelfverwijzer richting huisartsenzorg (Dokterswacht) of ziekenhuis. Aandachtspunt is zo snel mogelijk te communiceren met zorginstellingen over handelingsperspectief (geneeskundig advies – CBRNe – advies decontaminatie slachtoffers).

Aandachtspunten publieke gezondheid

Medisch milieukunde

- Geneeskundig advies vanuit de GAGS voor geneeskundig advies burgers en zorginstellingen.
- Afstemming GAGS en MMK over de nafase (aandacht voor informeren burgers en zorginstellingen, afstemming communicatie).

Psychosociale hulpverlening

- Afweging inzet van het proces psychosociale hulpverlening in de acute en nafase.

Generiek Scenario Plasbrand

Op de multidisciplinaire informatiekaarten van het bedrijf staan de specifieke details uitgewerkt die van toepassing zijn.

Een plasbrand ontstaat doordat de tank van de tankwagen openscheurt na bijvoorbeeld een botsing. Hierdoor komt de gehele inhoud vrij waardoor zich een vloeistofplas vormt. Ontsteking van de plas leidt tot een korte hevige brand. De effecten van een plasbrand zijn hittestraling en rook. Hierdoor kunnen slachtoffers, schade en brand in de omgeving ontstaan.

Figuur: www.scenarioboek.nl

Effecten

De effectafstanden staan vermeld op de multidisciplinaire informatiekaarten

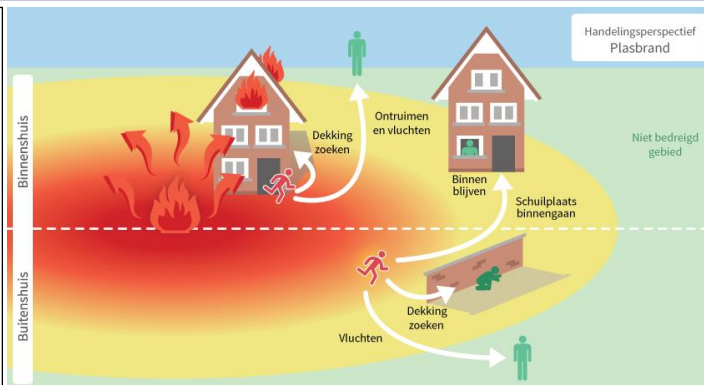
- 1e ring: Er zijn geen overlevenden binnen deze ring. Er is onherstelbare schade. Alle brandbare materialen gaan branden.
- 2e ring: Er zijn gewonden maar ook dodelijke slachtoffers. Er zijn brandhaarden, vervorming van hout en kunststof en glasbreuk.
- 3e ring: Het schadebeeld in deze cirkel is minder ernstig. Er is wel glasbreuk en lichtere constructies zijn ingestort. Slachtoffers kunnen lichte brandwonden hebben.

Zelfredzaamheid en handelingsperspectief

Afhankelijk van de situatie en de inrichting van de omgeving kan het handelingsperspectief verschillen.

Mogelijk handelingsperspectief

- Voor personen buiten is het handelingsperspectief vluchten (uit het zicht van de brand, onder dekking van objecten zoals muren).
- Als er schuilmogelijkheden zijn, is dekking zoeken of een schuilplaats binnen gaan een goed handelingsperspectief.
- Voor personen binnen is het handelingsperspectief binnen blijven en schuilen (sluiten van binnendeuren vertraagt de uitbreiding van een eventuele brand).

Figuur: www.scenarioboek.nl

Multidisciplinaire aandachtspunten

Brandweer

- Redden en verlenen van eerste hulp aan slachtoffers.
- Bepalen van het bron- en effectgebied.
- De situatie stabiliseren door middel van het afschermen van de omgeving en uitbreiding voorkomen.
- Ontstane branden in de omgeving blussen.
- De plasbrand blussen.
- Veiligstellen van het bron- en effectgebied.

Politie

- Afzetten van het effectgebied.
- Aanwezige personen in het effectgebied laten schuilen of vluchten.
- Gidsen van brandweervoertuigen en ambulances.

Gemeente

- Opvang en verzorging van personen uit het effectgebied.
- Voorlichting/communicatie over het ongeval.
- Registreren van slachtoffers.

Acute gezondheidszorg

Triage

- Locatie(s) voor gewondenverzamelplaatsen.
- Patiëntenspreidingsplan Noord-Nederland met daarin de afspraken voor specifieke patiëntengroepen (CBRN-slachtoffers en patiënten van brandwonden).
- Verhoogde kans op slachtoffers uit de groep van ouderen en kinderen.
- Afstemming met bevolkingszorg over registratie slachtoffers.

Behandelen (letselbeeld)

- Door hittestraling ontstaan uitwendige brandwonden. Bij inademing van hete gassen ontstaan inhalatietrauma's.

Transport

- Opstelplaats, aan- en afvoerroutes (verkeerscirculatie brongebied)
- Een deel van de slachtoffers gaat als zelfverwijzer richting huisartsenzorg (Dokterswachter) of ziekenhuis. Aandachtspunt is zo snel mogelijk te communiceren met zorginstellingen over handelingsperspectief (geneeskundig advies – CBRNe – advies decontaminatie slachtoffers).

Aandachtspunten publieke gezondheid

Medisch milieukunde

- Geneeskundig advies vanuit de GAGS voor geneeskundig advies burgers en zorginstellingen.
- Afstemming GAGS en MMK over de nafase (aandacht voor informeren burgers en zorginstellingen, afstemming communicatie).

Psychosociale hulpverlening

- Afweging inzet van het proces psychosociale hulpverlening in de acute en nafase.

Algemene info	<p>Bedrijfsgegevens:</p>	<p>Contactpersonen</p>	<p>Bedrijfsinformatie & bedrijfsnoodplan</p>	<p>Aanwezigheid van gevaarlijke stoffen</p>
	<p>Aanwezigen:</p> <p>Aantal aanwezige personeelsleden en tijdstippen</p>	<p>Contact(persoon) communicatie:</p>	<p>Omschrijving van de activiteiten van het bedrijf en bedrijfsnoodplan</p>	<p>Overzicht van de gevaarlijke stoffen die aanwezig mogen zijn in het bedrijf</p>

Indeling van het terrein

<p>plattegrond terrein + coördinaten</p>	<p>Toelichting gebouwnummers:</p> <p>Alle gebouwen staan op de plattegrond genummerd.</p>	<p>Luchtfoto:</p> <p>Luchtfoto terrein</p>
	<p>Toelichting kleuren:</p> <ul style="list-style-type: none"> 	

Scenario X: korte omschrijving scenario en toelichting effectcirkels.

Multidisciplinaire aandachtspunten CoPI / ROT

Multi

-

Brandweer

-

GHOR

-

Politie

-

Bevolkingszorg

-

Overzichtskaart met effectcirkels en kwetsbare objecten

Crisiscommunicatie

-

Strategisch / bestuurlijk

-

Wetterskip

-

OPLEGNOTITIE BESLUITVORMEND

Onderwerp	Incident Risicoprofiel 2020
Voorstel ter behandeling in	de vergadering van Bestuurscommissie Veiligheid
Status	☒ Openbaar ☐ Niet openbaar
Portefeuillehouder	Dhr. Sluiter
Auteur	Dhr. Kleinhuis
Bijlagen	1. Rapportage Incidentrisicoprofiel Fryslân 2020 2. Nota van beantwoording
Vergaderdatum	19 november 2020
Agendapunt	9
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	
OR/GO	☐ OR instemming ☐ OR advies ☐ OR informatie ☐ GO

Conceptbesluit

1. Stelt de definitieve versie van de rapportage "Incidentrisicoprofiel Fryslân" vast.
2. Stelt de nota van beantwoording Incidentrisicoprofiel Fryslân vast.

Inleiding

1. Rapportage

Veiligheidsregio's zijn verplicht tot het inzichtelijk maken van de risico's binnen hun werkgebied. Deze verplichting is vastgelegd middels artikel 15 (lid 2) van de Wet veiligheidsregio's. Hierin is geregeld dat dit inzicht wordt verschaft door het opstellen van een zogenaamd regionaal risicoprofiel. Om ook inzicht te geven in de dagdagelijkse brandweerincidenten wordt het regionaal risicoprofiel aangevuld door het incident risicoprofiel zoals dat nu voorligt.

Om inzicht te geven in de risico's zijn alle brandweerincidenten in beeld gebracht tussen 2007 en 2018. Het huidige incidentrisicoprofiel stamt uit 2016 en is onderverdeeld in vier thema's waar analyse op plaatsgevonden heeft:

- Brand
- Technische Hulpverlening (THV)
- Incidentbestrijding gevaarlijke stoffen (IBGS)
- Waterongevallen (WO)

Het nu voorliggende risicoprofiel voorziet in een update van de gegevens van het vorige profiel en heeft een aantal thema's zoals THV en IBGS verder uitgewerkt. Deze analyses zijn tevens toegevoegd aan het rapport.

Het product

Het product wordt gezien als ondersteunend product en is geen beleid op zichzelf. Doel van het

incidentrisicoprofiel is om inzicht te bieden in de risico's van branden en incidenten (brandweerincidenten). Het incidentrisicoprofiel vormt mede de basis waarop de andere producten/ beleid binnen het programma brandweezorg gebaseerd kunnen worden.

Naast de data en de gegevens weergegeven in deze rapportage is er nog veel meer data beschikbaar in de GIS omgeving. De beschikbare data is breed te gebruiken binnen de organisatie en op verzoek ook door de gemeenten. De rapportage is feitelijk een samenvatting van de analyse van alle beschikbare databestanden. Nota van beantwoording Alle gemeenten hebben het ontwerp rapport behandeld in de raadvergaderingen. Geen enkele gemeente heeft inhoudelijke opmerkingen geplaatst bij het stuk. Wel zijn er ambtshalve nog een tweetal kleine wijzigingen doorgevoerd in de rapportage.

te weten:

- Duiding van piek in waterongevallen over het jaar 2018
- Toevoeging van LNG bunkerlocatie van Doeksen.

Beoogd effect

Een vastgesteld incidentrisicoprofiel en de grote hoeveelheid bijhorende databestanden dat inzicht geeft in de risico's op (brandweer gerelateerde) incidenten op gebiedsniveau in Friesland voor de vier 4 taakvelden van de repressieve organisatie van Brandweer Fryslân.

Argumenten

1. Het nieuwe incidentrisicoprofiel biedt een up to date beeld op risico's in Fryslân en levert daarmee een belangrijke bijdrage aan een efficiënte brandweerorganisatie waarbij goede keuzes gemaakt kunnen worden op basis van geanalyseerde risico's.
2. Het product draagt bij aan een verdere professionalisering van Brandweer Fryslân. Het product geeft inzicht en helpt om keuzes te kunnen maken of te onderbouwen. Het product is tevens een stap in de richting van "business intelligence".
3. Het product levert nieuwe en completere data sets op om gebruikt te worden in een GIS-omgeving.
4. Het product levert nieuwe datasets op die gebruikt kunnen worden bij de advisering aan gemeenten op bijvoorbeeld brand- evenementen- en omgevingsveiligheid.
5. Het product biedt de mogelijkheid om gebiedsgericht beleid/ keuzes te maken. Door de gebiedsbenadering is o.a. differentiatie in beleid mogelijk per gebied.
6. Geeft input voor gemeentelijk veiligheidsbeleid. Bij het ontwikkelen van fysiek veiligheidsbeleid van de gemeente kan gebruik worden gemaakt van het product om bijvoorbeeld beleidskeuzes te onderbouwen.

Kanttelingen/risico's

n.v.t.

Financiële consequenties

1. Het risicoprofiel en de bijbehorende datasets en dashboards zijn budgetneutraal ontwikkeld.
2. Er wordt geen rekening gehouden met mogelijke kosten van beleidsmatige keuzes die volgen in andere producten.

Vervolgaanpak/uitvoering

Na vaststelling van de definitieve versie zal het rapport aan gemeenten worden toegezonden ter informatie. Binnen de eigen organisatie zal de definitieve versie breed gedeeld worden en zal er gezorgd worden voor verdere implementatie. Voor de implementatie zijn de dashboards ook van belang.

Dashboards

Om het product en de opgeleverde informatie zo goed en breed mogelijk te ontsluiten wordt voorzien in dashboards binnen de bestaande BI-omgeving van de VRF. Deze dashboards spitsen zich toe op de thema's en geven per thema specifieke informatie. Op dit moment zijn er tweetal thema's uitgewerkt (brand en IBGS). De andere thema's (WO en THV) zullen naar verwachting in de loop van volgend jaar gereed zijn.

Voor het thema brand wordt het brandrisico per buurt vak met daaronder (wanneer de gebruiker verder inzoomt) gegevens over alle brandweerincidenten die te maken hebben met (gebouw)brand gepresenteerd.

Voor het thema IBGS geeft het dashboard inzicht in het IBGS risico per buurt vak en is daaronder data beschikbaar over de gebruikte kwetsbare objecten en verschillende risicobronnen.

De dashboards worden zo opgebouwd dat ze inzicht geven in de regionale risico's als ook in beelden die op gemeenten specifiek van toepassing zijn.

Communicatie

Delen definitieve versie

De definitieve versie zal breed gedeeld worden binnen de organisatie. Naast het actief rondsturen zal er ook een bericht op VERA verschijnen. Hiernaast wordt aangeschoven bij de bestaande overlegstructuren om uitleg te geven over het product.

Besluit:	
☐ niet vastgesteld	Paraaf secretaris:
☐ ongewijzigd vastgesteld	
☐ gewijzigd vastgesteld als volgt:	
Kopie naar auteur	

Incidentrisicoprofiel Fryslân

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Samenvatting	3
1. Inleiding	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Het project	5
1.3 Het product en de rapportage	6
1.4 Afstemming en consultatie	6
1.5 Werkgroep	6
1.6 De methode en projectaanpak	7
1.6.1 (Gebouw) brandrisico.....	7
1.6.2 Verkeersongeval risico.....	9
1.6.3 Waterongeval risico	12
1.6.4 IBGS risico	12
2. Het gebied en de ontwikkelingen	14
2.1 Relevante gebiedskenmerken	14
2.2 Relevante toekomstige ontwikkelingen	18
3. Beoordeling risico's	22
3.1 Algemeen.....	22
3.2 (Gebouw)brandrisico	25
3.3 Verkeersongeval risico	33
3.4 Waterongeval risico	38
3.5 IBGS risico	41
4. Conclusies en aanbevelingen	43
Bijlagen	45

Samenvatting

Veiligheidsregio's zijn verplicht tot het inzichtelijk maken van de risico's binnen hun werkgebied. Deze verplichting is vastgelegd middels artikel 15 (lid 2) van de Wet veiligheidsregio's. Hierin is geregeld dat dit inzicht wordt verschaft door het opstellen van een zogenaamd regionaal risicoprofiel. In dit risicoprofiel worden alleen de grootschalige incidenten behandeld en geanalyseerd. Er is in het regionaal risicoprofiel alleen aandacht voor rampen en crises en niet voor de "dagelijkse risico's" op bijvoorbeeld brand en gevaarlijke stoffen.

Dit ligt vooral in het feit dat voor een analyse van grootschalige risico's andere methoden en data gebruikt worden dan de dagdagelijkse risico's waar veiligheidsregio's mee te maken krijgen. Om ondanks de verschillende ordes van grootte wel een inzicht te geven in beide vormen van risico's is er in Fryslân gekozen om deze risico's te verdelen over twee specifieke risicoprofielen:

- Het regionaal risicoprofiel voor de grootschalige incidenten, rampen en crises;
- Het incident risicoprofiel voor de dagdagelijkse incidenten en risico's.

Veiligheidsregio Fryslân beschikt op dit moment al over beide soorten profielen. Beide hebben echter een 'levensduur' van maximaal vier jaar waarna de profielen moeten worden herzien en risico's opnieuw moeten worden geanalyseerd.

Het huidige incidentrisicoprofiel stamt uit 2016 en is onderverdeeld in vier thema's waar analyse op plaatsgevonden heeft:

- Brand
- Technische Hulpverlening (THV)
- Incidentbestrijding gevaarlijke stoffen (IBGS)
- Waterongevallen (WO)

Het profiel uit 2016 heeft een schat aan informatie en (GEO)data opgeleverd die de laatste jaren op meerdere terreinen veelvuldig is gebruikt. Hierbij valt te denken aan advisering in het kader van evenementen of externe veiligheid en het regionaal dekkingsplan. Dit gebruik was echter gebonden aan technische onvolkomenheden omdat de meeste mensen binnen de VRF niet beschikken over een Gis-omgeving.

Doelstelling en product voor 2020

Ondanks de vele informatie die op meerdere plekken is (her)gebruikt, kan het gebruik en verspreiding van informatie nog beter. Daarom is één van de doelstellingen voor 2020 om het profiel op een andere manier aan te bieden: er wordt voorzien in een aantal dashboards binnen de bestaande BI-omgeving waar de risico's op de thema's interactief worden weergegeven op een plek waar iedereen binnen de veiligheidsregio toegang toe heeft.

De belangrijkste doelstelling om inzicht te geven in de risico's van branden en brandweerincidenten blijft naast het interactief aanbieden van het product uiteraard staan. Hiermee wordt ook voor de komende jaren weer een basis gelegd voor andere producten gelegd die gebruik kunnen maken van de GEO data en uitwerkingen van het risicoprofiel.

Het incident risicoprofiel 2020

Om inzicht te geven in de risico's zijn alle brandweerincidenten in beeld gebracht tussen 2007 en 2018. Deze zijn daarop onderverdeeld in de vier belangrijkste incidenttypen zoals hiervoor al benoemd.

Brandrisico

De analyse op brand laat zien dat de meeste branden voorkomen in gebieden waar menselijke activiteit plaatsvindt/ waar sprake is van verstedelijking. Het thema brand is onderverdeeld in "Brand buiten" en "Brand gebouw" omdat dit de twee meest voorkomende typen branden zijn.

Buitenbranden komen het meest voor in stedelijke gebieden. Natuurbranden zijn hier apart van meegenomen (en nader uitgewerkt in de RIN).

Voor gebouwbranden is een uitgebreide analyse uitgevoerd waarbij elk object in de provincie een score heeft gekregen op bijvoorbeeld bouwjaar, oppervlakte en gebruik. Nieuw in dit profiel is het zogenaamde uitbreidingspotentieel. Hierbij is gekeken naar hoeveel direct aangrenzende burens een object heeft.

Alle objectscores zijn vervolgens opgeteld en vertaald naar buurtscores zodat voor de hele regio een beeld van de risico's op brand per buurt ontstaat. Hierbij vallen, net als in de vorige versie van het risicoprofiel, de oude binnensteden en enkele andere wijken zoals Bilgaard op. Deze scores nog altijd beduidend hoger dan gemiddelde andere buurten in de regio.

Technische hulpverlening

De analyse op dit thema laat zien dat dit incidenttype zich, net als brand, concentreert rondom de gebieden waar veel menselijke activiteiten plaats vinden (bebouwde kom en wegen). Het incident 'ongeval op de weg' heeft een groot aandeel in de technische hulpverlening en concentreert zich vooral op de A- en N-wegen in de regio. Mede daarom is de analyse gericht op deze A- en N-wegen. Hiervoor zijn per wegvak scores bepaald op factoren als toegestane snelheid, wel of geen vangrail aanwezig en wel of geen obstakels langs de weg.

Incidentbestrijding gevaarlijke stoffen (IBGS)

De analyse op ongevallen met gevaarlijke stoffen lijkt in zekere mate op die van de waterongevallen. Er zijn namelijk relatief weinig incidenten geregistreerd. Een bijkomend nadeel op dit thema is dat veel ongevallen die te maken hebben met (lage druk) aardgasleidingen ook onder dit thema vallen. Het is hierdoor niet goed mogelijk om een analyse te doen op de frequentie van ongevallen binnen dit thema. De analyse is daarom toegespitst over de verdeling van risicobronnen over de regio in relatie tot de kwetsbare objecten in hun omgeving.

Waterongevallen

De uitgevoerde analyse op dit thema laat zien dat ongevallen op het water relatief weinig voorkomen (in verhouding tot andere ongevalstypen). Daarnaast zijn de ongevallen wijd verspreid over de regio. De meeste waterongevallen vinden plaats langs grote wegen waar water naast gelegen is. Hiermee zijn deze ongevallen dus niet direct gekoppeld aan de waterrijke gebieden. Dit leidt ertoe dat voor dit thema geen diepe analyse mogelijk is anders dan het in beeld brengen van de ongevallen en de constatering dat deze zich vooral rond wegen concentreren.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De veiligheidsregio dient op basis van artikel 15, lid 2 van de Wet veiligheidsregio's (Wvr) een regionaal risicoprofiel op te stellen. In dit regionaal risicoprofiel dienen de risico's op branden, rampen en crises in beeld te worden gebracht met de gevolgen daarvan. Aangezien het analyseren van risico's op rampen en crises een andere benadering heeft dan het analyseren van risico's op branden, heeft Veiligheidsregio Fryslân er voor gekozen om hier twee verschillende risicoprofielen van te maken: het regionaal risicoprofiel en het incident risicoprofiel. In het regionaal risicoprofiel is de focus gelegd op rampen en crises, het incident risicoprofiel richt zich op de dagdagelijkse incidenten waarbij een beroep gedaan wordt op de basisbrandweezorg. Deze manier van werken wordt gehanteerd sinds het vaststellen van het allereerste regionaal risicoprofiel in 2010.

In 2013 is het eerste incidentrisicoprofiel vastgesteld voor de Veiligheidsregio Fryslân. Deze dient om de vier jaar opnieuw te worden vastgesteld door het algemeen bestuur van de veiligheidsregio. De tweede versie van dit profiel is in 2016 vastgesteld en daarmee ligt de derde versie van het incidentrisicoprofiel nu, in het jaar 2020, voor u. Het incidentrisicoprofiel maakt deel uit van het jaarplan van de afdeling risicobeheersing en valt daarmee onder een van de terugkerende going-concern taken van deze afdeling.

Daarnaast biedt het incident risicoprofiel een goede onderlegger voor één van de speerpunten uit het beleidsplan (2019-2022) waar onder meer de afdeling risicobeheersing aan werkt: samen risicobewust en risicogericht werken. Daarnaast biedt het incident risicoprofiel een goede onderlegger voor speerpunten uit het beleidsplan (2019-2022) waar onder meer de afdeling risicobeheersing aan werkt: samen risicobewust en risicogericht werken.

1.2 Het project

Het incident risicoprofiel brengt in kaart welke risico's in de Veiligheidsregio Fryslân aanwezig zijn op de vier brandweertaken, maar ook hoe vaak en op welke locatie de brandweer is ingezet voor deze taken. De volgende vier basistaken gelden voor de brandweer:

- Brand
- Technische Hulpverlening (THV)
- Incidentbestrijding gevaarlijke stoffen (IBGS)
- Waterongevallen (WO)

Naar aanleiding van zo'n risicoprofiel kunnen er binnen de organisatie bestuurlijke- en beleidskeuzes worden gemaakt ten aanzien van de basisbrandweezorg. Zo is de vorige versie gebruikt voor onder andere:

- Afhechting dekkingsplan 1.0
- Dekkingsplan 2.0
- Uitvoeringsprogramma Brandveilig Leven
- Project Bluswatervoorziening Fryslân

Om het bestaande risicoprofiel te actualiseren en door te ontwikkelen is het bestaande risicoprofiel tegen het licht gehouden, zijn datasets verrijkt en aangevuld met 'nieuwe jaren data' (vanaf 2015 t/m 2018). In het jaar 2019 zijn alle berekeningen en dergelijke uitgevoerd, waardoor de data van 2019 worden meegenomen in de volgende versie van het profiel.

Daarnaast is als onderdeel van de doorontwikkeling een kijkje in de keuken genomen bij andere regio's die op hun beurt ook dergelijke risicoprofielen hebben opgesteld de laatste jaren. Dit kijkje in de keuken is daarmee in feite stap 1 in het hele proces.

1.3 Het product en de rapportage

Met de nieuwe versie van het incidentrisicoprofiel hebben we de risico's op basisbrandweezorg incidenten binnen Veiligheidsregio Fryslân (opnieuw) in beeld gebracht. Nieuw in deze versie is dat we voor elk van de vier basistaken van de brandweer een methodiek hebben proberen te maken, om naast de kans op een incident ook de effecten in beeld te brengen en daarmee het complete risico (Risico = Kans x Effect). Daarnaast laten we in deze versie ook de totalen van alle incidenten per categorie en locatie zien.

1.4 Afstemming en consultatie

Beheersmatige afdelingen

In het traject is er contact gezocht met alle vier verschillende clusters. Hierin zijn de wensen van de clusters besproken, wat zij graag als resultaat zouden willen zien in het incidentrisicoprofiel. Ook zijn in de verschillende functionele overleggen presentaties gegeven over het plan van aanpak en het product, hiermee zijn alle clusters het gehele traject betrokken geweest. Na het vaststellen van de rapportage door het MT-brandweer zal er wederom teruggekoppeld worden aan de verschillende beheersmatige clusters.

MT Brandweer

In het MT brandweer is de aanpak om te komen tot het incidentrisicoprofiel besproken en goedgekeurd. Ook is hier in besproken dat het opleveren van product 1 (rapportage) in januari zal plaatsvinden. Hierna is afgesproken om te door ontwikkelen naar een BI-omgeving en dergelijke. Het MT Brandweer heeft hiermee ingestemd.

Gemeenten

De gemeenten zijn betrokken middels een presentatie van de werkwijze in een AOV overleg. Hierin is informatie gebracht en gehaald aangaande het incidentrisicoprofiel. Na het vaststellen van de rapportage zullen de gemeenten wederom worden meegenomen in de resultaten van het incidentrisicoprofiel. Dit zal plaatsvinden middels een consultatieronde zoals ook wordt gedaan in het kader van bijvoorbeeld het regionaal risicoprofiel en het beleidsplan.

1.5 Werkgroep

Wie	Afdeling	Rol in projectgroep
Rutger de Groot	RB	
Lars van Tongeren	RB	
Samira Veerbeek	RB	Meewerkend opdrachtgever
René Silvius	RB	
Eeltje Bakker	RB	
Renate Hogeterp	RB	
Paulien Versluis	PV	
Thessa van Dijken	Staf	
Robert Liefers	PV	Technisch vraagbaak/ feedback

1.6 De methode en projectaanpak

Om tot de gewenste resultaten te komen is er per basistaak een methode ontwikkeld. De verschillende methodes zijn ontwikkeld op basis van de bezoeken bij andere veiligheidsregio's, gesprekken met collega's uit de verschillende beheersmatige clusters en de gebruikte methode uit het verleden. Hieronder wordt per thema besproken hoe de methode is opgezet:

1.6.1 (Gebouw) brandrisico

Het risico op een gebouwbrand wordt berekend door de kans op brand te vermenigvuldigen met de effecten van een brand. Het risico wordt berekend per object. Hierna wordt het risico door vertaald naar het risico per CBS buurt vak. Welk risico een object of CBS buurt vak krijgt, wordt aan de hand van kleurcodering bepaald. Qgis (GEO software) verdeelt de scores tussen de hoogste en de laagste score en geeft aan de hand hiervan een kleur. Hoe de kans en het effect wordt berekend is hieronder beschreven.

$$\text{Risico} = \text{kans} \times \text{effect}$$

Kans

De kans op een gebouwbrand wordt berekend aan de hand van de incidentfrequentie per gebruiksfunctie. Zo worden alle gebouwbranden over de periode 2008 t/m 2018 vertaald naar de bijbehorende gebruiksfunctie, waarna het aantal branden per gebruiksfunctie wordt afgezet tegen het aantal objecten in die gebruiksfunctie. Hierdoor ontstaat de incidentfrequentie per gebruiksfunctie over de afgelopen 11 jaar. Dit getal wordt gedeeld door het jaartal van de periode waarvan de incidenten zijn verkregen, waardoor de incidentfrequentie op een gebouwbrand per jaar ontstaat.

$$\text{Incidentfrequentie} = (\text{aantal branden} / \text{aantal objecten}) / 11$$

Effect

Het effect van een gebouwbrand wordt berekend aan de hand van vier factoren te weten:

- Oppervlaktescore
- Bouwjaarscore
- Impactscore
- Uitbreidingspotentieel (UBP)

De methode is door voortschrijdend inzicht ten opzichte van 2016 iets veranderd. Om een gelijke verdeling in scores te krijgen is de bouwjaarscore in meerdere klassen verdeeld, zodat er net als de rest van de factoren een score van 0 tot 10 valt te behalen. Naast deze verandering is er een factor toegevoegd, namelijk het uitbreidingspotentieel (UBP)

$$\text{Effect} = (\text{oppervlaktescore} \times \text{bouwjaarscore} \times \text{impactscore}) \times \text{UBP}$$

Oppervlaktescore

Om tot de oppervlaktescore van een object te komen, wordt er gekeken naar de oppervlakte in vierkante meters van het object. Hierin is onderscheid gemaakt in woningen en overige gebruiksfuncties. Bij woningen is de score groter als de woning kleiner wordt en bij de overige gebruiksfuncties wordt de score hoger als het object groter wordt. De reden waarom woningen apart worden gezien dan de andere gebruiksfuncties, is dat wanneer een woning kleiner is de verschillende ruimtes (koken, slapen, wonen) ook dichter op elkaar zitten. Daarmee wordt er ook vanuit gegaan dat grotere huizen duurder zijn en daarmee ook betere brandveiligheidsvoorzieningen hebben. In onderstaande tabel zijn de scores weergegeven:

Gebruiksfunctie	Oppervlakte	Score
Woonfunctie	Kleiner dan 80 m ²	2
	Groter dan 80 m ²	1
Overige gebruiksfuncties	< 1.000	1
	<10.000	2
	<100.000	5
	>100.000	10

Bouwjaarscore

Bij de bouwjaarscore wordt er gekeken naar het bouwjaar van het object. Hoe ouder het object is, hoe groter de score. Ten opzichte van het incidentrisicoprofiel van 2016 is er een verandering aangebracht in de te scoren punten, waardoor er in plaats van 2 scores nu 5 scores zijn. Deze verandering is aangebracht omdat de werkgroep van mening is dat er per periode wel degelijk verschil zit in kwaliteit van bouwen. Bij de verschillende scores is rekening gehouden met de landelijke handreiking bluswatervoorziening en bereikbaarheid van Brandweer Nederland en de verschillende bouwbesluiten die er in de afgelopen jaren zijn uitgebracht. In de onderstaande tabel zijn de scores weergegeven:

Bouwjaar object	Score
<1940	10
<1992	8
<2003	6
<2012	4
>2012	2

Impactscore

De impactscore is in 2013 bij de start van het incidentrisicoprofiel bepaald aan de hand van expert-judgement. Hierbij is voor elke gebruiksfunctie een impactscore bepaald aan de hand van de methodiek die bij het regionaal risicoprofiel wordt gebruikt. Voor het risicoprofiel van 2020 wordt gebruik gemaakt van een geactualiseerde impactscorelijst. Deze impactscores wordt bepaald samen met de werkgroep en bepaald conform de in bijlage 4 genoemde methode.

Analyse

Naast het inzichtelijk maken van het gebouwbrandrisico, is er tevens van alle incidenten die vallen onder de categorie 'brand' een overzicht geleverd met een analyse hiervan. De analyses die gedaan worden hebben betrekking op het moment van ontstaan van het incident en de locatie.

Tabel – impactscores IRP

Gebruiksfunctie	Impactscores
Celfunctie	5
Woonfunctie <2003	3
Woonfunctie >2003	2
Winkelfunctie	1
Ziekenhuizen	9
Gezondheidsfunctie	4
Wonen verminderd zelfredzamen	8
Onderwijsfunctie	5
Logiesfunctie	4
Kantoorfunctie	1
Industriefunctie	5
Sportfunctie	2
Bijeenkomstfunctie	5
Overig gebruik	1
Hotspots	
BRZO	9
Parkeergarages	4
Stadions	5

Uitbreidingspotentieel (UBP)

Om niet alleen te richten op het object op zich, wordt er ook gekeken naar hoe de uitbreiding van een brand mee kan wegen in het effect. Om te komen tot deze factor is er informatie opgehaald bij de collega's uit de Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (VNOG). Bij het UBP van een object wordt er gekeken naar de uitbreidingsmogelijkheden van een brand in het desbetreffende object. Hoe hoger de score, hoe groter het vermogen op uitbreiding van de brand. Om deze te scoren wordt er gekeken per object naar:

- UBp pand ID: desbetreffende object + aantal direct aangrenzende objecten - 1
- UBp functie ID: aantal gebruiksfuncties binnen het object - 1

$$\text{UBP} = (\text{UBP pand ID} + \text{UBP functie ID} + \text{UBP omgeving ID})$$

1.6.2 Verkeersongeval risico

Tijdens de gesprekken met de verschillende functionele gebieden kwam de vraag naar voren of het risico op een verkeersongeval inzichtelijk kan worden gemaakt. Hiervoor is een methode ontwikkeld om het risico te berekenen, waarbij inzichtelijk is gemaakt wat voor verkeersongeval risico de N-wegen en A-wegen in Friesland hebben.

De wegen worden opgedeeld in vakken van één kilometer. Van elk vak wordt het risico op een verkeersongeval berekend.

$$\text{Risico} = \text{kans} \times \text{effect}$$

Kans

Voor de kans op een verkeersongeval, wordt de historie van 2009-2017 gebruikt die is verkregen via landelijke datasets van Rijkswaterstaat.

Effect

Het effect van een verkeersongeval wordt berekend aan de hand van een aantal factoren:

- Snelheidsscore
- Vangrailscore
- Obstakelscore
- Aantal verkeersongevallen (2009-2017) gecategoriseerd naar: 'alleen materiele schade', 'letsel' en 'dodelijk'.

$$\text{Effect} = (\text{snelheidsscore} \times \text{vangrailscore} \times \text{obstakelscore} \times \text{ongevalscore})$$

Snelheidsscore

Bij de snelheidsscore wordt gekeken naar de maximale toegestane snelheid die gereden mag worden in het desbetreffende wegvak. Daarbij geldt hoe hoger de maximale toegestane snelheid, hoe hoger de score wordt. Dit is omdat er bij hogere snelheden meer kans op letsel en schade wordt verwacht bij een verkeersongeval.

Maximaal toegestane snelheid	Score
60	2
80	5
100	7
130	10

Vangrailscore

De vangrailscore geeft aan of de rijbanen onderling gescheiden zijn doormiddel van een midden geleider. Een midden geleider draagt bij aan de verkeersveiligheid doordat auto's hierdoor niet frontaal met elkaar kunnen botsen. Hierbij geldt een lagere score als er een midden geleider is, omdat het aannemelijk is dat hiermee letsel en schade minder zijn dan wanneer er geen midden geleider is.

Vangrail aanwezig	Score
Ja	1
Nee	2

Obstakelscore

Voor de obstakelscore is gekeken of er obstakels zijn gelegen naast de wegvakken. Hiervoor wordt een strook van 10 meter naast de wegvakken gehanteerd. Wanneer er obstakels in de vorm van bomen of sloten aanwezig zijn, vergroot dit de kans op letsel en schade bij een verkeersongeval. Bij deze factor geldt dus dat wanneer er obstakels zijn, de score hoger is.

Obstakels naast de weg	Score
Ja	2
Nee	1

Effect ongevallen (2009-2013)

Uit de gegevens die zijn opgehaald via Rijkswaterstaat worden de ongevallen gecategoriseerd naar 'alleen materiele schade', 'letsel' en 'dodelijk'. Hiermee wordt het effect van het ongeval aangeduid. Hieronder is aangegeven welke score aan welk effect wordt toegekend. Hierbij geldt: hoe groter het effect, hoe groter de score.

Effectcategorie ongeval	Score
Alleen materiele schade	1
Letsel	5
Dodelijk	10

Analyse

Naast het inzichtelijk maken van het verkeersongeval risico, is er tevens van alle incidenten die vallen onder de categorie 'THV' een overzicht geleverd met een analyse hiervan. De analyses die gedaan zullen worden hebben betrekking op het moment van ontstaan van het incident en de locatie.

De analyse levert in ieder geval de volgende gegevens/ lagen op:

- Alle ongevallen waarvoor de brandweer is gealarmeerd;
- Alle ongevallen op A- en N- wegen waarvoor de brandweer is gealarmeerd;
- Alle ongevallen zoals geregistreerd uit landelijke databronnen (RWS);
- Een analyse per wegvak.

1.6.3 Waterongeval risico

Voor het risico op een waterongeval zijn de meldingen met de classificatie 'waterongeval' (WO red.) gebruikt waarbij het O.V.R.T en/of de duikers zijn gealarmeerd. Dienstverlening als het slepen van een plezierjacht wordt in deze niet meegenomen.

Deze incident gegevens worden aangevuld met de landelijke dataset hoofdvaarwegen waarna de WO's ingedeeld kunnen worden naar vaarweg vak. Op deze manier wordt een stap gezet die in het vorige incident risicoprofiel nog niet gezet is. Ook incidenten op de (grote) meren worden hierin meegenomen aangezien veel van de grote meren worden doorkruist door hoofdvaarwegen.

Er is geen analyse gemaakt op dit thema. Hiervoor is de dataset met WO ongevallen te klein. Daarnaast ontbreekt het op het moment van schrijven over een duidelijke methode voor analyse. Preventief hebben Veiligheidsregio/ brandweer ook geen middelen of methoden om het risico/ effect te verkleinen. Een analyse zou daarom weinig toegevoegde waarde hebben.

1.6.4 IBGS risico

Voor het risico op een incident met gevaarlijke stoffen (IBGS red.) is gebruik gemaakt van de professionele risicokaart. Hierin zijn alle bedrijven met gevaarlijke stoffen – als ook buisleidingen opgenomen.

Om een schifting te maken in welke gegevens wel en niet relevant zijn op dit thema wordt aangesloten op de landelijke visie IBGS van Brandweer Nederland (2014). Hierin zijn incidenten met gevaarlijke stoffen als volgt omschreven;

- Lekkage vat brandbare stof (standaard incident).
- Lekkage wegtransport brandbare stof (standaard incident).
- Lekkage vat giftige stof (standaard incident).
- Lekkage vat bijtende stof (standaard incident).
- Lekkage opslagtank giftig, brandbaar gas (standaard afwijking).
- Lekkage spoortransport van brandbare toxische vloeistof (standaard afwijking).
- Lekkage wegtransport bijtende toxische vloeistof (standaard afwijking).

Om het IBGS risico te berekenen heeft de werkgroep een methode ontwikkeld om hier van een zo duidelijk mogelijk beeld van te krijgen.

$$\text{Risico} = \text{kans} \times \text{effect}$$

Kans

Gezien de kleine dataset van IBGS incidenten in de afgelopen 10 jaar, heeft de werkgroep besloten om de kansberekening van een IBGS incident buiten beschouwing te laten.

Effect

Voor het IBGS risico wordt net als bij gebouwbrand gebruik gemaakt van de CBS buurtindeling. Per buurtvak zijn een aantal scores bepaald om te komen tot het effect, gedeeld door het oppervlakte van de buurt. Hiermee ontstaat een IBGS risico per vierkante kilometer, waardoor de buurtvakken in verhouding tot elkaar staan.

- basisnetscore
- aardgasleidingscore
- inrichtingscore

- kwetsbare objecten

$$\text{Effect} = ((\text{basisnetscore} + \text{aardgasleidingscore} + \text{inrichtingscore}) \times \text{kwetsbare objecten}) / \text{buurtoppervlakte}$$

Basisnetscore

Om de basisnetscore te bepalen is er gekeken naar het aantal kilometers basisnetroutes in het buurtvak. Deze routes worden gebaseerd op de regeling basisnet en betreffen voornamelijk snelwegen waar gevaarlijke stoffen over vervoerd worden. Alle aantallen kilometers basisnetroutes per buurtvak, zijn teruggebracht naar een vijfpuntschaal zodat er per buurtvak een score is.

Aardgasleidingscore

Om de aardgasleidingscore te bepalen is er gekeken naar het aantal kilometers buisleiding wat is gelegen in het desbetreffende buurtvak. Alle aantallen kilometers buisleidingen, zijn evenredig teruggebracht naar een vijfpuntschaal zodat er per buurtvak een score is.

Inrichtingscore

De inrichtingscore is bepaald aan de hand van het aantal risicovolle inrichting die zijn gelegen binnen het buurtvak. Per inrichtingscategorie is een score toegekend. Hierbij geldt: hoe risicovoller de inrichting, hoe hoger de score.

Inrichting	Score
BRZO	10
Bevi	5
Overig	1

Kwetsbare objecten

Bij het berekenen van het effect wordt er ook gekeken naar hoe veel kwetsbare objecten er aanwezig zijn in het buurtvak. Hiervan worden de aantallen geteld.

2. Het gebied en de ontwikkelingen

In dit hoofdstuk worden in het kort de belangrijkste gebiedskenmerken van het werkgebied, de specifieke objecten in het gebied van Brandweer Fryslân (Veiligheidsregio Fryslân) en de belangrijkste ontwikkelingen die in verband staan met de verschillende risico's in beeld gebracht.

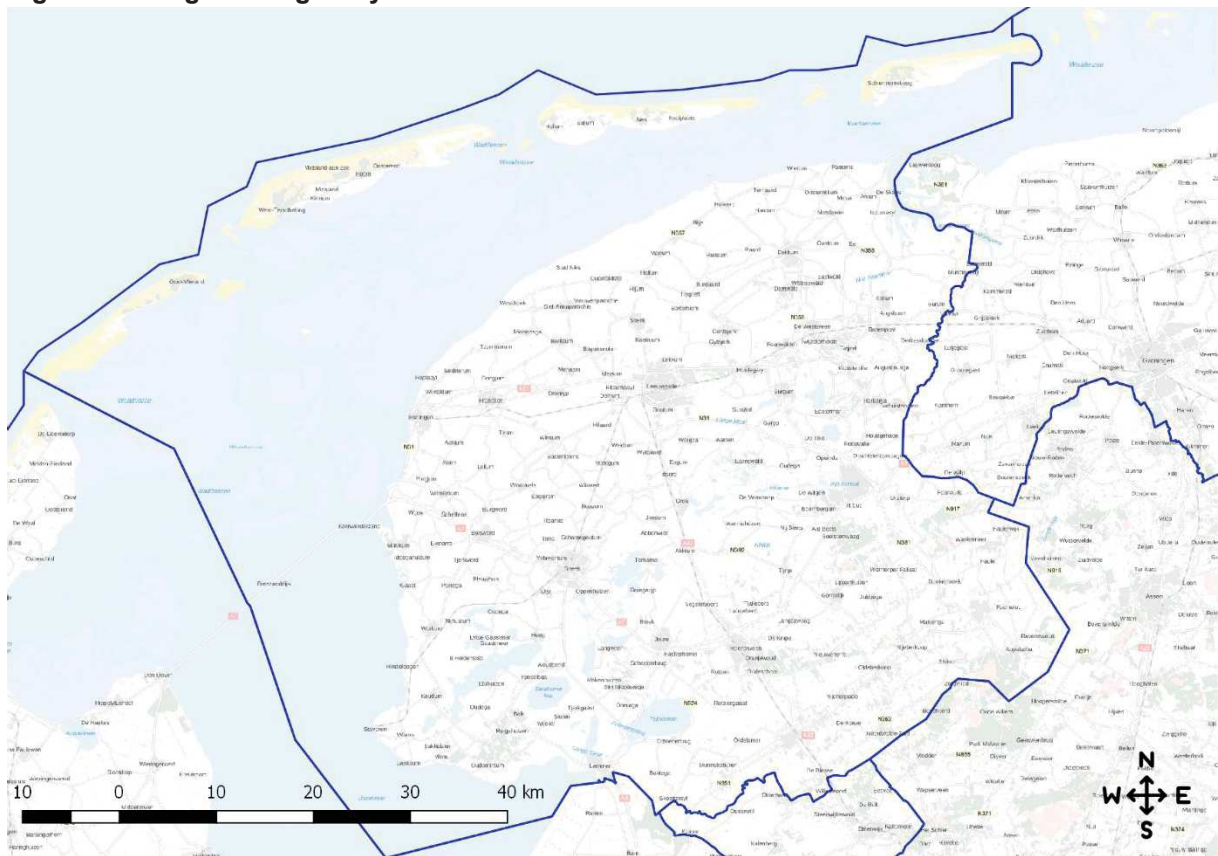
2.1 Relevante gebiedskenmerken

Algemeen

Brandweer Fryslân heeft als onderdeel van Veiligheidsregio Fryslân een werkgebied wat samenvalt met de provinciegrenzen van de Provincie Fryslân. Het werkgebied wordt begrensd door de provincies Groningen, Drenthe, Overijssel en Flevoland (en in feite maar niet fysiek Noord Holland).

Daarnaast reikt het werkgebied tot (en over) het IJsselmeer, de Waddenzee – met daarbij de eilanden Terschelling, Vlieland, Ameland en Schiermonnikoog – en de Afsluitdijk.

Figuur 1: Veiligheidsregio Fryslân

Fryslân is inclusief wateroppervlakte de grootste Veiligheidsregio en provincie van Nederland. Met een bevolkingsdichtheid van circa 194 inwoners per km² is Fryslân één van de dunst bevolkte provincies van Nederland. Fryslân heeft van oorsprong een agrarisch karakter met daarbij een overvloed aan water, plassen en meren. Fryslân heeft naast de uitgestrekte plattelandsgebieden verstedelijkte (oude)kernen met complexe binnensteden, waar juist veel mensen op een relatief klein oppervlakte samen leven. Het werkgebied bestaat voor circa 59% uit land, voor 30% uit water en voor 11% uit binnenwater. Ook is er verspreid over de regio een verscheidenheid aan zware industrie.

Binnen het gebied van de Veiligheidsregio wonen ruim 646.000 mensen en zijn er ruim 369.000 verblijfsobjecten aanwezig. In de bijlage is een tabel opgenomen met alle soorten verblijfsobjecten per gemeente. Alle objecten zijn ook in de GIS omgeving te raadplegen en kunnen ook op buurt en op

objectniveau (soort gebruiksobject) benaderd worden.

Zaken die specifiek worden uitgelicht in dit document zijn:

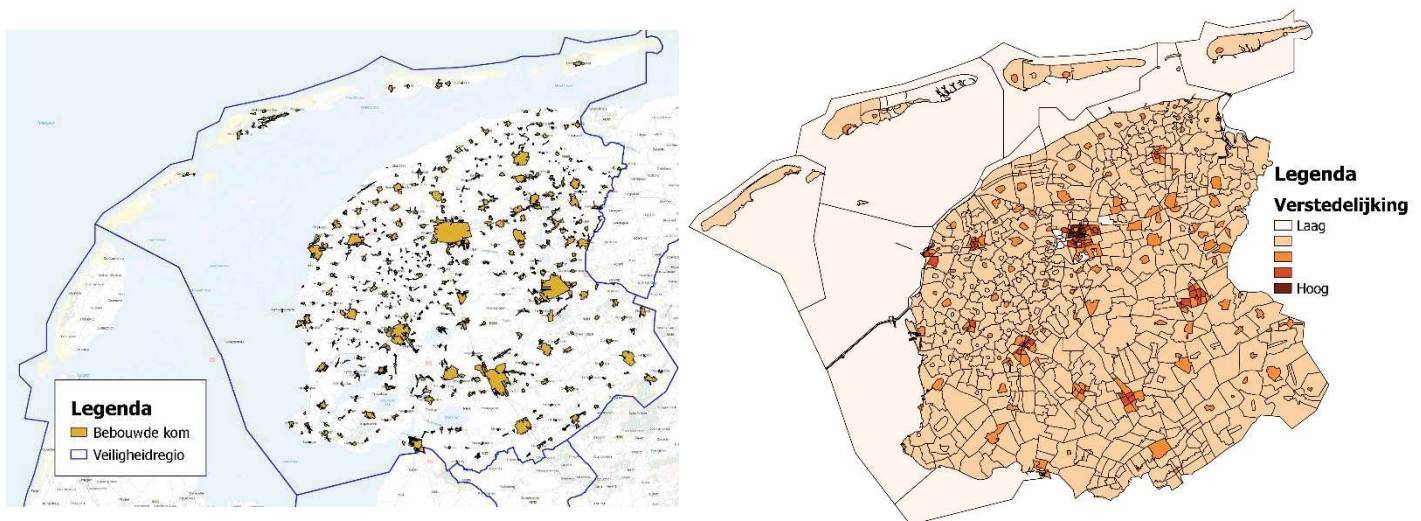
- zorg/langer thuis wonen
- hotspots
- infra
- gevaarlijke stoffen
- brand

De keuze voor de thema's en soorten van objecten is terug te leiden tot de beleidsmatige keuzes die de brandweer kan maken op deze thema's. Dit vloeit voort uit de mate waarin het eigen beleid mogelijk van invloed kan zijn op de risico's. Zo zijn de risico's op een waterongeval niet nader geanalyseerd omdat de mogelijkheden van de brandweer/ veiligheidsregio aan de voorkant beperkt zijn op dit thema. Terwijl de brandweer wel invloed kan uitoefenen aan de kans op het ontstaan van brand of kan adviseren over het gebruik en opslaan van gevaarlijke stoffen.

Bevolking en verstedelijking

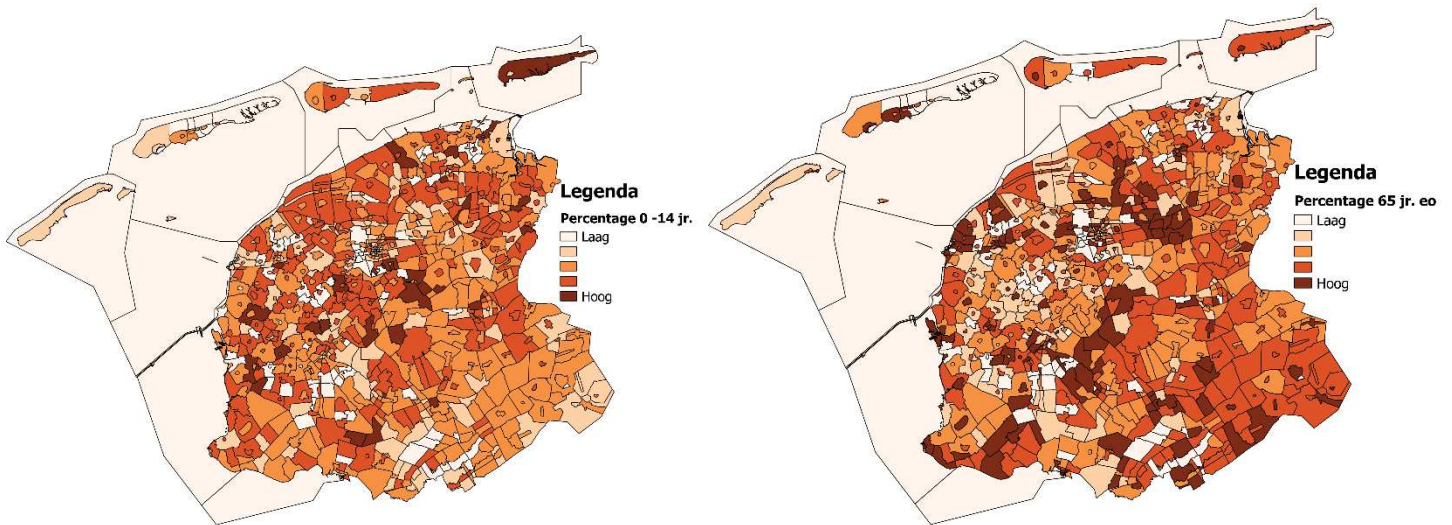
De verstedelijking in Fryslân is beperkt tot een aantal grote en middelgrote kernen. De regio kenmerkt zich door een lage bevolkings-/ en bebouwingsdichtheid. Op onderstaande afbeeldingen is weergegeven waar de verstedelijking zich concentreert in de provincie.

Figuur 2: Bebouwde kom en verstedelijking in Fryslân

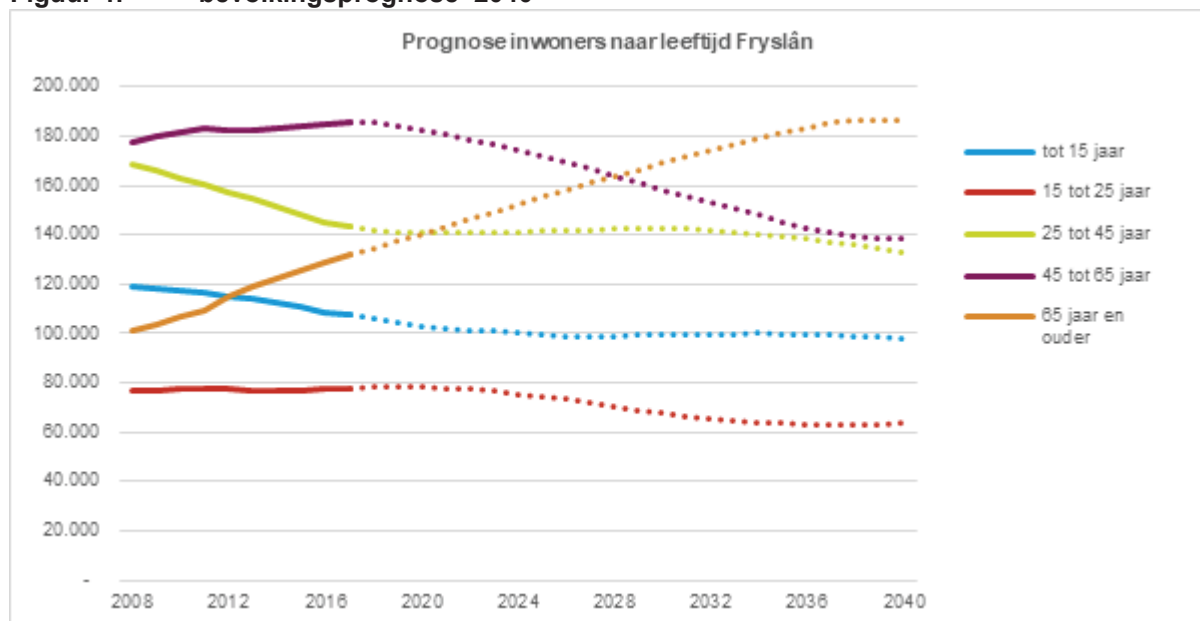
De landelijke tendens van vergrijzing is ook in Fryslân actueel. Op onderstaande afbeeldingen is de verdeling van kinderen van 0 tot 14 (links) weergegeven tegen de aanwezigheid van mensen van 65 jaar en ouder (rechts).

Figuur 3: Bevolkingsopbouw in Fryslân

In figuur 4 is de bevolkingsprognose tot het jaar 2040 weergegeven. Hier valt te zien dat er voor elke leeftijdscategorie een daling in het aantal inwoners is, behalve voor de groep 65 jaar en ouder. De verwachting is dat wanneer er meer 65+'ers zijn er ook meer zorgobjecten zullen komen. Op basis van het huidige regeringsbeleid is er daarnaast een tendens dat oudere mensen – ondanks toenemende fysieke en mentale beperkingen - langer op zichzelf blijven wonen. Dit vormt een kwetsbare groep mensen. Bij het dalen van de overige leeftijdscategorieën zou het kunnen betekenen dat er zich minder mensen zich aanmelden bij de vrijwillige brandweer in Friesland, dit kan in relatie tot de stijging van het aantal incidenten een probleem opleveren.

Figuur 4: bevolkingsprognose 2040

Bron: Provincie Fryslân, 2019

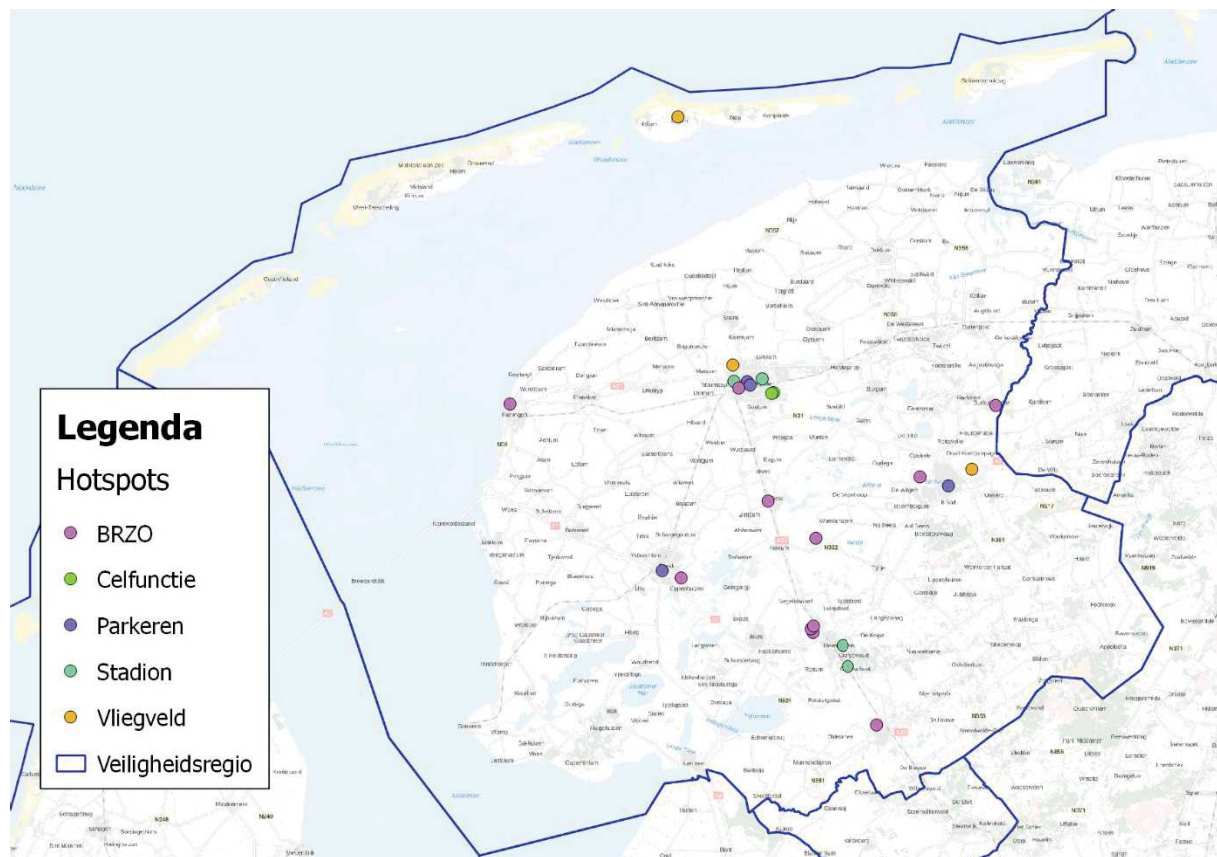
Hotspots in Fryslân

Binnen de regio Fryslân zijn er objecten en locaties die extra aandacht vragen in het kader van risico's en (veilig en adequaat) brandweeroptreden. Deze speciale locaties en objecten zijn hotspots waarbij vooral gekeken wordt naar het incident brand.

De hotspots vragen veelal om maatwerk in het kader van risico's en incidentbestrijding, voor bijvoorbeeld de complexiteit van het gebouw, de gebruikers of bijvoorbeeld aanwezige stoffen.

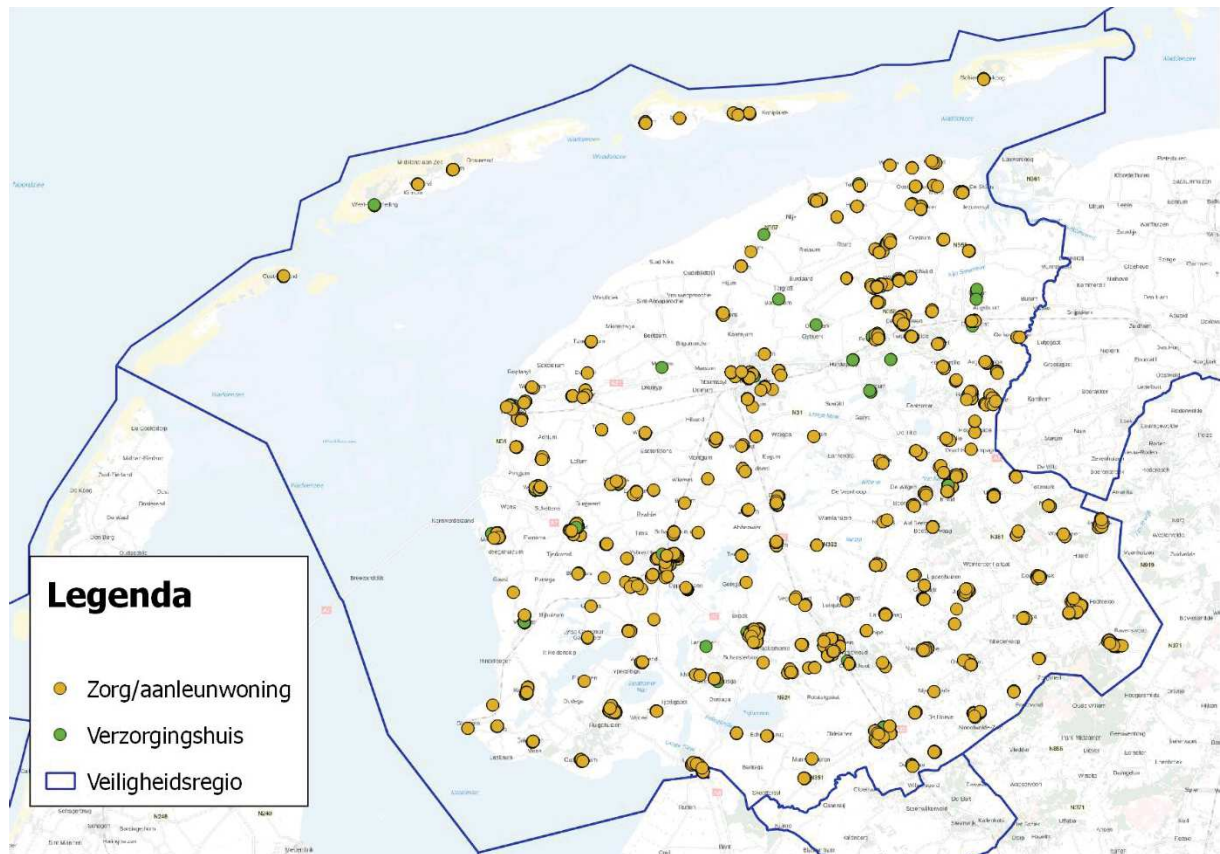
Hotspots in Fryslân zijn bijvoorbeeld grote chemische bedrijven, vliegvelden en grote (ondergrondse) parkeergarages waarboven wordt gewoond.

Figuur 5: Hotspots in Fryslân

Op bovenstaande afbeelding is te zien dat de hotspots zich vooral concentreren rondom de grote stedelijke centra. Een beeld van de verspreiding van zorginstellingen is opgenomen op onderstaande afbeelding.

Figuur 6: Zorgobjecten/wonen met zorg in Fryslân

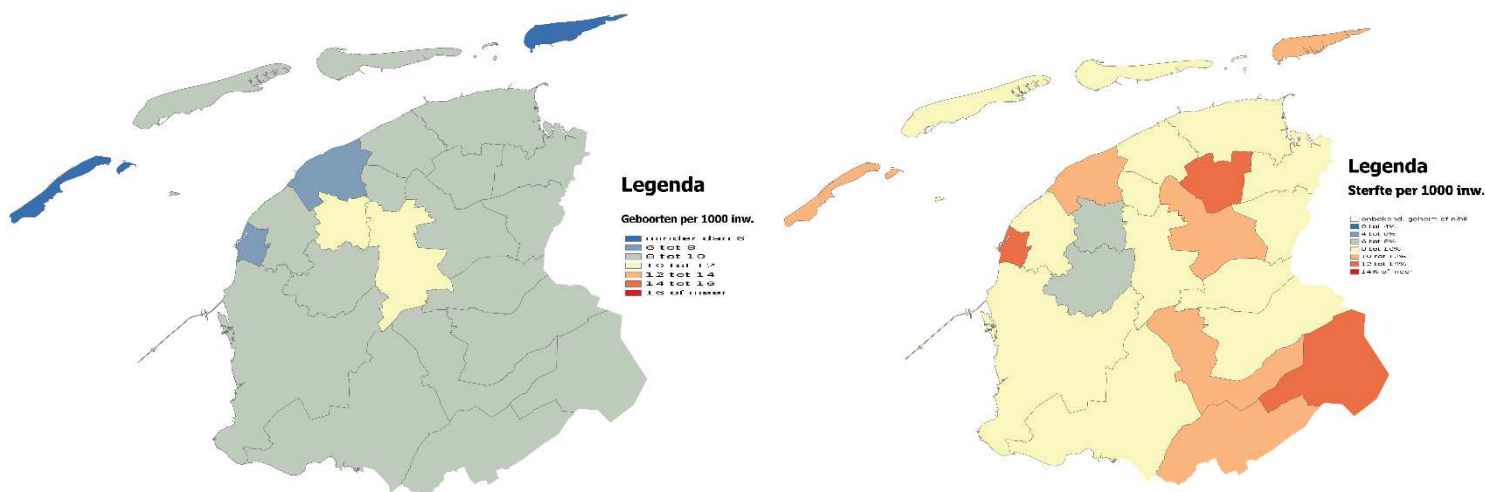
Uit de beschikbare data blijkt dat woon-zorg functies verspreid liggen over de hele regio en vaak ook buiten de (grote) stedelijke gebieden zijn gelegen. Het gaat hierbij om aanleunwoningen maar ook om gebouwen met inpandige woonruimte voor verminderd zelfredzame personen.

2.2 Relevante toekomstige ontwikkelingen

Vergrijzing

De vergrijzing zal de komende jaren toenemen en is al waar te nemen in het onderscheid tussen geboorte- (links) en sterftecijfer (rechts) zoals op onderstaande afbeeldingen is weergegeven. Doordat in de verschillende gemeenten in Fryslân het geboortecijfer lager ligt dan het sterftecijfer vergrijst én krimpt de bevolking gaandeweg. Dit zal betekenen dat in de toekomst steeds meer delen van de provincie zullen gelden als krimp- of anticipeergebieden.

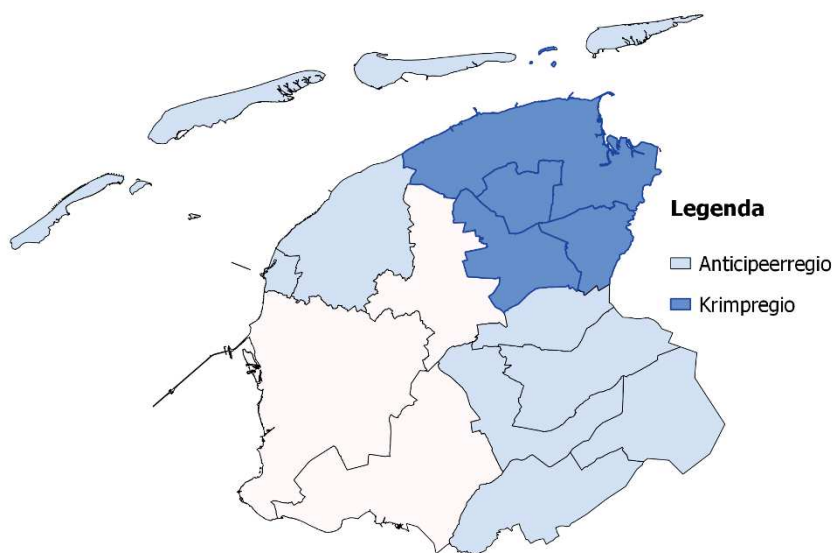
Figuur 7: Geboorte en Sterfte in Fryslân

Bevolgingskrimp/ krimpgebieden

Mede door vergrijzing en de teruglopende bevolkingsgroei ontstaan in Nederland steeds meer krimpgebieden. Deze worden door de rijksoverheid ingedeeld in Krimpregio's waar de bevolking al daadwerkelijk krimpt, en Anticipieerregio's, waar 'nog' geen sprake is van krimp maar waar deze wel wordt verwacht. De verdeling tussen krimp- en anticipieerregio's is in onderstaande afbeelding weergegeven.

Figuur 8: Krimpregio's en Anticipieerregio's in Fryslân

Bron: Rijksoverheid, 2019

De krimp van de gebieden in Fryslân maakt dat veel voorzieningen onder druk staan. Het gaat hierbij echter niet alleen om zaken als detailhandel, zorg- of recreatievoorzieningen. Het betekent ook dat het voor de brandweer steeds moeilijker zal worden om voldoende vrijwilligers te werven in dergelijke gebieden. Door het krimpende aantal mensen die wonen én werken in en rond de dorpen die nu

kunnen terugvallen op een kazerne én de vergrijzing in en rond deze dorpen zal ook de brandweezorg in de toekomst verder onder druk komen te staan.

Veranderende zorg

Een veranderende kijk op zorg en bijbehorende kosten leidt ertoe dat het uitgangspunt is dat mensen die langdurige zorg behoeven dit zo lang mogelijk in eigen huis kunnen ontvangen, in plaats van dat zij worden gehuisvest in de intramurale zorg. De zorg vindt plaats in de vorm van mantelzorg door familieleden of doormiddel van thuiszorg.

Voorbeelden hiervan zijn onder andere de buurtzorgteams van gemeenten die thuiszorg verlenen voor mensen die niet meer geheel zelfstandig kunnen leven. Dergelijke zorg vindt plaats in samenwerking met hulp van familie en naasten van de zorgbehoevenden.

Op deze manier kunnen mensen thuis blijven wonen tot het moment dat zij 24 uurszorg nodig hebben waardoor een verblijf in een zorginstelling noodzakelijk is.

Deze ontwikkeling leidt ertoe dat kwetsbare ouden maar ook personen met een beperking vaker en lager thuis, in reguliere woningen, leven. Hierop is geen of slecht zicht wanneer het gaat om acute hulpverlening zoals in geval van brand.

Nieuwe infrastructuur

Sinds de totstandkoming van het vorige incident risicoprofiel (2015/2016) zijn een aantal grote infrastructurale projecten gestart of opgeleverd. Voorbeelden hiervan zijn;

- Verandering rotonde rijksweg bij Joure
- Verbreding N381
- Centrale As
- Haak om Leeuwarden en verandering knooppunt Werpsterhoek
- Aanpassingen Drachtsterweg Leeuwarden
- Verandering N31 Harlingen

Deze projecten hebben een positieve invloed op de doorstroming en veelal ook de veiligheid van het verkeer op deze trajecten. Er is echter gedegen onderzoek nodig in hoeverre deze projecten bijdragen aan minder/ minder zware uitrukken voor de brandweer.

Voormalig agrarische bebouwing

Schaalvergroting in de landbouw in combinatie met landbouwbedrijven die hun deuren sluiten leiden al enkele jaren tot een diversificatie van gebruik van agrarische bebouwing in Nederland. Binnenspeeltuinen, dagbestedingen en zorgboerderijen zijn hiervan enkele voorbeelden.

Voor het (her)gebruik van deze bebouwing en de leefbaarheid van het buitengebied zijn dit positieve ontwikkelingen. Voor de hulpverlening betekent dit echter dat de komende jaren steeds meer personen (vaak in groepsverband) in het buitengebied verblijven die mogelijk extra aandacht vragen in het geval zij worden geconfronteerd met een incident. Het buitengebied is uitgestrekt en kenmerkt zich door de afwezigheid van brede doorgaande wegen. Dit maakt dat de opkomsttijd van hulpverleningsdiensten in het buitengebied vaak hoog is. Dit is een aandachtspunt als het gaat om de recreatie- en zorgfuncties die zich vestigen in voormalige agrarische bebouwing aangezien zij zich de eerste minuten na een melding zelf zullen moeten redden.

Energietransitie

In de komende jaren zal er een toename zijn in het gebruik van alternatieve brandstoffen, andere warmtetoepassingen in woningen en opslag van energie. Dit is naar aanleiding van doelstellingen die het kabinet heeft gesteld ten aanzien van CO²-reductie. Hierbij valt te denken aan brandstoffen als CNG en LNG die gebruikt zal worden in voertuigen. Ook verschijnen er steeds meer voertuigen aangedreven op elektriciteit en waterstof. Het plan om af te stappen van aardgas voor woningen levert andere vormen op voor het gebruik van energie in huis. Hierbij valt te denken aan zonnepanelen, warmtepompen,

waterstoftoepassingen, opslag in Li-ion batterijen et cetera. Voor Brandweer Fryslân betekent dit dat er in de advisering rekening mee moet worden gehouden ten aanzien van de veiligheid van de burger, maar ook met de veiligheid van het repressief personeel. Een probleem kan hierbij zijn dat de huidige wet- en regelgeving achterloopt ten aanzien van de energietransitie. Daarnaast kan het bestrijden van branden complexer worden door alle verschillende toepassingen van energievoorzieningen.

Klimaatverandering

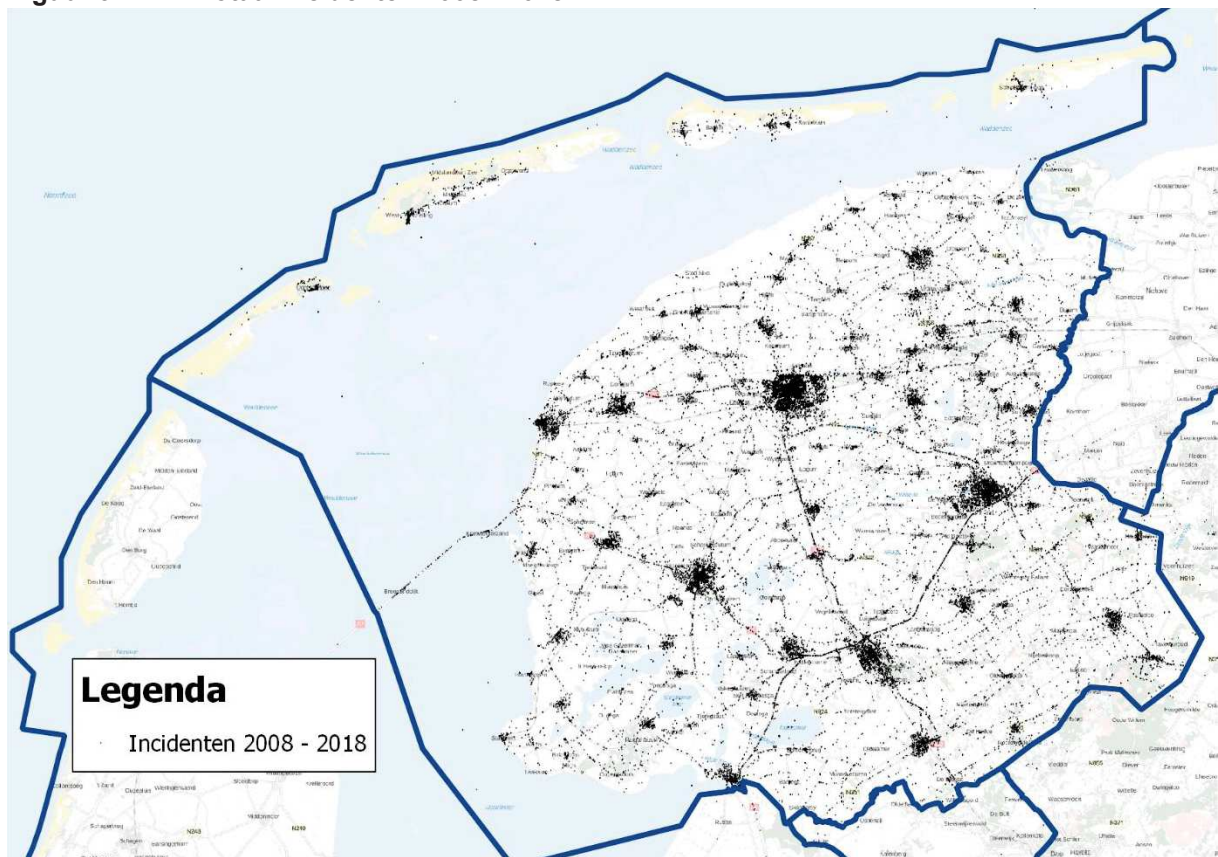
De verwachting van het KNMI is dat de klimaatverandering mogelijk gaat zorgen voor meer natuurbranden. De afgelopen warme en droge zomers hebben ook in Friesland gezorgd voor een aantal natuurbranden. De verwachting is dat er door deze klimaatverandering ook vaker en intensiever onweersbuien zullen zijn, mogelijk heeft dit consequenties voor het aantal branden.

3. Beoordeling risico's

3.1 Algemeen

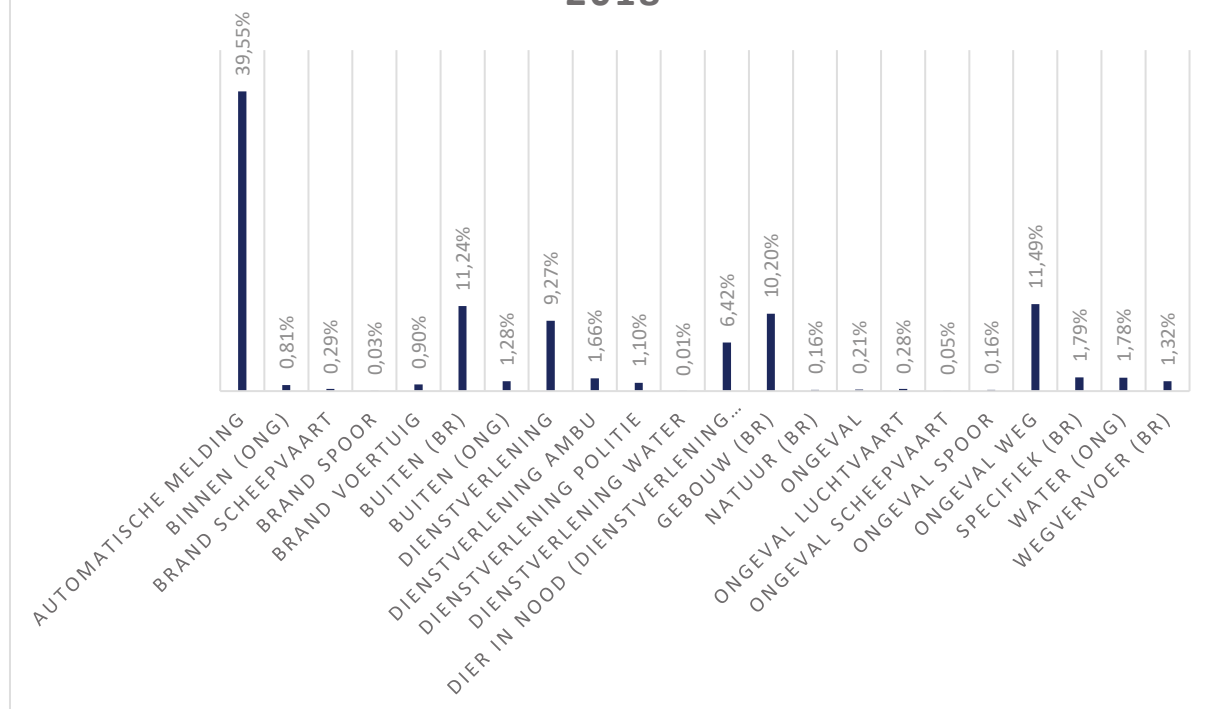
In de onderstaande afbeelding zijn alle incidenten van 2008 - 2018 op de map van Friesland geplott met een stip. In de afgelopen periode zijn er 61.979 incidenten geweest. Hiervan zijn 24.512 automatische meldingen.

Figuur 9: Totaal incidenten 2008 - 2018

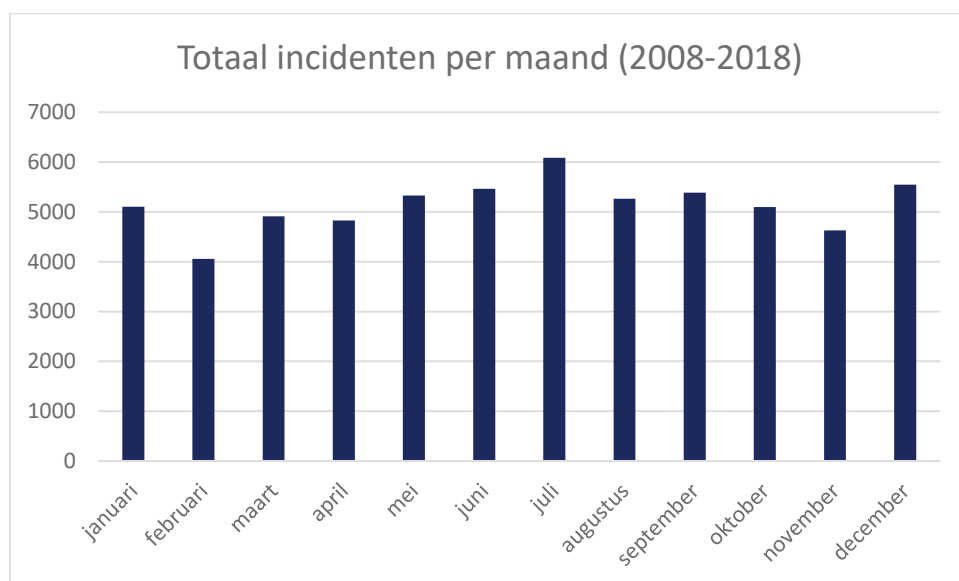
In de onderstaande grafiek is te zien in hoeverre elke incidentcategorie bijdraagt in het totaal van alle incidenten. Geconcludeerd kan worden dat de automatische meldingen de boventoon voeren in alle meldingen. Daarnaast springen de Buitenbranden, Gebouwbranden en de Verkeersongevallen eruit.

PERCENTAGE VAN TOTAAL INCIDENTEN 2008-2018

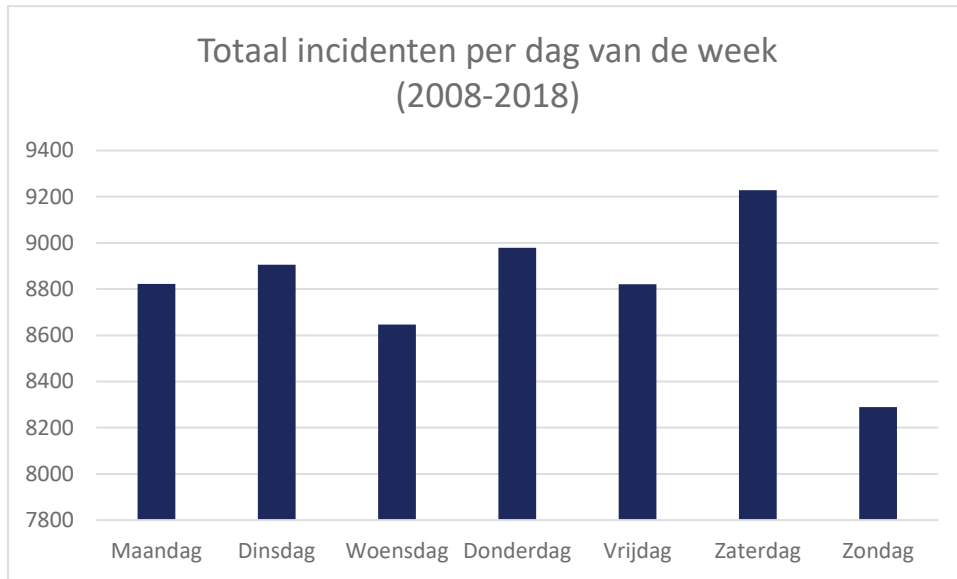

Zoals is te zien, maken de automatische meldingen (historisch) voor een groot percentage onderdeel uit van de meldingen die bij de meldkamer/brandweer binnen komen. Andere in het oog springende incidenttypen zijn buitenbranden, dienstverlening en ongevallen op de weg.

De volgende grafiek geeft de verdeling van het totaal incidenten over de maanden van het jaar weer. Hierin valt geen specifieke verdeling van (meer of minder) incidenten op. Wel valt te zien dat de maand juli, en in iets mindere mate december, er uit springen.

De verdeling van het totaal aan incidenten over de dagen van de week geeft het grootste verschil tussen de zaterdag en de zondag weer. De overige dagen van de week verschillen in verhouding niet veel van elkaar, aangezien het een overzicht is van 11 jaren.

3.2 (Gebouw)brandrisico

Voor het (gebouw)brandrisico wordt de volgende formule gehanteerd:

Risico	
=	
Kans	x
=	Effect
=	=
Incidentfrequentie	(Oppervlaktescore x Bouwjaarscore x
=	Impactscore)
=	x
(aantal branden / aantal objecten)/11	Uitbreidingspotentieel

Kans

In de onderstaande tabel is weergegeven wat de kans (incidentfrequentie) op een gebouwbrand per gebouwsoort per jaar is. Deze is gebruikt om het risico per object mee te berekenen. Tevens zijn de aantallen van de gebouwbranden en het percentage per gebouwtype weergegeven.

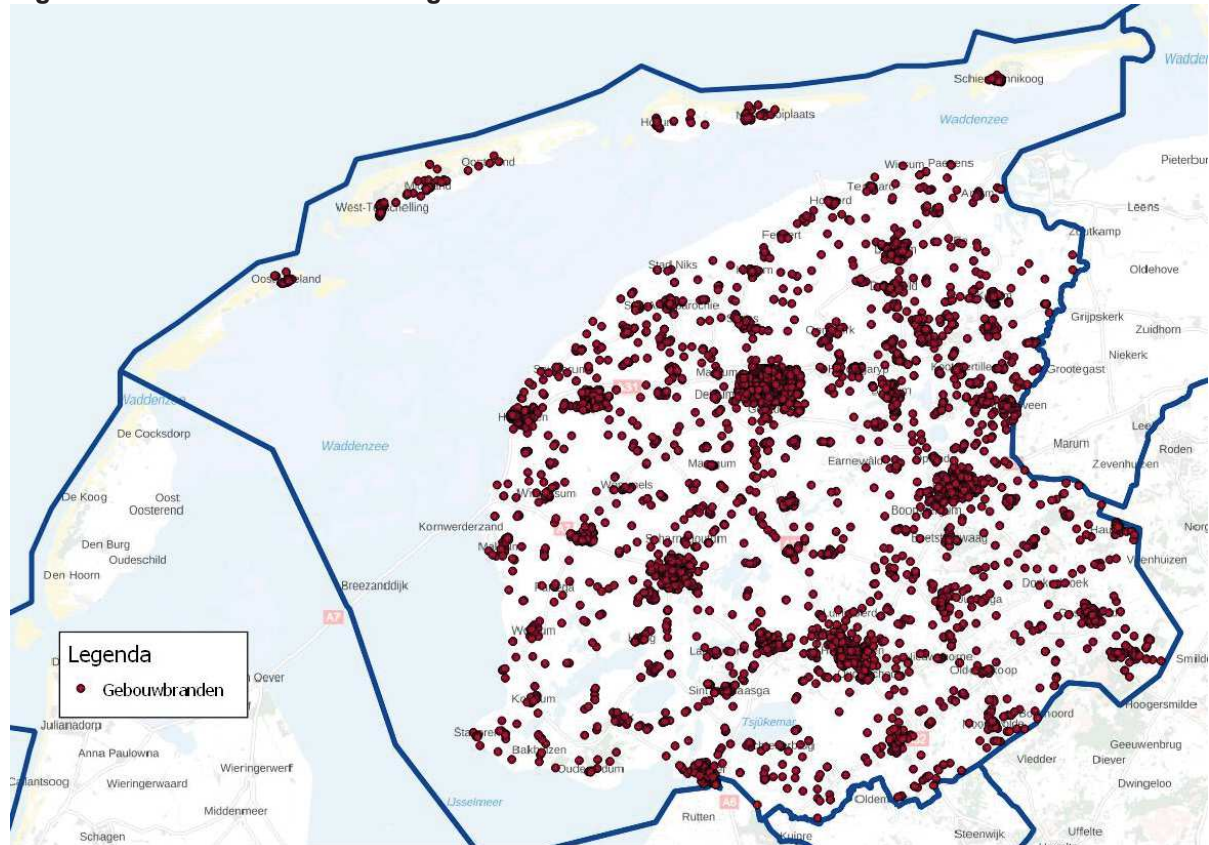
Kans op gebouwbrand

Gebouwtype	Gebouwbranden	Objectaantallen	Percentage branden	Branden naar soort (incidentfrequentie)
01 Woning/Woongebouw	3261	306355	73,7%	0,000967683
02 Bijeenkomst	138	4427	3,1%	0,00283385
03 Cel	3	5	0,1%	0,054545455
04 Gezondheidszorg	67	2831	1,5%	0,002151504
05 Industrie/Agrarisch	526	19810	11,9%	0,002413841
06 Kantoor	55	4902	1,2%	0,001019992
07 Logies	76	12529	1,7%	0,000551448
08 Onderwijs	34	817	0,8%	0,003783242
09 Sport	22	797	0,5%	0,00250941
10 Winkel	130	6820	2,9%	0,001732871
11 Overige	115	17496	2,6%	0,000597539
Eindtotaal	4427	376789	100,0%	

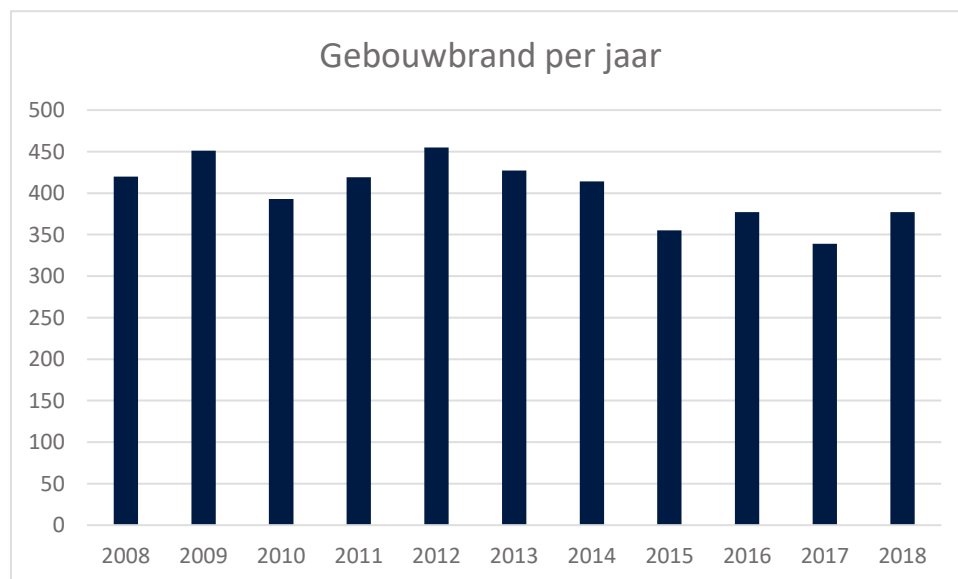
Als definitie van een gebouwbrand wordt gehanteerd “alle branden die zich in of aan/op een gebouw hebben voorgedaan”. Daarbij kan worden gedacht aan woningbranden, industriebranden of bijvoorbeeld brand aan of op een dak van een gebouw.

Gebouwbrand

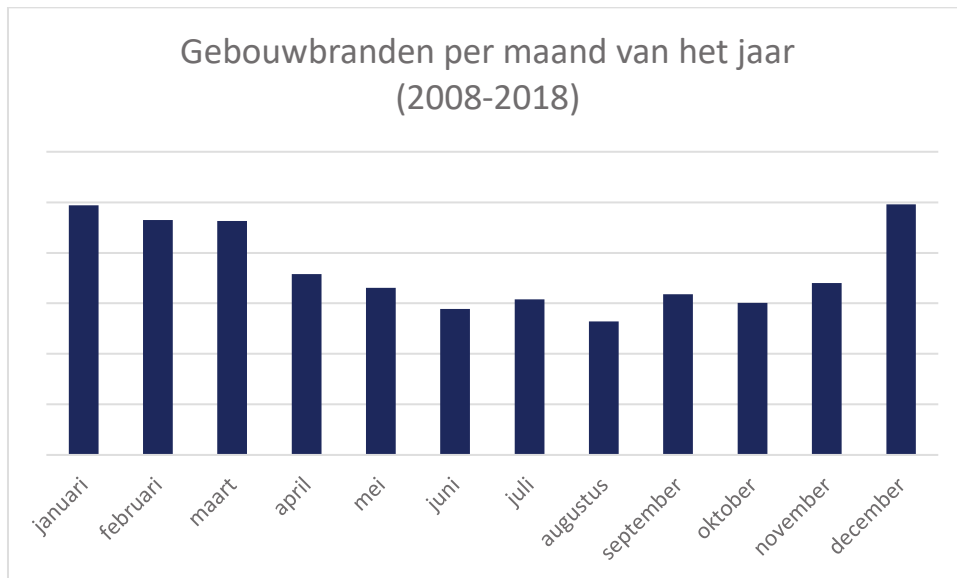
Figuur 10: Totaal incidenten gebouwbrand 2008-2018

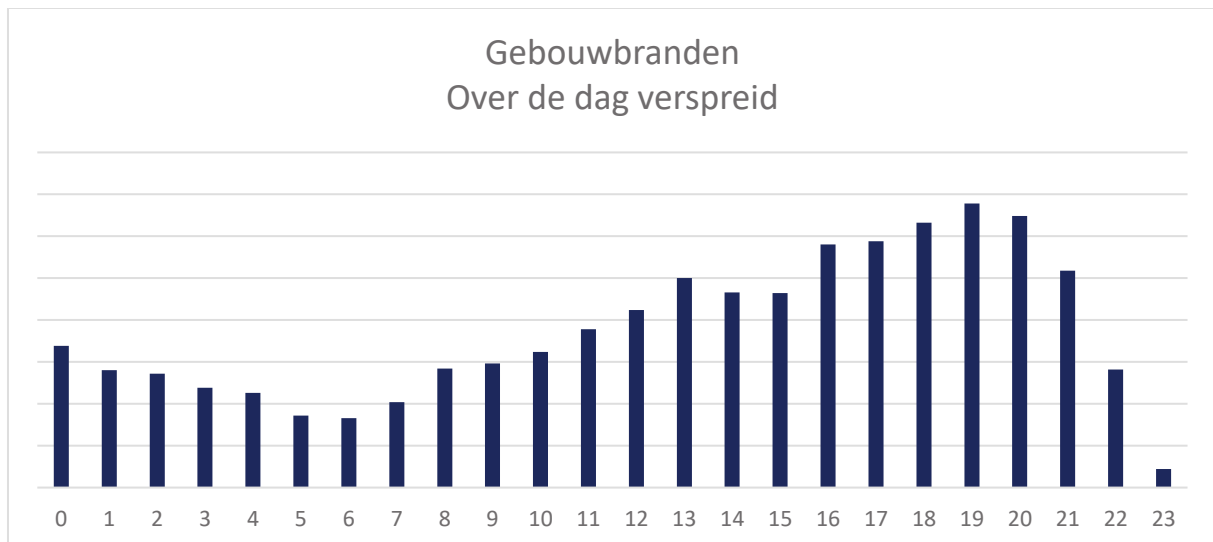
Het aantal gebouwbranden per jaar ziet weinig verschillen gezien over de hele periode.

Onderstaande grafiek geeft de verdeling weer van het aantal gebouwbranden per maand van het jaar. Hierin valt op de wintermaanden een hoger aantal gebouwbranden kent ten opzichte van de zomermaanden. Het aantal schoorsteenbranden speelt mee in dit resultaat, aangezien deze in de wintermaanden veel wordt gebruikt.

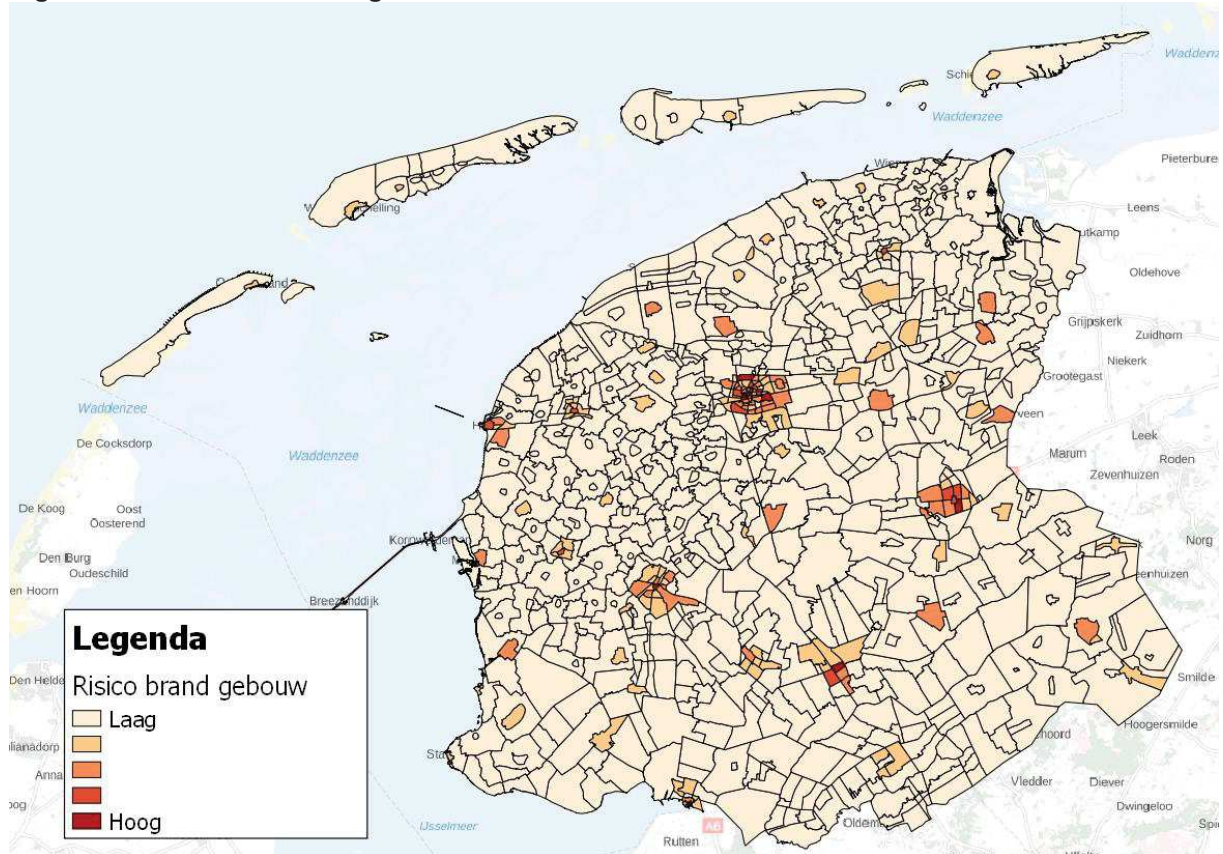
Wanneer wordt gekeken naar wanneer op de dag de kans op een brand in een gebouw het grootst is, wordt duidelijk dat dit vooral in de avond is, tussen 17:00 en 21:00 uur. Dit is weergegeven in onderstaande grafiek. Verreweg de minste branden vinden plaats in de vroege ochtend, tussen 04:00 en 07:00 uur.

Risico gebouwbrand naar buurt

De uitwerking van de formule om te komen tot een brandrisico leidt tot onderstaand risico waarbij alle objectscores naar buurten zijn vertaald. Hierbij valt op dat de oude binnensteden hoog scoren maar ook een aantal andere wijken zoals Bilgaard in Leeuwarden.

Figuur 11: Risico brand gebouw

De risicobeoordeling op buurtniveau maakt zichtbaar dat in een aantal kernen een hoger risico aanwezig is dan in andere buurten in de regio. Hierbij vallen (delen van) de dichte binnensteden van grote plaatsen als Leeuwarden, Dokkum en Sneek het meest op.

Nast de oude binnensteden zijn er nog meer buurten die opvallen door hun hogere risico. Bijvoorbeeld Bilgaard en delen van Drachten (rond het ziekenhuis bijvoorbeeld) scoren hoger dan andere buurten.

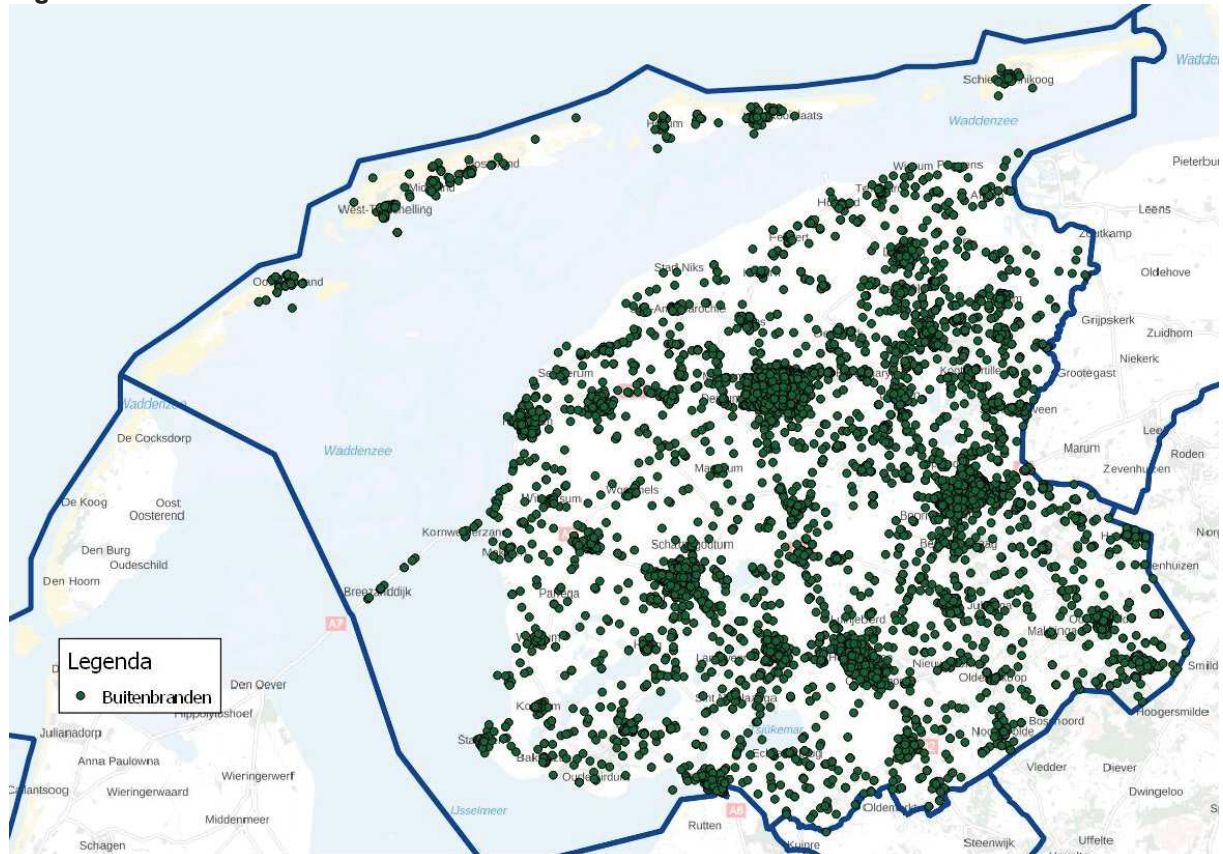
De meer landelijke gebieden en buurten scoren beduidend lager dan deze eerder genoemde buurten en binnensteden. Nieuw in de lagere categorieën is daarnaast Wolvega. Dit heeft te maken met het feit dat Wolvega van origine als één buurt is ingedeeld in de CBS buurtverdeling. Omdat dit echter een vertekend beeld geeft ten opzichte van buurten die meer organisch (door tijd) gevormd zijn, is besloten om Wolvega op te delen in een aantal kleinere buurten op basis van het soort objecten in de buurten (scheiding tussen bedrijventerreinen en woongebieden) en leeftijd, waarbij oudere buurten van Wolvega een eigen vak hebben gekregen.

Buitenbranden

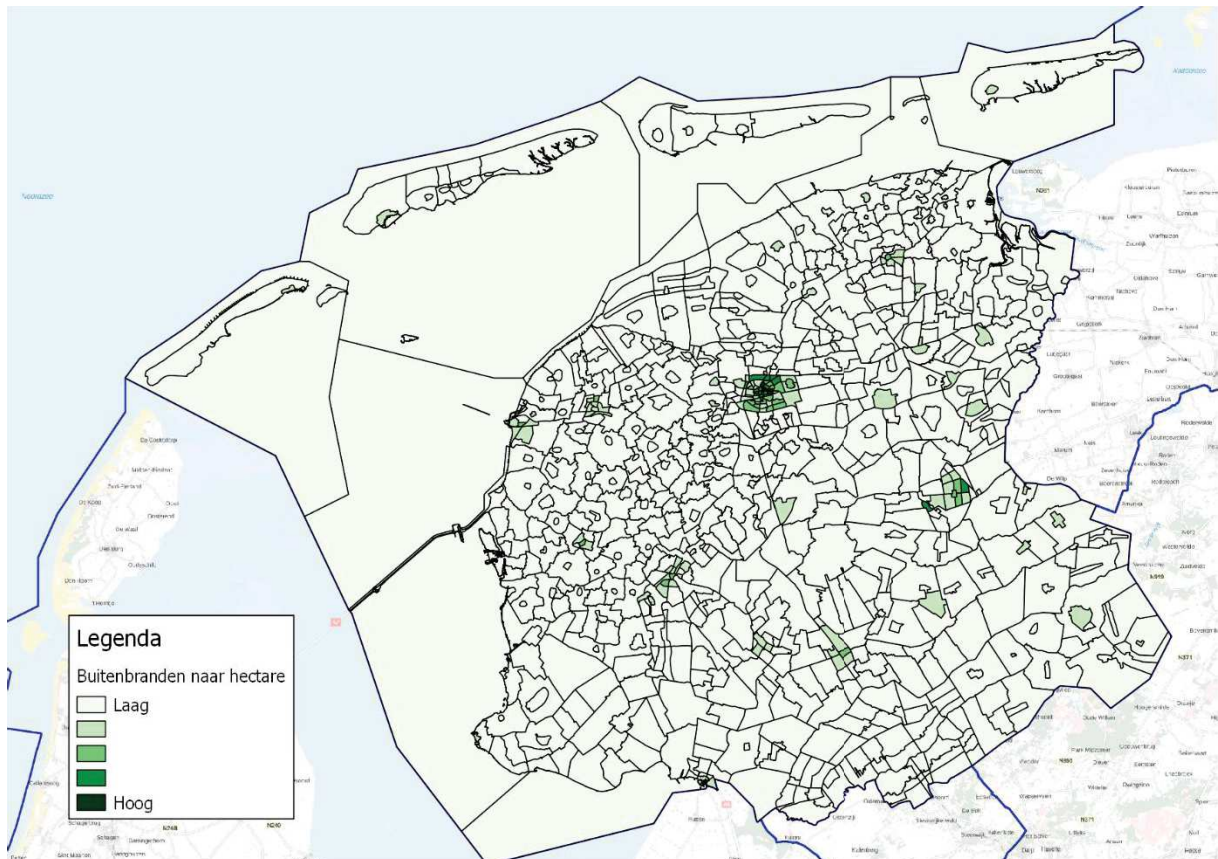
In de onderstaande afbeelding is het totaal aantal buitenbranden weergegeven op een kaart. De incidentcategorie buitenbrand is inclusief natuurbranden. Natuurbranden zijn daarom niet opgesplitst, aangezien de incidentregistratie niet voldoende is om hier een goed onderscheid in te maken.

Buitenbrand

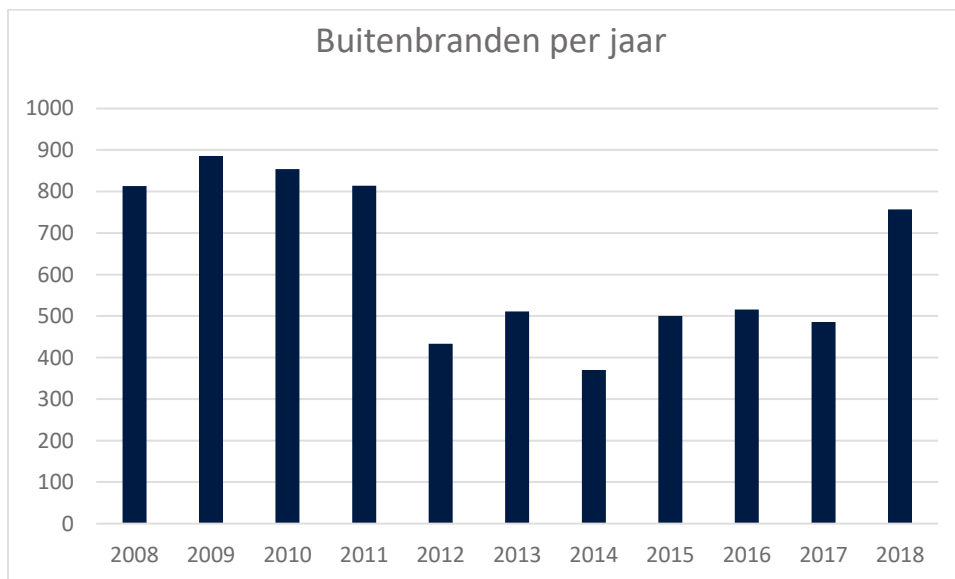
Figuur 12: Totaal incidenten buitenbrand 2008-2018

Figuur 13: Totaal incidenten buitenbrand 2008-2018 naar buurtvakken

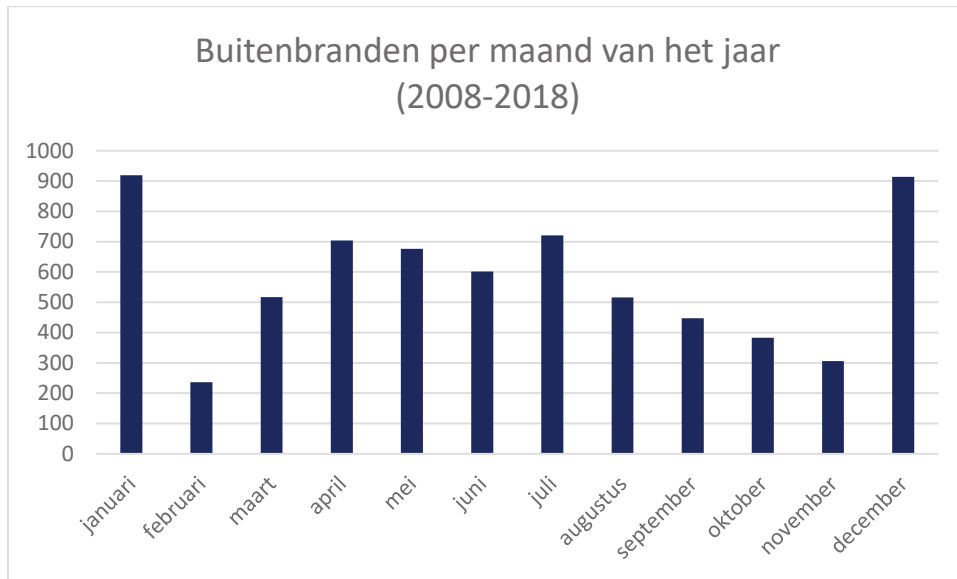

In de onderstaande grafiek is te zien dat er een groot verschil zit tussen de jaartallen voor en na 2012. Hiervoor is geen verklaarbare reden, anders dan dat de incidentregistratie na 2012 anders is bijgehouden. Ook de stijging in 2018 is niet direct te verklaren, wel is het jaar 2018 een droog jaar geweest qua klimaat.

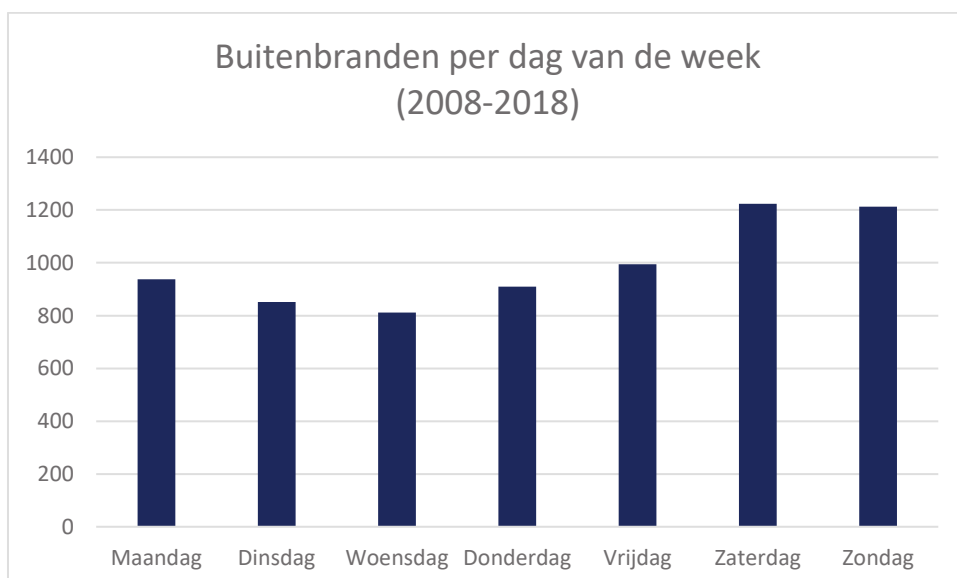
Wanneer de buitenbranden worden verdeeld over de maanden van het jaar is er te zien dat er in de maanden januari en december relatief veel buitenbranden zijn. Op oudejaarsdag en nieuwjaarsdag zijn

veel buitenbranden te zien. Ook in de zomermaanden van april t/m juni is er een verhoging in het incidentaantallen te zien. Dit heeft waarschijnlijk te maken met de klimaatkenmerken van het zomerseizoen.

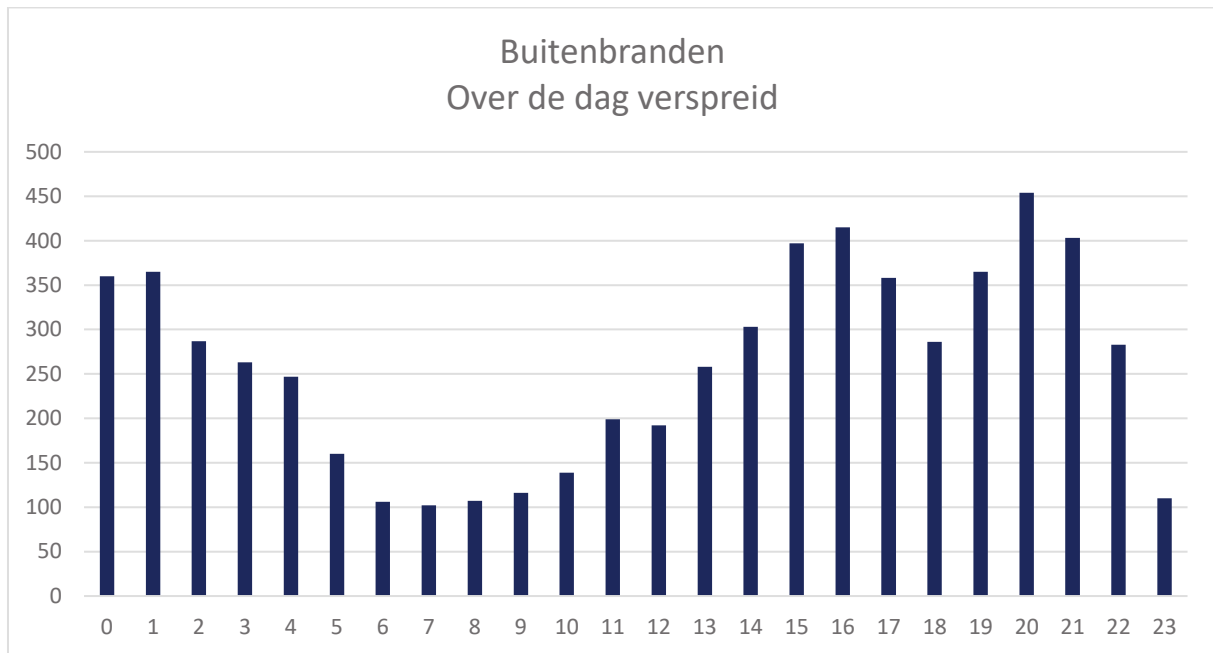

De pieken in de januari en december maanden is te verklaren aan de hand van de jaarwisseling. Als wordt gekeken naar het aantal buitenbranden in de laatste jaren, komt het totaal aantal buitenbranden op 3.340. Een splitsing naar maand levert een totaal op van 618 voor de maanden januari en december. En wanneer deze branden naar datum worden gerangschikt levert dit onderstaande grafiek op, waarbij de jaarwisseling duidelijk herkenbaar wordt. Uit de analyse op de data blijkt ook dat er veelvuldig op de dagen 31 december en 1 januari buitenbranden zijn.

Bij de verdeling van de buitenbranden over de dagen van de week is er een verschil te merken tussen het weekend en de doordeweekse dagen. De verwachting is dat er in het weekend meer mensen vrij zijn, waardoor mensen buitenactiviteiten ontplooiën zoals bijvoorbeeld barbecueën. De verwachting is ook dat er in het weekend meer baldadigheid zal zijn in de vorm van brandstichting. Deze verwachting is niet geverifieerd bij de politie.

Wanneer wordt gekeken naar wanneer op de dag de kans op buitenbrand het grootst is, wordt duidelijk dat dit vooral aan het eind van de middag is tussen 15:00 en 17:00 en dat daarnaast een deel van de avond en nacht eruit springen. Dit gaat vooral om de periode rond 20:00 uur 's avonds en in mindere mate de uren 24:00 tot 02:00 in de nacht. Dit is weergegeven in onderstaande grafiek. Verreweg de minste branden vinden plaats in de vroege ochtend, tussen 05:00 en 11:00 uur.

3.3 Verkeersongeval risico

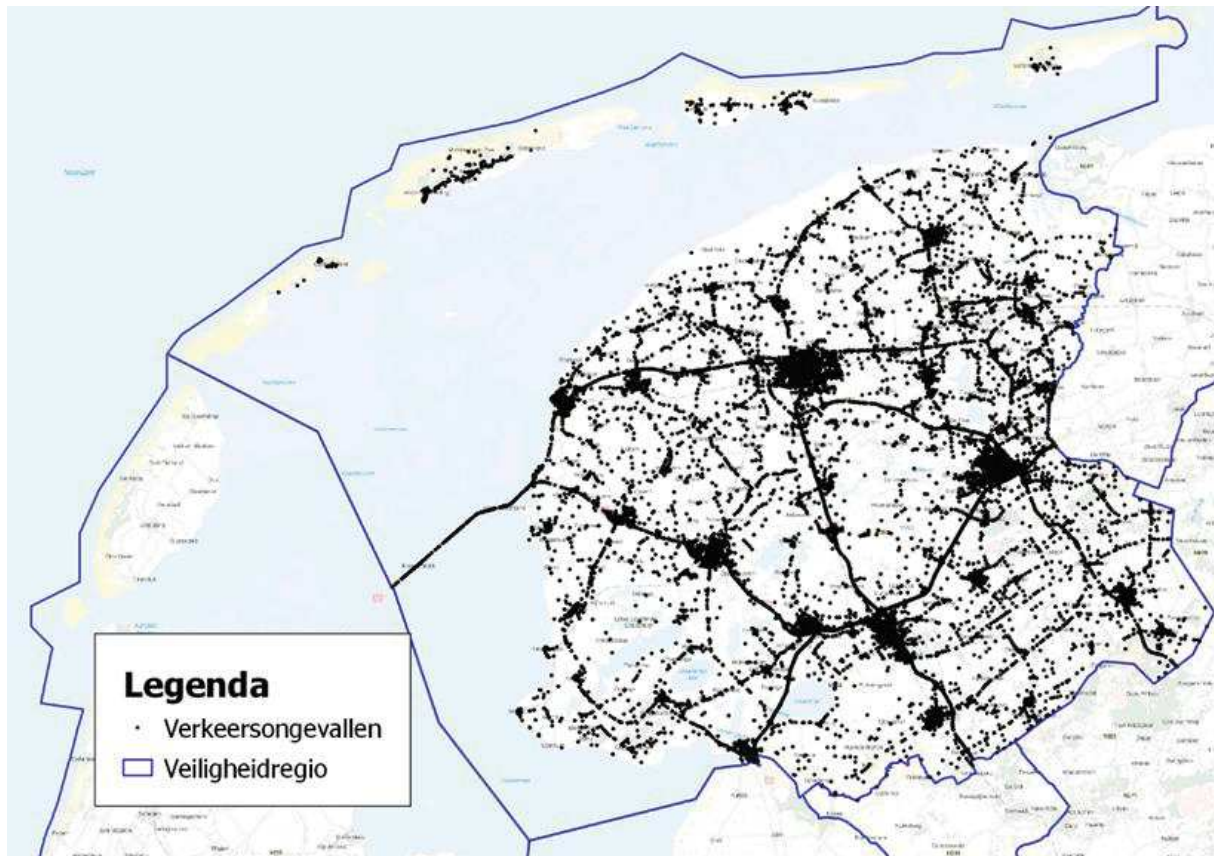
Voor het berekenen van het verkeersongeval risico wordt de volgende formule gehanteerd:

Risiko		
=		
Kans	x	Effect
=		=
Incidentfrequentie per kilometer		(Snelheidsscore x vangrailscore x obstakelscore x ongeval score)

Kans

Voor de kans op een verkeersongeval op de A en N wegen in Friesland is gebruik gemaakt van de landelijke dataset van Rijkswaterstaat met alle ongevallen tussen 2009 en 2017 in Friesland. De onderstaande figuur geeft een weergave hiervan.

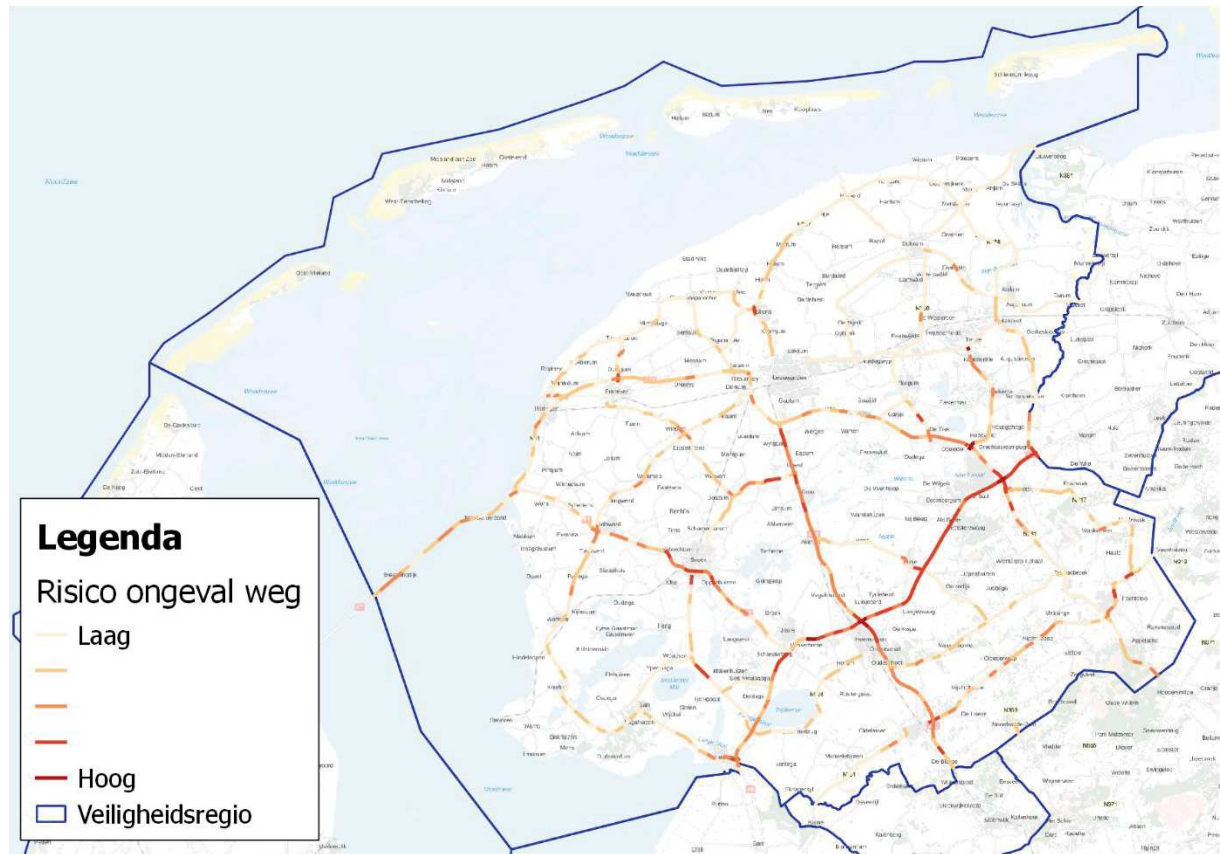
Figuur 14: Totaal verkeersongevallen 2009-2017 database RWS

Effect/risico

Het verkeersongeval risico is uitgerekend met de kans op een verkeersongeval keer de factoren die voor het effect zijn uitgerekend. Hieruit is een score per kilometer weg ontstaan. De scores zijn evenredig verdeeld over alle wegvakken in Friesland, waardoor onderstaand risicobeeld is ontstaan.

Figuur 15: Verkeersongeval risico

Duiding

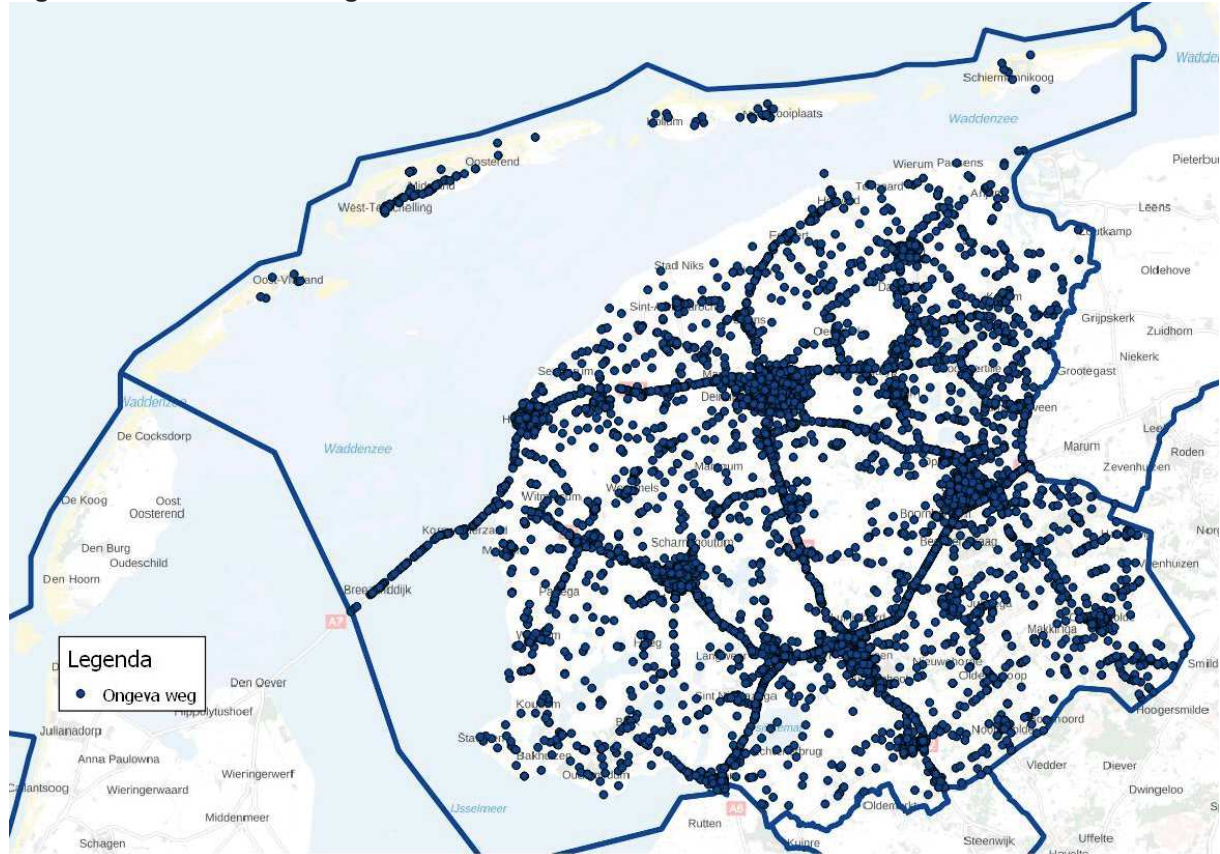
Het risicobeeld geeft weer dat de wegvakken met het hoogste risico met name op de A7 tussen Heerenveen en Drachten zijn gelegen. Het overige deel van de A7 bevat ook een aantal wegvakken met een redelijk hoog risico. Tevens springen de A32 en de N31 qua risicovakken eruit qua risico.

Een aantal grote infra projecten van de laatste jaren kan de komende jaren leiden tot een verbetering van de verkeersveiligheid. Omdat data zich echter over langere tijd uitstrekt zal de ingebruikname van bijvoorbeeld de Haak om Leeuwarden of het nieuwe Knooppunt Joure nog niet zichtbaar zijn op de kaart.

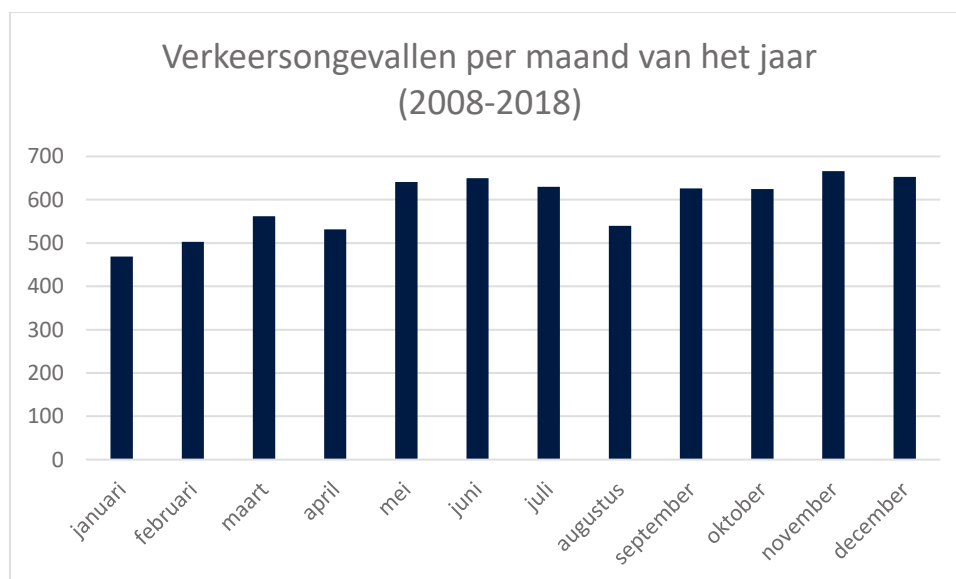
Totaal incidenten

In onderstaande figuur wordt het totaal aan incidenten weergegeven waarbij de brandweer is opgeroepen.

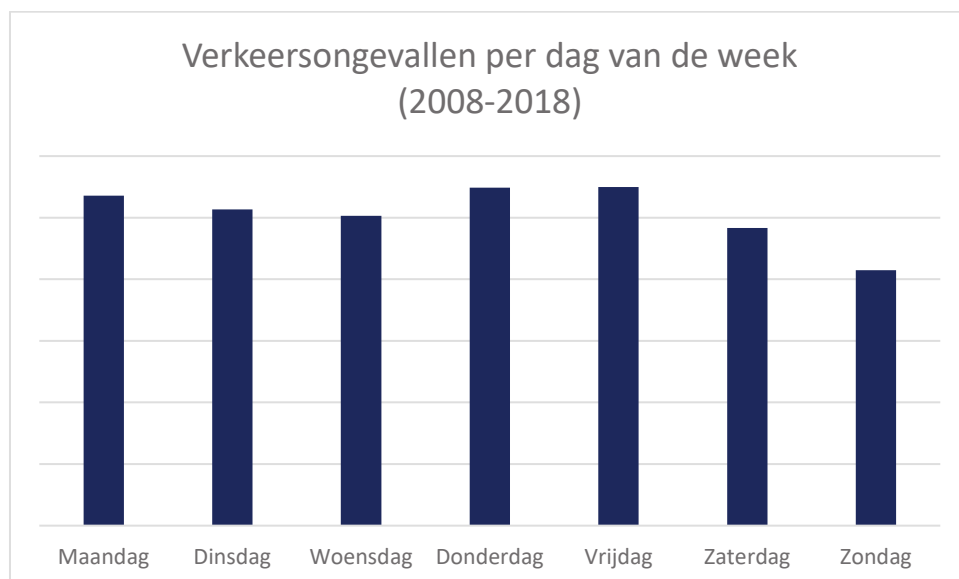
Figuur 16: Verkeersongevallen met brandweerinzet 2008-2018

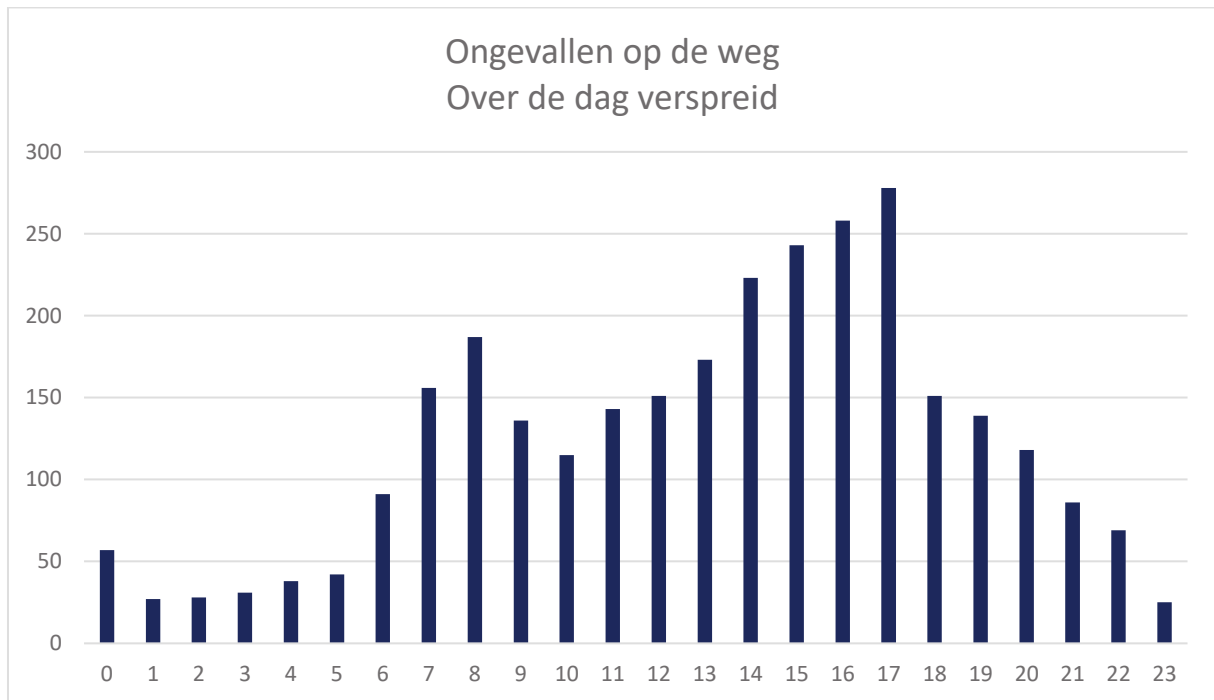
Wanneer alle verkeersongevallen worden verdeeld over de maanden van het jaar, ontstaat onderstaande grafiek. Hierin is te zien dat er niet per sé een verschil zit tussen het aantal verkeersongevallen per maand. Relatief gezien vinden in de maand januari minder verkeersongevallen plaats dan de rest van de maanden in het jaar

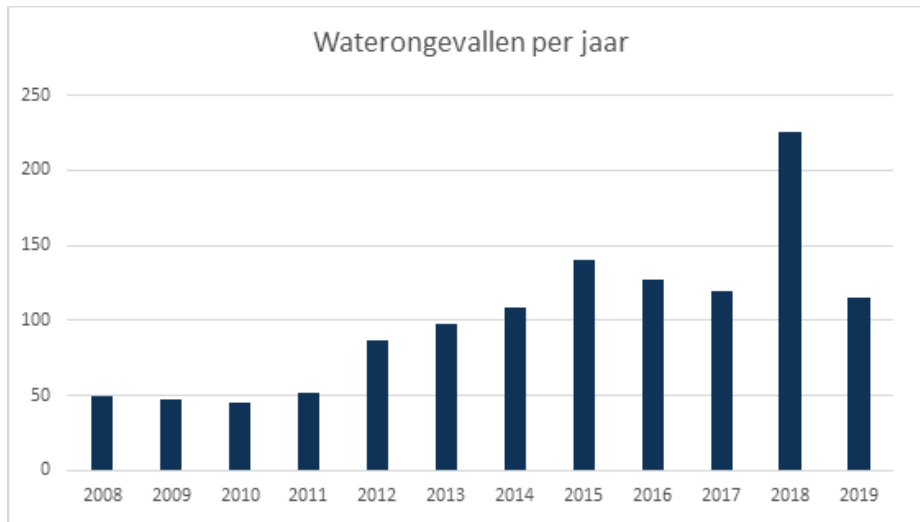
Bij het verdelen van alle verkeersongevallen over de dagen van de week, ontstaat onderstaande grafiek. Opvallend is dat er relatief weinig verkeersongevallen zijn op de zondag. Een verklaring kan zijn dat er op deze dag minder mensen werken waardoor er minder autoverkeer is op de wegen.

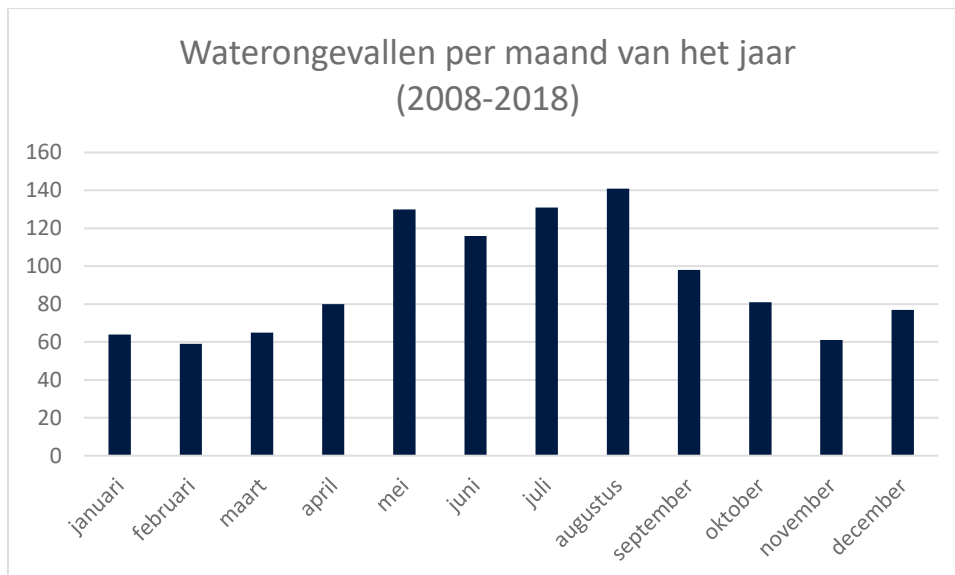
Wanneer verkeersongevallen overdag worden uitgezet, wordt goed zichtbaar dat de spitsen een piek geven op het aantal alarmeringen van de brandweer. Hierbij valt op dat de avondspits tot meer ongevallen leidt dan de ochtendspits. Op basis van de beschikbare gegevens is niet te analyseren waar dit verschil door wordt veroorzaakt. De verdeling over de dag genomen is in onderstaande grafiek weergegeven.

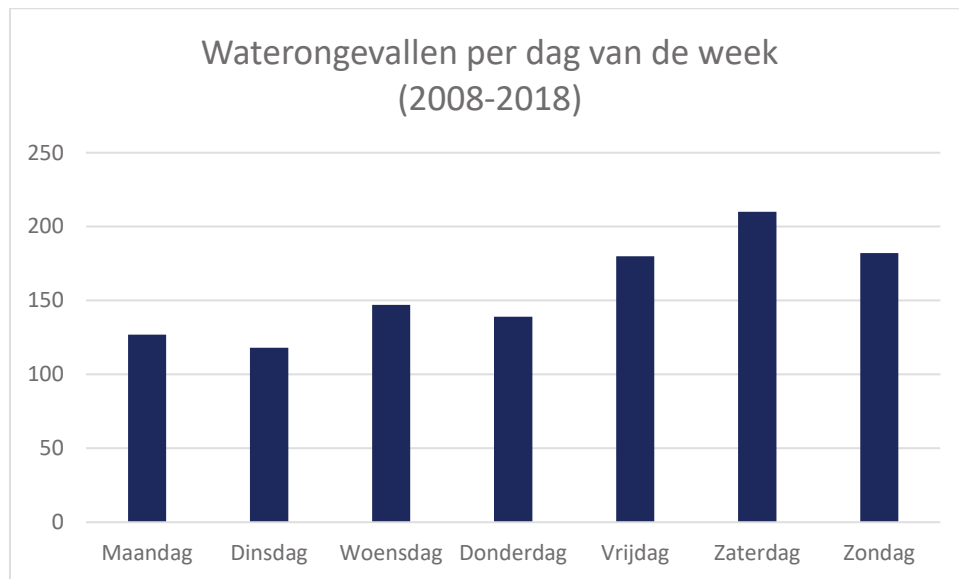
De onderstaande grafiek geeft het totaal aantal waterongevallen per jaar weer. Opvallend is dat het jaar 2018 eruit springt qua aantal waterongevallen. Ook valt het op dat er sinds 2011 een stijging zit in het aantal incidenten. Een verklaring dat het drukker wordt per jaar zou kunnen zijn dat de zomers steeds droger en warmer worden, waardoor mensen meer in en rondom het water te vinden zijn. De piek in 2018 zou hierdoor ook te verklaren zijn. Opvallend is dat de inzetcijfers van Reddingsbrigade Nederland ook een enorme stijging in 2018 laten zien ten opzichte van het jaar 2017. De cijfers voor 2019 laten daarnaast ook weer een vergelijkbaar beeld zien met de voorgaande jaren.

Bij het verdelen van de waterongevallen over de maanden van het jaar valt te zien dat de zomermaanden van mei t/m augustus eruit springen qua aantal incidenten. Een mogelijke verklaring kan zijn dat er in deze maanden veel op het water gerecreëerd wordt.

Wanneer de waterongevallen worden verdeeld over de dagen van de week valt er te zien dat er relatief veel incidenten in het weekend zijn. Ook voor deze geldt de verklaring dat er in het weekend waarschijnlijk meer op het water gerecreëerd wordt.

3.5 IBGS risico

Voor het berekenen van het IBGS risico wordt de volgende formule gehanteerd:

Risico		
Kans	x	Effect
=		=
-		$\frac{((\text{basisnetscore} + \text{aardgasleidingscore} + \text{inrichtingscore}) \times \text{kwetsbare objecten})}{\text{buurtoppervlakte}}$

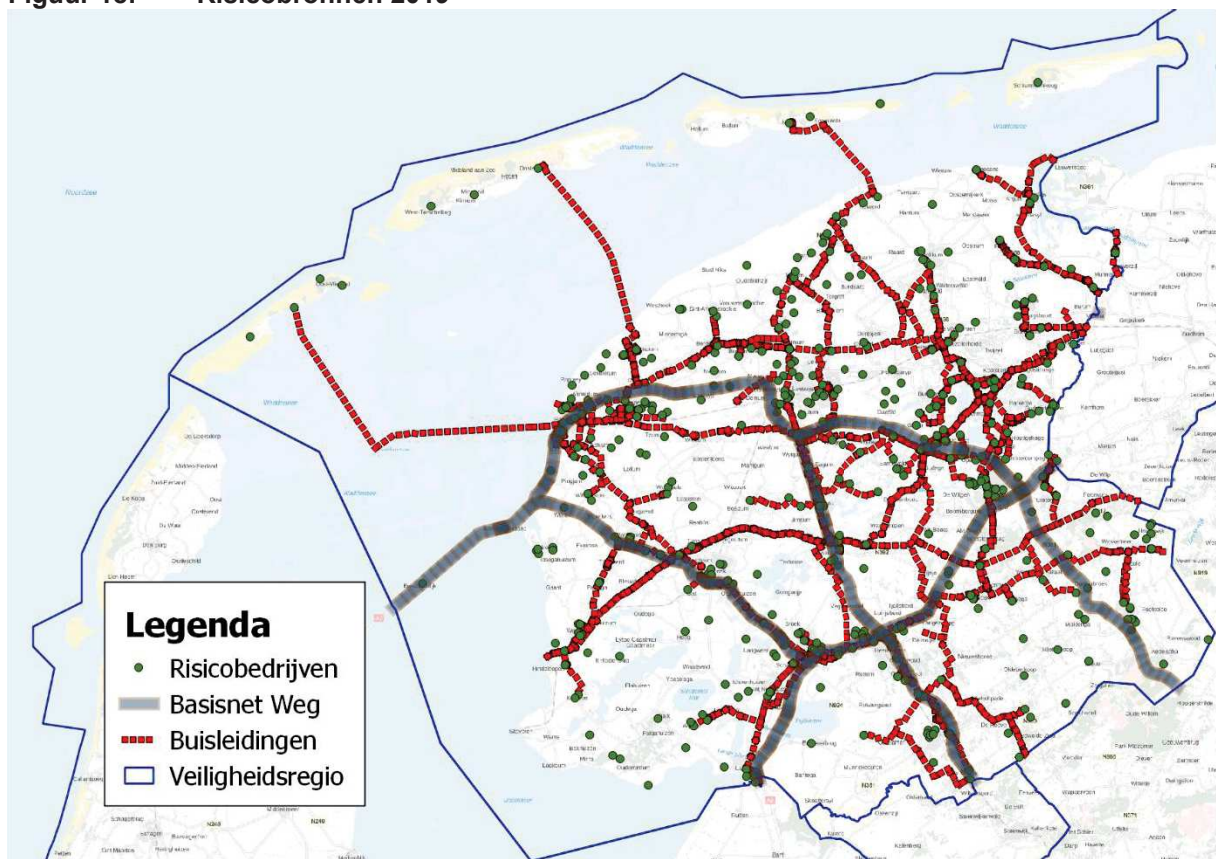
Kans

Gezien het lage aantal IBGS incidenten is de kans op een IBGS incident niet meegenomen.

Effect/risico

Voor het effect zijn de risicobronnen binnen Friesland gebruikt en volgens de methodiek scores per CBS buurt- en wijk vak uitgerekend. Voor het effect is gekeken naar de risicobedrijven, basisnetwegen en hogedruk aardgasbuisleidingen. Dit is weergegeven in onderstaande figuur. In de tabel is aangegeven wat de aantallen zijn in objecten en kilometers.

Figuur 18: Risicobronnen 2019

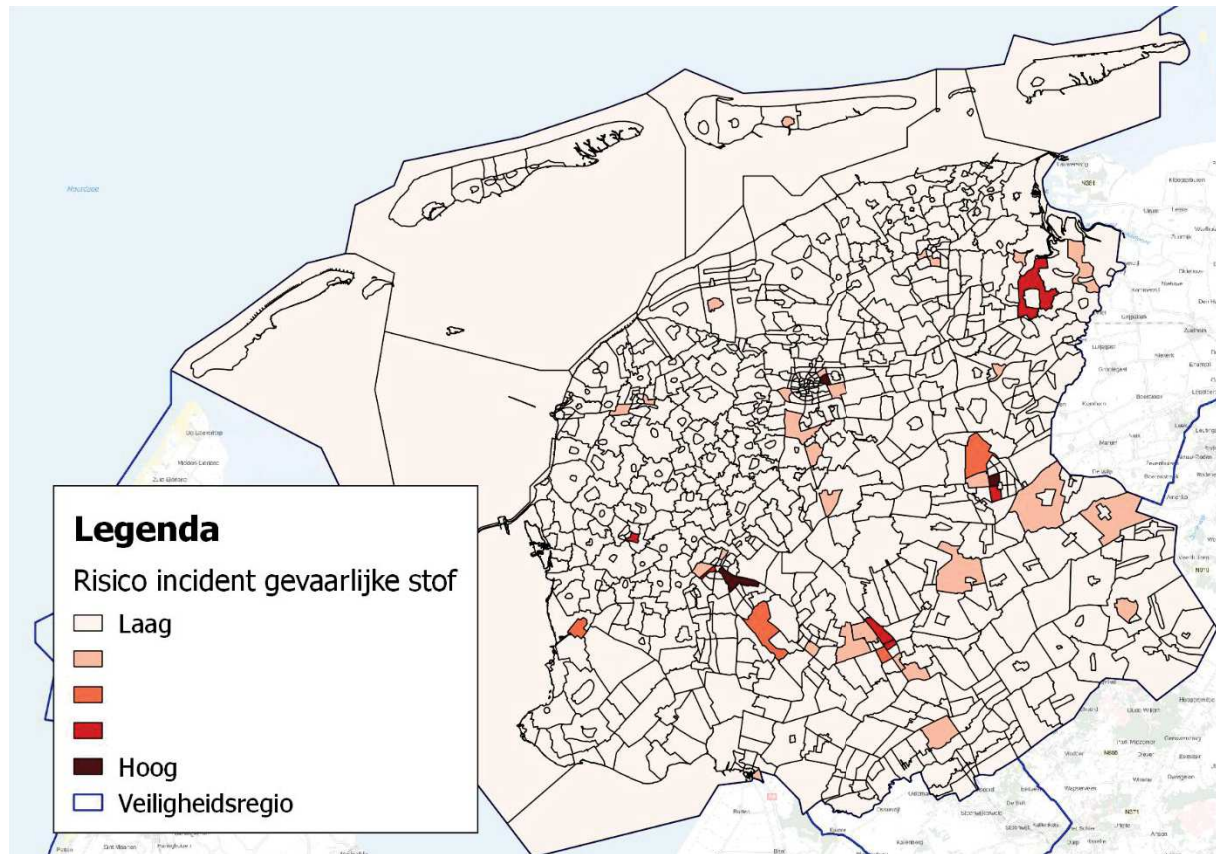

Risicobronnen in Fryslân

Risicobronnen Veiligheidsregio Fryslân	
Buisleidingen (hogedruk gas)	1.285 km
Wegen (vervoer gevaarlijke stoffen)	233 km
Risicovolle inrichtingen (gevaarlijke stoffen)	442 inrichtingen

Voor het IBGS risico zijn alle risicobronnen en de kwetsbare objecten gedeeld door het oppervlakte van het buurtvak, zodat er een risico per vierkante meter ontstaat en de buurtvakken in verhouding tot elkaar staan. In de onderstaande figuur is het IBGS risico weergegeven per buurtvak.

Figuur 19: IBGS risico

Duiding

In het risicobeeld valt te zien dat over het algemeen het grootste gedeelte van Friesland een laag risico heeft. De wijk en buurtvakken die een bepaald risico scoren beschikken toevalligerwijs over een clustering van risicobronnen én kwetsbare objecten in dat gebied. Dit maakt dat kwetsbare objecten een buurt met drie risicobronnen bronnen (installatie, buisleiding en wegvak) drie keer worden gescoord waardoor feitelijk een (terechte) stapeling van de risicoscore plaatsvindt. Het beeld wat hier wordt gegeven is immers een optelsom van de risico's rondom installaties, buisleidingen én transport.

4. Conclusies en aanbevelingen

Hieronder worden puntsgewijs de belangrijkste conclusie en aanbevelingen weergegeven.

Algemeen

- Ten opzichte van het vorige risicoprofiel zijn een aantal veranderingen doorgevoerd. Hierbij valt te denken aan:
 - Uitwerking van risico's op THV en IBGS;
 - Opknippen van buurt Wolvega in meer homogene gebieden;
 - Meer aanbieden van online/digitale informatie voor een breder publiek.

Brand

- De meeste gebouwbranden binnen Friesland zijn in woningen gevolgd door industrie/agrarisch.
- De meeste buitenbranden zijn in de maanden januari en december. Ook de zomermaanden springen eruit qua aantal incidenten.
- In het weekend zijn er meer buitenbranden dan op de doordeweekse dagen.
- Als wordt gekeken naar de buurten in de regio springen, net als in 2016, de dichte binnensteden eruit en zijn een aantal wijken in plaatsen als Drachten en Heerenveen van een hoger risico dan de gemiddelde buurt in Friesland. Bilgaard is daarnaast nog steeds de grootste buurt die los van de dichte binnensteden onverminderd hoog scoort.
- Het beeld is in de laatste vier jaar niet significant gewijzigd.

Technische hulpverlening

- De meeste wegvakken met een hoog risico zijn gelegen op de A7 tussen Heerenveen en Drachten.
- Het overige deel van de A7, de A32 en de N31 bevatten ook veel vakken met een hoog risico.
- Een risico op een verkeersongeval is aanwezig op alle A-wegen en N-wegen binnen Friesland.
- Op zondag zijn er relatief minder verkeersongevallen dan de overige dagen van de week.
- Er is geen analyse uitgevoerd op gemeentelijke wegen.

Waterongevallen

- De afgelopen jaren is er een stijging geweest in het aantal WO incidenten.
- De zomermaanden van mei t/m augustus springen er qua aantal incidenten uit ten opzichte van de overige maanden.
- Verdeeld over de week zijn er relatief meer incidenten in het weekend dan de rest van de week.
- Opvallen is dat veel ongevallen plaatsvinden langs doorgaande wegen als de A7 en bijvoorbeeld de Opsterlandse Kompagnonsfeart en de Strobosser Trekvaart. Dit is verklaarbaar door het feit dat dit bij uitstek wegen zijn waar (diep/breed) water naast is gelegen.

Ongeval gevaarlijke stoffen

- Er is geen duidelijk beeld van de frequentie te geven van IBGS risico's omdat de data hiervoor nog ontoereikend is.
- Verdeeld over de regio zijn er een aantal buurtvakken die (beduidend) hoger scoren dan de gemiddelde wijk. Dit heeft vooral te maken door de aanwezigheid van meerdere risicobronnen in één wijk (zoals wegen/buisleidingen én inrichtingen) in combinatie met kwetsbare objecten als campings of verzorgingstehuizen.

Aanbevelingen

- De projectgroep doet de aanbeveling de nieuwe analyses in de toekomst weer te gebruiken en integreren bij andere beleidsdocumenten en processen als BVL of een Dekkingsplan.
- Het verdient de aanbeveling de komende jaren desgewenst meer aan opbouw van goede eigen data te werken zoals het verrijken van informatie over brandweerinzetten. Op die manier kunnen in de toekomst mogelijk uitspraken gedaan worden over de oorzaken van brand of andere incidenten en kan ook daarop verder beleidsmatig worden ingezet.
- In de toekomst in het kader van informatievoorziening en de veranderende samenleving oog te hebben voor nieuwe ontwikkelingen als energietransitie. Door bijvoorbeeld het gebruik van andere materialen en stoffen voor het opwekken van stroom kunnen brandweerincidenten in de toekomst veranderen. Een voorbeeld hiervan is bijvoorbeeld het mogelijk gebruik van waterstof bij de verwarming van huizen. Dergelijke incidenten en ontwikkelingen vergen in de toekomst een andere kijk en inzicht in het brandweerwerk.
- Het verdient de aanbeveling om in een toekomstige (al dan niet tijdelijke) geo omgeving alle in dit profiel beschikbaar gemaakte/ geproduceerde data en kaartlagen voor een zo breed mogelijke groep mensen beschikbaar te maken.

Bijlagen

Bijlage 1 Beschikbare data

Onderstaande lijst is een samenvatting van de beschikbare data. Deze data is ook op kaart beschikbaar en is grotendeels ook te koppelen aan elkaar.

- BAG dataset
 - Alle objecten van Friesland incl. Gebruiksfunctie, afmetingen, bouwjaar
- CBS dataset
 - Buurten/ wijken/ gemeentegrenzen
 - Demografische opbouw buurten, Friesland
 - Specificaties op buurtniveau; huishoudens, oppervlakte
- Incidenten dataset
 - Alle incidenten tussen 2008-2018
 - Landelijke meldingsclassificatie, tijdstip, locatie
 - Gebouwbranden op functie
- Risicokaart dataset
 - Risicovolle objecten (soorten)
 - Buisleidingen (soorten en lengte)
- Nationaal wegenbestand
 - A- en N-wegen
 - Gemeentelijke wegen
 - Spoorlijnen
- Hotspots binnen Friesland
- Markante object binnen Friesland (objecten vergunning brandveilig gebruik 2013)
- RIN dataset
 - Risico index natuurbranden
- Buurtscores en objectscores voor meerdere incidenttypen
- Risicoscore brand gebouw per buurt (impact en frequentie)
- RemBrand risiconiveaus per buurt
- Kazernes
- Brandkranen

Nota van antwoord

Zienswijzen gemeenteraden op:

ontwerp incidentrisicoprofiel

Aanleiding

De bestuurscommissie Veiligheid heeft in haar vergadering van 11 juni 2020 de ontwerprapportage Incidentrisicoprofiel Fryslân vastgesteld en besloten de consultatieronde te laten plaatsvinden in de maanden juni tot oktober. Hierop is de gestelde deadline tot het indienen van zienswijzen gesteld op 21 september.

De ontwerprapportage incidentrisicoprofiel en bijbehorende gemeentebeelden zijn op 23 juni 2020 ter consultatie aan de gemeenteraden voorgelegd.

Zienswijzen

Alle gemeenteraden van Fryslân hebben het stuk in hun raadsvergaderingen behandeld, tot nu toe heeft één gemeente daarop een inhoudelijke zienswijze ingediend.

Beantwoording zienswijzen ontwerprapportage incidentrisicoprofiel

Gemeente	Zienswijzen ontwerprapportage incidentrisicoprofiel	Antwoord
Achtkarspelen	Geen opmerkingen of zienswijzen op ontwerp	-
Ameland	Geen opmerkingen of zienswijzen op ontwerp	-
Dantumadiel	Geen opmerkingen of zienswijzen op ontwerp	-
Fryske Marren	Geen opmerkingen of zienswijzen op ontwerp	-
Harlingen	Geen opmerkingen of zienswijzen op ontwerp	-
Heerenveen	Geen opmerkingen of zienswijzen op ontwerp	-
Leeuwarden	De raad heeft kennisgenomen van de conclusies en aanbevelingen van het incidentrisicoprofiel en wil de Veiligheidsregio Fryslân een zienswijze meegeven. De raad vraagt om een nadere aanscherping bij de aanbevelingen op het thema automatische meldingen en de kernen met een hoger risico. Het verzoek aan de VRF is om het project te continueren om nodeloze automatische meldingen terug te dringen. En daarnaast het verzoek om binnen het project brandveilig leven, het brandpreventieprogramma, specifiek aandacht te hebben voor hoger geclassificeerde risicogebieden, zoals de oude binnenstad van Leeuwarden.	<p>Het terugdringen van nodeloze meldingen zal ook de komende periode een belangrijk aspect zijn in het werk van de brandweer. Zowel brandweer, als bevoegd gezag als de instellingen die het betreft zijn gebaad bij een zo laag mogelijk aantal nodeloze meldingen door brandmeldinstallaties.</p> <p>Het Project Brandveilig Leven (BVL red.) wordt uitgevoerd aan de hand van meerjaren programma's. In deze programma's is een breed scala aan projecten en doelgroepen betrokken. Dichte binnensteden hebben hierin ook een speciale focus binnen de projecten en werkzaamheden van de brandweer. Wanneer het huidige BVL programma is afgelopen zal opnieuw</p>

		worden gekeken in welke vorm dichte binnensteden eventueel extra aandacht kunnen krijgen.
Noardeast-Fryslân	Geen opmerkingen of zienswijzen op ontwerp	-
Ooststellingwerf	Geen opmerkingen of zienswijzen op ontwerp	-
Opsterland	Geen opmerkingen of zienswijzen op ontwerp	-
Schiermonnikoog	Geen opmerkingen of zienswijzen op ontwerp	-
Smallingerland	Geen opmerkingen of zienswijzen op ontwerp	-
Súdwest-Fryslân	Geen opmerkingen of zienswijzen op ontwerp	-
Terschelling	Geen opmerkingen of zienswijzen op ontwerp	-
Tytsjerksteradiel	Geen opmerkingen of zienswijzen op ontwerp	-
Vlieland	Geen opmerkingen of zienswijzen op ontwerp	-
Waadhoeke	Geen opmerkingen of zienswijzen op ontwerp	-
Weststellingwerf	Geen opmerkingen of zienswijzen op ontwerp	-

--